

GORENJSKI GLAS

GLASILO
SOCIALISTIČNE
ZVEZE
DELOVNEGA
LJUDSTVA ZA
GORENJSKO

Odprte strani

Več zaplotnik
ve globlje nezaupanje otežuje
preminjanje ustave

RADO BORDON
Sežgite vse zakone

MIHA NAGLIČ
Med bratstvom in enotnostjo

76 ljubljanska banka

Temeljna banka Gorenjske Kranj

Gorenjc in banka — formula prihranka

Kako do obleke po meri vseh

Bomo praznovali dan republike že s premenjeno zvezno ustavo ali pa si bomo morali 25. novembra zagrenjeno priznati, da se je postopek sprejemanja ustave ob vse globljem nezaupanju med narodi in narodnostmi ter med republikami in pokrajinama — je vprašanje, na katerega ne vedo povsem zanesljivega odgovora niti največji politični modreci v državi. Pa ne le na to. Kako ob vseh različnih sešiti obleko, ki bo po meri vseh in ne bo nikogar utesnjevala (pri suverenosti, narodni samobitnosti)? Kako doseči, da bi Slovenija tik pred zdajci uveljavila edem svojih zahtev in kako pri tem upoštevati tudi stališča ostalih republik in pokrajin. Kako?

V času, ko je vse glasnejša politika, ko nebrzdana čustva krnijo zdrav razum in se razlike v poenostavljeni in predrinjeni obliki še stopnjujejo, je umeven poziv k politični modrosti, k strpnosti in argumentirani razpravi, kot je to na naši republiške skupščine storil Vlado Nemčič, član predsedstva CK ZKS.

Kar nekajkrat smo lahko slišali besede, da le soglasnost vseh federalnih enot ob vsakem dopolnilu ustave (ne pod pritiskom politike, temveč stvarna, z izraženo voljo ljudstva) vodi k temu, da bi si v tej državi spet medsebojno zaupali in da bi krivuljo gospodarskega in družbenega razvoja postopno zasukali navzgor. In druge, nič manj pogosto izrečene besede: Slovenija mora tudi v sklepnem delu spreminjanja sedanje ustave ohraniti dokončno držo in v dialogu z ostalimi deli države poskušati ustavo še vsebinsko obogatiti, da bo po meri vseh, ki živijo v jugoslovanski skupnosti. Vsaj za nekaj časa! Kmalu naj bi se lotili pripravljavanja nove, sodobnejše ustave, pri snovanju katere bi morali — kot je v sredo dejal eden od delegatov republiške skupščine — bolj kot pri sedanjem spreminjanju ustave upoštevati znanstvene in strokovne dosežke in k snovanju privabiti tudi mlade. Mladost namreč pomeni tudi mlade, sveže ideje.

C. Zaplotnik

razsežnosti veslaškega uspeha

Priloge petih blejskih veslaških olimpijskih igrarjev in njihovih ekip — tretje mesto dvojca krmarja (Sadik Mujkić in osemorica Prešeren) in osmo mesto dvojca s krmarjem (Milan Janjač in osemorica Mirjanić) in Janez Ambrožič imajo številne razsežnosti. Najpomembnejša je vsekakor, da ima Bled slabo leto svetovnim veslaškim prvenstvom na Blejskem jezeru, ki se je sposobna enakovredno meriti z najboljšimi svetovnimi posadkami na svetu. Kot je dejal predsednik blejskega kluba in trener Stanko Mujkić: »Kajpak je uspeh blejskih veslačev tudi spodbuda in obveza za organizatorje, da po- spešijo priprave in da naredijo vse, kar so nameravali storiti za ugled Bleda in blejskega vesla- nja. Bo bronasta kolajna more- biti »omehčala« podpisnike druž- benega dogovora, po katerem naj bi zagotovili del sredstev za prireditve? Bo uspeh odvezal de- narne mošnjčke v tistih organi- zacijah, ki še vedno oklevajo, da bi pomagale blejskim organiza- torjem? Bo »bron« kaj pripomo- gel k temu, da bo Bled ob prven- stvu poleg prenovljenih športnih objektov pridobil še kaj druge- ga, kar bi bilo koristno za razvoj

kraja in turizma? Bo olimpijski uspeh morebiti strnil krajevne moči in privabil v klub nekdanje veslače, ki sedanje veslaško do- gajanje na Bledu opazujejo le od daleč...?

Vsekakor pa to ni edina raz- sežnost blejskega uspeha. Bron- asta kolajna je ob odličjih s svetovnih prvenstev še enkrat potrdila, da sta Miloš Janša in Stanko Slivnik vrhunska stro- kovnjaka. Pa ne le to: tudi iz- jemna veslaška zanesenjak, ki za svoje delo ne dobita niti di- narja. Kaj bi ob tem, denimo, re- kli v nekaterih gorenjskih klu- bilih, kjer imajo že za tekmo- vanje ekipe v republiški ali medre- publiški (drugi zvezni) ligi pokli- cnega trenerja. Denar pač ni vse in tega bi se morali zavedati tudi v telesnokulturnih skupnostih. In ko smo že pri denarju, še tole: blejska kolajna je vsekakor naj- cenejša jugoslovanska olimpij- ska medalja, saj sta Jugoslovan- ski olimpijski komite in ZTKO Slovenije za priprave petih blej- skih olimpijcev prispevala le 12 milijonov dinarjev, sicer pa je celotni proračun kluba le pet- krat večji. Je ob teh skromnih sredstvih kaj nenavadnega, da so si morali za dvojec s krmar- jem celo sposoditi čoln?

C. Zaplotnik

...jim je tudi Marko Bezjak, (več o sprejemu na športni stra-
...Foto: F. Perdan

zmanjšanje števila prometnih nesreč

Zelena luč za nacionalno akcijo

Ljubljana, 28. septembra — Republiški svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu že nekaj časa usmerja svojo dejavnost v pripravo množične akcije za večjo varnost v cestnem prometu. Tudi današnje sejo je posvetil predvsem doslej opravljenim nalogam na tem področ- ju in se dogovoril za nujne ukrepe, da bo skup- na akcija za zmanjšanje števila prometnih ne- sreč organizirano stekla začetek prihodnjega leta.

Z akcijo naj bi dosegli ustrežnejše obnaša- nje vseh udeležencev v prometu, zlasti odgo- rnejši odnos do varnosti v prometu. Slednje je posebej velja za del prebivalcev, ki glede na svojo strokovno znanje in delovno mesto lahko storijo več za učinkovitejšo razreševanje pro- metnih problemov. Zato je izvršni svet skup- ne SRS že sprejel program za zmanjšanje prometnih nesreč v naši republiki, v katerem so opredeljene naloge za vse upravne organe in organizacije.

V republiškem svetu za preventivo in vzgo-

jo v cestnem prometu se zavedajo, da to ne bo dovolj za spremembo razmer na naših cestah. Tako bodo skušali s pomočjo občinskih svetov zbrati do 1. decembra iz slovenskih občin tudi programe vseh organizacij, ki se bodo lotile od- pravljjanja konkretnih težav v svojem okolju. V ta namen bodo predvidoma novembra organi- zirali za predstavnike SPV iz slovenskih občin posvet, na katerem bodo uskladili začetne na- loge.

Na seji so sprejeli tudi zaščitni znak akcije za zmanjšanje števila prometnih nesreč. V bližnji prihodnosti bodo izdelali nalepke z zna- kom, ki jih bodo prejeli slovenski vozniki naj- verjetneje ob registraciji vozila. Ob aktivnosti v naši republiki pa so spodbudili sorodne organe v drugih delih naše države, da sprejmejo svoje programe in se vključijo v jugoslovansko akcijo za izboljšanje prometne varnosti. Z njo naj bi do leta 1992 vsako leto zmanjšali število pro- metnih nesreč za 10 odstotkov glede na pov- prečje zadnjih treh let.

S. Saje

V skupščinski dvorani

Kranj, 29. septembra — Ljubitelji konj, predvsem pa kupci in pro- dajalci so včeraj prišli na svoj račun. Konjerejsko društvo Slovenije je namreč pripravilo na prireditvenem prostoru Gorenjskega sejma v Kranju sejem žrebcev in žrebcev haflinške pasme. Rejci so pripelja- li skupno 37 žrebcev in 44 žrebcev. Začetna cena za žrebce in za dru- govrstne žrebičke je bila 7700 dinarjev za kilogram, za prvovrstne žrebičke 8400 dinarjev, na licitaciji pa je nekaterim cena še precej porasla. Za lepo žrebico je bilo treba odšteti že več kot dva milijona dinarjev. Kot je povedal dr. Jože Jurkovič, strokovni tajnik konje- rejskega društva, je v Sloveniji že okrog 1400 konj haflingerjev, na Gorenjskem pa jih je največ v Bohinju, v žirovniško-jesenjskem koncu, v okolici Škofje Loke in Kranja. — C. Z., foto: F. Perdan

Prvič v Celovcu

Navtični sejem

Kranj, 29. septembra — V prostorih celovškega sejma bo od 5. do 9. oktobra prvi mednarodni strokovni sejem za vodni šport in športni ribolov. Okrog sto razstavljalcev iz Avstrije, Francije, Nizo- zemske, Švice, Zvezne republike Nemčije, Jugoslavije in še iz neka- terih drugih držav bo na 15 tisoč kvadratnih metrih površine pred- stavilo jadrnice, motorne in gumijaste čolne, kajake in kanuje, ja- dralne deske, opremo za ribolov, opremo za plovila — sidre, prepro- sta orodja, radar, signalno tehniko, zahtevne elektronske elemente, pa tudi oblačila za plovbo, jadrnice, jahte in ladje za križarjenje, ra- bljene čolne, strokovno literaturo in še kaj. Begunjski Elan bo na sejm sodeloval s tremi čolni in s tremi jahtami, sicer pa bodo orga- nizatorji popestrili prireditve še s številnimi zanimivostmi. Omeni- mo le nekatere: vožnjo z gumijastimi čolni po deroči vodi, vrtenje s kajakom okrog lastne ose (domači spretnost bo poskušal v tem doseči svetovni rekord), predstavitev dveh svetovnih rekorderjev — v mor- skem ribolovu in v hitrostni vožnji po morju... V času sejma bodo do- mači strokovnjaki razpravljali tudi o koroških jezerih, mednarodne- ga simpozija o Sredozemlju pa se bodo udeležili tudi strokovnjaki iz Jugoslavije in Italije.

Ker leži Celovec v osrčju koroških jezer in ker tudi do Jadrana ni daleč, je za prvi sejem navtike precejšnje zanimanje. Vstopnina za odrasle je 50 šilingov, za skupine 40 in za mladino 30.

C. Z.

Marinc, Potrč in Lokarjeva v Poljčah

Radovljica, 28. septembra — Občinski komite ZKS Radovljica pripravlja ob koncu tedna v cen- tru za obrambno usposabljanje v Poljčah seminar za najodgovor- nejše komuniste v občini. Danes popoldne (začetek ob 16. uri) bo Andrej Marinc, član predsedstva SR Slovenije, govoril o ekonomski politiki in gospodarski reformi, ju- tri dopoldne (začetek ob 8. uri) pa bo Miran Potrč, predsednik repu- bliške skupščine, najprej poja- snjeval ustavne spremembe, nato pa bo Sonja Lokarjeva, izvršna se- kretarka predsedstva CK ZKS, spregovorila o družbenih tokovih in prenovi zveze komunistov.

C. Z.

Vse za otroka

Teden otroka bo letos spremlja- la osrednja slovenska prireditve, celjski sejem Vse za otroka. Odpr- li ga bodo 4. oktobra v Zavodu SRC Golovec, trajala pa bo do vključno 9. oktobra.

Ceprav se vsi zavedamo dejstva, da so naši otroci v sedanjih težkih gospodarskih razmerah za marsi- kaj prikrajšani, pa se bomo vsaj te dni skušali posvetiti njihovem razvoju. Tudi sejemska prireditve v Celju naj bi dostojno opravičila misel, ki poudarja razvoj otroko- vih individualnih sposobnosti. Na namensko urejenih paviljonih bo namreč okoli 70 proizvajalcev raz- stavljalo izdelke namenjene otro- kom in njihovemu razvoju. Poleg tega pripravljajo tudi štiri posve- tovanja, med njimi tudi vsejugo- slovansko posvetovanje o razvija- nju novih oblik vzgojnovarstvene dejavnosti za predšolske otroke.

V. S.

Zvečer bodo znane nagrade — V kinu Center bodo danes zvečer po zadnji projekciji filmov podeli- li nagrade 12. mednarodnega festivala športnih in turističnih filmov. Poleg običajnih nagrad, zlatega, srebrnega in bronastega Triglava, bodo podeljena tudi priznanja Komiteja za šport in turizem CIEPS-UNESCO ter na- grada CIDALO, ki nosi ime Dra- gana Jankoviča. Poleg velike pla- kete Kranja za producenta naj- boljšega filma je letos prvič usta- novljena tudi nagrada občinstva, katerega žirijo je izbral naš časo- pis. Nagrado — v podobi starodav- nega mestnega kranjskega znaka — je ustvaril Franc Konjedič. — Foto: G. Šinik

GORENJSKI GLAS
GRAFIČNE STORITVE

Janez Stanovnik na zasedanju slovenske skupščine:

Proces je poglobil krizo nezaupanja

Mi smo odločno branili avnojska načela in Titovo koncepcijo federacije, ki vidi narod kot osnovnega nosilca suverenosti in federacijo kot izvedeno tvorbo skupne suverenosti navzven — v skupni obrambi, v skupnem nastopu v svetu. Tako pojmovanje se je moralo spoprijeti s pojmovanjem Jugoslavije kot izvirnim in republiko kot izvedenim nosilcem suverenosti. To pa je moralo pripeljati do razprav o enostranskem razumevanju integracijskih dejavnikov v socialistični federativni republiki Jugoslaviji, vključno z JLA. Ta razprava, ki je često zgubila oblike kulturnega dialoga in ki se je mestoma posluževala tudi neresnic in namernih diskvalifikacij posameznikov in institucij sistema, je eskalirala v pavšalno oceno o kontrarevolucionarnih pojavih na Slovenskem. To je vneslo v javnost, ki je bila že tako pregreta, ne samo nemir, ampak še bolj nezaupanje, dvom, mestoma pa celo strah za bodočnost. Ustvarjena je bila atmosfera, v kateri so emocionalni elementi odločno prevladali nad racionalnimi. Naša dolžnost je, da takšno vzdušje presežemo. Slovenski komunisti so na letošnji konferenci ocenili, da usmeritev k demokratični socialistični alternativni spodbujanja krepi retrogradne zavesti, ki objektivno pomeni vračanje na pozicije realnega socializma. Med drugim pa je ta alternativa v teh razmerah ogrožena tudi od vseh tistih sil, ki komunistom in ideji o samoupravnem socializmu nikoli niso priznavale enakopravnega mesta v družbi in prepričanju, da je v sedanjih krizi iskanje krivde in krivcev ključno vprašanje. In da so nastale razmere, ko je mogoče kolo zgodovine obrniti nazaj in mimo dejstev interpretirati medvojno in povojno zgodovino Slovencev.

Proces proti četverici v Ljubljani in dogajanje okrog njega je ustvaril še novo razsežnost, namreč — poglobil je krizo nezaupanja v nekatere institucije našega političnega sistema.

To je rezultat zelo povečane občutljivosti ljudi do vprašanj zakonitosti, ustavnosti in sploh pravne in človeške korektnosti postopanja oblastnih organov z občani. Odprta so številna legitimna vprašanja zakonitosti posameznih postopkov, v katerih se odloča o pravicah človeka oz. dejanj v postopkih kot tudi ustavnosti predpisov, na katere se ti postopki opirajo. Soočeni smo z nejasnostmi, ki jih je treba skladno z dogajanjem najnaprednejše pravne in politične zavesti razčistiti in oblikovati, celo strokovno in politično oceno pomena procesa teh okoliščin, v katerih je potekal in njegovih neposrednih in širših družbenih posledic.

Radovljiska skupščina o drugem tiru železniške proge

Po hitrem postopku

Radovljica, 28. septembra — Zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti radovljiske občinske skupščine sta v sredo na seji po hitrem postopku (kot osnutek in predlog hkrati) sprejela odlok o sprejetju lokacijskega načrta za drugi tir železniške proge Podnart-Lesce. Železniško gospodarstvo je s tem dobilo zeleno luč za pripravljeno delo in za koriščenje mednarodnega posojila. Razlog za »naglico v delegatskih« klopeh naj bi bil že odobreni denar — ali pa je predlagatelj hitel le zato, da bi se izognil morebitnim zapletom, ki so kar značilni za radovljisko občino (primer blejske obvoznice, trase avtomobilske ceste).

V vsebinsko bogati javni razpravi o načrtih, ki je trajala od 10. maja do 10. julija, je bilo kar precej pripomb. Čeprav so »železnice« izračunali, da postajališče v Globokem ni ekonomsko upravičeno, saj ga koristi na dan le povprečno 23 potnikov, so nazadnje pri pristojnih krajanom in delavcem Lipniške doline, ki so dokazovali, da je postajališče Globoko za krajanje iz bližnjih naselij najugodnejša povezava z večjimi kraji (Jesenice, Kranj, Ljubljana...). Postajališče, ki je bilo zgrajeno s udarniškim delom, ostane — to je zdaj že jasno.

Precej pripomb krajevnih skupnosti in posameznikov zadeva hrup in tresljaje, ki jih že zdaj povzroča železniški promet, z izgradnjo drugega tira in gostejšim prometom pa naj bi ga bilo še več. V železniškem gospodarstvu Ljubljana zatrjuje, da bo vse po predpisih in da hrup ne bo nikjer večji od dovoljenega, vendar pa krajin, zlasti tisti, ki že leta in leta živijo ob železnici, obljubam povsem ne verjamejo. Delegat krajevnih skupnosti Mošnje je, denimo, dejal, da bi bilo najbolje, da bi se odgovorni vsaj za en dan preselili v hiše ob železnici, ker bi potem lažje razumeli stisko in pripombe teh ljudi. Anton Pintar z Globokega je zapisal: »Z uvedbo težkih vlečnih strojev in vlakovnih kompozicij se je povečal hrup, predvsem tresljaji. Ko pa se bo novi tir približal hiši na vsega šest do sedem metrov, bo bivanje postalo nevzdržno.« Podobno so med javno razpravo načrtov pripomnili še nekateri krajin Radovljice, Otoč, Globokoga... V železniškem gospodarstvu se »branijo« rezultati raznih študij, ki kažejo, da tresljaji ne slabijo stabilnosti objektov, če so oddaljeni od tirov vsaj 6,5 metra, niti ne škodujejo stanovalcem v objektih, ki so oddaljeni najmanj 17 metrov.

Leščani so uspeli in bodo že v prvi fazi posodobitve železniške proge Ljubljana - Jesenice dobili podvoz pri Murki, v Podnartu pa bodo morali na izvennivojsko križanje očitno še nekaj časa čakati. Strokovnjaki iz železniškega gospodarstva Ljubljana so že izdelali študije z dvema rešitvama, pri čemer ena predvideva gradnjo novega mostu čez Savo. Cenejša rešitev bi po sedanjih cenah stala skoraj 2,9 milijarde dinarjev, dražja pa 4 milijarde.

C. Zaplotnik

GORENJSKI GLAS

Ob 35-letnici izhajanja je kolektiv Gorenjskega glasa prejel red zaslug za narod s srebrno zvezdo

Ustanoviteljice Gorenjskega glasa so občinske konference SZDL Jesenice, Kranj, Radovljice, Škofje Loke in Tržiča

Izdaja Časopisno podjetje Glas Kranj, tiska Ljudska pravica Ljubljana

Predsednik časopisnega sveta: Boris Bavdek

Gorenjski glas urejamo in pišemo: Stefan Zargi (glavni urednik in direktor), Leopoldina Bogataj (odgovorna urednica), Jože Košnjek (notranja politika, šport), Marija Volčjak (gospodarstvo, Kranj), Andrej Zalar (gorenjski kraji in ljudje, komunalne dejavnosti), Lea Mencinger (kultura), Helena Jelovčan (izobraževanje, iz šolskih klopč, Škofja Loka), Cveto Zaplotnik (kmetijstvo, kronika, Radovljica), Darinka Sedej (razvedrilo, Jesenice), Danica Dolenc (tradicije NOB, naši kraji, za dom in družino), Stojan Saje (družbene organizacije in društva, SLO in DS, ekologija), Danica Zavri-Zlebir (socialna politika), Dušan Humer (šport), Vilma Stanovnik (Tržič, turizem), Vine Bešter (mladina, kultura), Franc Perdan in Gorazd Šinik (fotografija), Igor Pokorn (oblikovanje), Nada Prevc in Uroš Bizjak (tehnično urejanje) in Marjeta Vozlič (lektoriranje).

Akontacija naročnine za 2. polletje 24.000 din

Naslov uredništva in uprave: Kranj, Moše Pijadeja 1 — Tekoči račun pri SDK 51500-603-31999 — Telefoni: direktor in glavni urednik 28-463, novinarji in odgovorna urednica 21-860 in 21-835, ekonomska propaganda 23-987, računovodstvo, naročnine 28-463, mali oglasi 27-960.

Časopis je oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju 421-1/72.

uredništvo tel. 21860

Mlačnost v osnovnih organizacijah sindikata

Sindikati v skrbi za reveže

Jesenice, 29. septembra — Pri občinskem sindikalnem svetu na Jesenicah bodo vztrajali, da v delovnih organizacijah povišajo najnižji osebni dohodek od sedanjih 330.000 dinarjev na 453.000 dinarjev. Pra ičnejša delitvena razmerja.

N. minuli seji predsedstva občinskega sindikalnega sveta Jesenice so največ razpravljali o socialnih pomočeh v občini in o položaju samoupravnih interesnih skupnosti v občini.

Na občinskem sindikalnem svetu so iz štirih organizacij združenega dela prejeli zahteve po socialnih pomočeh najbolj ogroženih zaposlenih. Iz Gorenjke, temeljne organizacije gostinstva, so prosili za 1,8 milijonov dinarjev pomoči, iz Iskre na

Blejski Dobravi za 1,4 milijone dinarjev pomoči, Železarne Jesenice za 14,1 milijon dinarjev pomoči in iz temeljne organizacije osnovno zdravstvo Gorenjske le prošnjo za pomoč. Na Jesenicah bi radi dali denar iz sindikalne članarine, če bi pomagali tudi pri republiškem sindikatu, kjer pa so tovrstno pomoč zaenkrat zavrnili.

Največ časa so posvetili razpravi o izplačilih osebnih dohodkov v družbenih dejavnostih,

Problematično kurjenje lesnih odpadkov

Škofja Loka, 26. septembra — Odbor za varstvo okolja pri škofjeloškem izvršnem svetu je danes obravnaval polletno poročilo o meritvah radioaktivnosti v okolici rudnika urana in informacijo o onesnaženosti zraka v Škofji Loki. Razprava se je najbolj razživila ob pregledu škodljivih vplivov kotlovnice na lesne odpadke za ozračje v Železnikih in Škofji Loki.

Poročilo za prvo točko dnevnega reda ni zbudilo posebnega zanimanja odbora, saj so v njem zapisani večinoma že znani podatki o radioaktivnosti v okolici rudnika urana v Žirovskem vrhu. Nekaj članov odbora je le ponovno preverjalo vzroke za novo izmerjene vrednosti naravnega sevanja in se zanimalo za možne posledice pri prebivalstvu zaradi stalne izpostavljenosti sevanju. Naravno sevanje je vsekakor treba sprejeti kot dejstvo, je med drugim ugotovil nekdanji delavec rudnika Ivan Prijatelj, ki je ob tem pojasnil prizadevanja v svetu za izboljšanje hiš, v katerih so vgrajeni nevarni materiali.

Odbor je zatem sprejel informacijo o meritvah onesnaženosti zraka v Škofji Loki. Na osnovi podatkov iz merilne postaje na Spodnjem trgu so ugotovili, da v kurilni sezoni 1987/88 ni bila nikoli presežena dovoljena koncentracija žveplovega dioksida in dima; zaradi uvedbe plina in zmanjšanja uporabe trdih goriv se je zrak celo izboljšal v primerjavi s prejšnjimi leti. Odbor je ob tem podprl predlog, da bi hidrometeorološki zavod SRS postavil merilno postajo tudi na Tratu.

Več razmišljanj je sprožila informacija o izpuhih iz kotlovnice delovne organizacije Alpes v Železnikih. Tamkajšnje prebivalce moti poleg občasnih izbruhov žveplovega dioksida iz kotlarne tudi lebdenje prašnih delcev bukovine v zraku, kar je vse prej kot koristno za zdravje. Kakor je člane odbora seznanil škofjeloški sanitarni inšpektor, je takšnih onesnaževalcev v občini še nekaj. S kurjenjem lesnih odpadkov najbolj kvari zrak v Škofji Loki tamkajšnja Jelovica in Gradisov lesni obrat. Zanje je odbor predlagal, da združijo moči pri reševanju problemov zaradi kurjenja lesnih odpadkov, saj nove tehnološke rešitve za čistejše izpuhe iz kotlovnice gotovo ne bodo poceni.

Nadaljnja razprava je potrdila pravilnost usmeritve, da strokovne službe počasi napravijo red med kršilci predpisov. Najprej bodo opravili meritve izpuhov iz vseh tovarn in po potrebi od vsake zahtevali ureditev izvorov onesnaževanja. Potlej se bodo lotili tudi odpravljanja drugih vzrokov za skupno slabšanje kakovosti zraka.

S. Saje

Strokovnjaki so imeli prav

Most čez Pišnico se lahko gradi

Jesenice, 29. septembra — Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine ter republiški komite za urejanje prostora in varstvo okolja sta potrdila, da se most čez Pišnico lahko gradi. Nepopravljive posledice enomesečne zamude, saj verjetno mostu do zime ne bo.

Republiški komite za urejanje prostora in varstvo okolja ter Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine sta končno postavila piko na i in razrešila spore zaradi lokacije gradnje mostu čez Pišnico v Kranjski gori. Nedvoumno sta dala vedeti, da so nesoglasja zaradi morebitnega škodljivega posega v naravo - zaradi gradnje so posekali nekaj dreves ob Pišnici - »brezpredmetna« in da jeseniški Gradisov nadaljuje z deli.

Lokacijo so izbrali po strokovnih študijah, zanje pridobili vsa dovoljenja, tako da nikakor ne bi smelo biti problemov zaradi gradnje.

Tudi ekološka škoda ni tako velika, da bi lahko zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine moral gradnjo ustaviti... Zakaj torej tak vik in krik, na očitno gospodarsko škodo jeseniške in tolimske občine, ki mostu čez Pišnico do zime najbrž ne bosta dočakali, saj gradbinci še ob taki delovni vniemi kljub vsemu še niso čarodeji?

Zato, ker postaja že več kot očitno, da v tej naši družbi lahko prav vsak, ki stopi na prvo stopničko krajevnega samouprave, recimo, kakšnega društva, se primerno zažene in trmasto vztraja, doseže, da

zdravstvu in šolstvu. V Vzgojno-izobraževalnem zavodu so delavci zahtevali višje plače, ustanovili so celo stavkovni odbor. V vsem zavodu je 515 zaposlenih, od tega približno 300 učiteljev in profesorjev, v zadnjih sedmih mesecih pa je bil povprečni neto osebni dohodek 506.000 dinarjev. Povprečje pa prav gotovo ne daje prave slike, zato je treba povedati, da je 105 delavcev zaslužiло od 600.000 do 700.000 dinarjev, 51 od 500.000 do 600.000 dinarjev, 165 jih je dobilo od 700.000 do 800.000 dinarjev in 46 od 800.000 do 900.000 dinarjev. Zato, ker so vsakršne laične primerjave postale že nevzdržne, so na seji sklenili, da se pripravi celovit program dela družbenih dejavnosti in izplačil osebnih dohodkov, kajti le na temelju pripravljenih analiz bodo lahko primerjali upravičenost nekatere programov in dejansko obremenitev združenega dela.

Zdaj v jeseniški občini, mihi delovnih organizacij plačujejo skupno 150 osebni dohodke, ki so od tega jih je kar 116 osebni dohodke, ki so najnižji osebni dohodek 330.000 dinarjev, kar na najnižji osebni dohodek 330.000 dinarjev, kar na pri občinskem sindikalnem svetu pozvali delovne organizacije, naj pomagajo, niso naleteli na zoben odziv. Zdaj se skupaj s bližnjim sindikatom zavajajo da bi znašal september osebni dohodek 453.000 dinarjev. Na Jesenicah pravijo do vztrajali pri tem, da v njih organizacijah delavci plačujejo 453.000 dinarjev s tem ne nazadnje hočejo buditi resnejša prizadevanja, da bi bila v delovnih organizacijah notranja delitvena merja pravičnejša in uspešna, kot so zdaj.

Tudi Jeseničane skrbi okolje

Jesenice, 26. septembra — V jeseniški občini so se ukvarjale z vprašanji varstva okolja le sekcije pri Socijalni zvezi v posamičnih krajevnih skupnostih. Danes se je sestel tudi svet za varstvo okolja pri občinski konferenci SZDL, ki je na ustanovni seji imenoval za predsednika T. Črva iz Zasipa.

V svetu je zbranih 25 članov, med katerimi so povsem aktivisti iz krajevnih skupnosti, Turističnih društev in drugih organizacij. Po prvotnem predlogu naj bi delali v štirih skupinah, vendar je razprava na seji pokazala potrebo po osrednjenju še dveh skupin. V prvi bodo proučevali odmiranje gozdov in spremljali razvrednotenje okolja zaradi emisij plinov in drugih škodljivih snovi v zrak. Druga skupina se bo ukvarjala s problematiko industrijskih odpadkov in čistilnih naprav, odlaganja komunalnih odpadkov. V tretji skupini bodo spremljali energetske porabe in predlagali možne rešitve, četrta skupina bo namenjena iskanju rešitev za dobičkanje energije iz alternativnih virov. Peta se bo ukvarjala izključno s kmetijsko problematiko, šesta pa z izboljševanjem kvalitete bivalnega okolja človeka.

Čeprav so zadnja leta na Jesenicah uspeli izboljšati stanje v njih tare vrsta ekoloških problemov, od malih do največjih, niti ni imel svet, kakor je ocenil predsednik občinske konference SZDL Alojz Kalan, ob sodelovanju s strokovnjaki s posameznih področij veliko dela. Odigrati bo svojo vlogo tudi pri seznanjanju javnosti s študijami o vplivu nove avtomobilske ceste mimo Jesenic na okolje in se nem prizadevati za zmanjšanje negativnih vplivov, kajne mogoče.

urejanje prostora, da ne govorimo o sosednjem občino. Kot da ne bi imeli dela in drugih problemov, preveč!

Enomesečna zakasnila gradnja mostu čez Pišnico, rej svoje boleče posledice, bilo, ko bi — za spremembo Kranjski gori »žrtvovali« svojega časa še za en sestreljivo pogovorili, da kdo se lahko še tako neodoljivo obnaša, v splošno družbeno

Škofjeloški delegati o okolju

Vsi ne verjamejo rezultatom meritev

Škofja Loka, 29. septembra — Delegati so na včerajšnjem skupnem zboru škofjeloške občinske skupščine obravnavali tudi dvoje gradiv naženosti okolja. Seznanili so se z informacijo o nadzoru radioaktivnosti v okolici rudnika urana lani in sprejeli poročilo o tehnološko-ekološki škofjeloške Termike v prvih treh mesecih letos.

Informacija o nadzoru radioaktivnosti v okolici rudnika urana v skem vrhu 1987. leta bi skoraj obšla zbrane v delegatskih klopeh, če ne bi oglašil delegat iz krajevnih skupnosti Gorenja vas. Le-ta je izrazil nezadovoljstvo v vedno novo ugotovljene mere naravnega sevanja in vprase zlogih za nasprotujoče si trditve o onesnaženosti Brebovščice v preteklih sedanjosti. Obenem je spomnil na že dano zahtevo za opravljanje meritev neodvisno skupino strokovnjakov, česar doslej niso upoštevali oziroma ničili.

Kot je pojasnil dr. Peter Stegnar iz instituta Jožef Stefan, je njihova nova skupaj z zavodom za varstvo pri delu edina pooblaščenca za takšne meritve, vendar so v naši republiki že oblikovali posebno komisijo, ki bo letu dala poročilo o vseh aspektih dosedanjih ekoloških raziskav. Na to, da je podatke strokovnih raziskav težko na poljuden način razložiti, zato ni čudno nezaupanje prebivalstva, posebno tistega v okolici Škofje Loke. Da ni razlogov za dvome, je ocenil Stane Arh iz RUŽV. Razložil je, da problemari zaradi sevanja ob večji količini najprej pokazali pri njihovih cih, česar pa zagotovo niti nečejo niti ne dopuščajo.

Iz poročila mariborskega zavoda za zdravstveno varstvo je razvidno, da čistilna naprava za čiščenje izpušnih plinov iz kupaških peči DO Termike Škofje Loke učinkovita in ustreza stanju tehnike v svetu ter zahtevam pri njej predpisov. Glede na čiste rezultate prvih letošnjih meritev zraka v lici tovarne je delegat KS Trata izrazil zadovoljstvo zaradi napredka pri nju izpuhov v zrak, vendar je priznal, da vsi prebivalci ne verjamejo rezultatom meritev. Kot je pojasnil predstavnik tovarne, je tudi drugo merjenje kazalo obstoj izpuhov v mejah dovoljenih količin, razen tega pa so ugotovili, da je hrupa v naselju za novo postavljeno protivozno pregrado.

Delegati vseh zborov so potrdili obravnavano poročilo in sklenili, da mika čimprej uresničevanje sanacijske ukrepe. Zahtevali so tudi zmanjšanje izpuhov žveplovega dioksida na najmanjšo možno mero.

S. Saje

rikaz novosti domače in tuje industrije

Sodobna elektronika 88

Ljubljana, 28. septembra — Na prostorih gospodarskega razstavišča Ljubljana se bo v ponedeljek, 3. oktobra, začela letošnja 35. jubilejna mednarodna razstava elektronike, telekomunikacij, avtomatizacije, računalništva, robotizacije in nukleonike. Ker program razstave vsako leto sledi razvoju teh dejavnosti v svetu, prinaša nova, pomaga pri prikazu domače industrije in odkriva smeri razvoja prireditelji seveda dobrodošla za poglabljanje stikov med domačimi in tujimi razstavljalci, prav tako pa je zanimiva tudi za obiskovalce.

Je zanimanje za razstavljanje na sejem veliko, govori že o tem, da je bilo treba letos v petintridesetih letih se je namreč sejem priložnost tako doma kot v svetu, saj v njem sodelovalo že več kot tisoč razstavljalcev. Med razstavljalci so bila vsa pomembnejša evropska imena na področjih, veliko število iz Japonske. Razstavljalci prihajajo iz 34 držav, razstave pa ogledalo več kot dva milijona obiskovalcev. Poleg prikaza pa se je sejem uveljavil kot dobra možnost za nave-

zovanje novih stikov med znanstveniki, raziskovalnimi in razvijalskimi ekipami domačih in tujih podjetij. Ob sodelovanju Elektrotehniške zveze Slovenije je bilo v petintridesetih letih organiziranih 85 posvetovanj s 3.300 referati, ki jih je spremljalo več kot 20 tisoč udeležencev iz Jugoslavije in tujine.

Letošnja razstava sodobne elektronike poudarja eno do glavnih profesionalne elektronike, saj bo v hali D na Gospodarskem razstavišču že 4. jugoslovanska specializirana razstava robotizacije in fleksibilne avtomatizacije JUROB 88. Elektrotehniška Zveza Slovenije pa bo

Razstavo »Sodobna elektronika 88« bo v ponedeljek ob 10. uri odprl predsednik IS Slovenije. Sejem bo za obiskovalce odprt med 3. in 7. oktobrom, vsak dan od 9. do 18. ure. Cena vstopnice je deset tisočakov, v četrtek in petek pa bodo vstopnice za dijake, študente in vojaške po 3 tisoč dinarjev.

strokovni del razstave dopolnila s spremljajočimi programi simpozijev, seminarjev in študijskim dnem. V času razstave bo namreč organiziran simpozij o telekomunikacijah YUTEL, o merilno-procesni tehniki ISE-MEC, o relejni zaščiti in lokalni avtomatizaciji elektroenergetskih sistemov RZ, o uporabi elektronike v prometu EP ter študijski dan o mikroelektroniki in družbi.

Za letošnje razstavo je prijavljenih 605 razstavljalcev, od teh

je 179 domačin in 426 tujih. Razen stalnih bo razstavljal tudi nekaj novih proizvajalcev, med tujimi je največ razstavljalcev iz ZR Nemčije, Avstrije, ZDA, Francije, Švice, Velike Britanije, Italije in Japonske, kot so povedali na srednji tiskovni konferenci v Ljubljani, pa je veliko zanimanje tudi iz vzhodne Evrope, predvsem Sovjetske zveze, Češke, DR Nemčije in Poljske.

Po dejavnostih bodo na sejmu razstavljene predvsem profesionalne elektronske naprave, s profesionalno elektrono, telekomunikacijami, računalništvom, radiodifuzijo, inženirskim in literaturo. Tako ima skoraj dve tretjini sejma poudarek na profesionalnih napravah, nekaj več kot četrtina bo sestavni delov, ena desetina pa bo razstavljene opreme za proizvodnjo. Organizatorji so tudi povedali, da na razstavišnih prostorih ne bo prida zabavne elektronike, saj je dan poudarek profesionalnosti.

V. Stanovnik

radovljiški izvršni svet o sanacijskem programu Plamena

Program zaradi zakona ali za premostitev težav?

Ljubljana, 27. septembra — Delovna organizacija Plamen iz Kroke je v letošnjem prvem četrtletju izkazala blizu 150 milijonov dinarjev izgube, za poravnavo vseh obveznosti iz delovnega programa pa ji je zmanjkalo 504 milijone. Delavski svet je na seji ob koncu avgusta sprejel program za izboljšanje gospodarjenja, ki dokaj natančno analizira zunanje, objektivne vzroke izgub, zelo malo pa govori o notranjih, subjektivnih.

Si se mogoče strinjati z oceno, da je slab poslovni rezultat le posledica neustreznega programa zvezne vlade, ki je novembra lani z izvedenim zakonom preprečila Plamenu izdatke za 56 odstotkov. Poslovna dejavnost delovne organizacije se namreč razširja že dlje časa, zato jo vsak takšen program se toliko bolj prizadeva. Po sprejetju programa so se stroški proizvodnje resda zmanjšali za 70 odstotkov, izdelki pa so se pojavili samo za enajst, vendar v tistem času niso toliko naredili in prodali kot so načeli.

Kot so člani radovljiškega izvršnega sveta, torej na seji obravnavali sanacijski

program kroparskega Plamena, smo slišali tudi za oceno, da je to »klasičen program« — program zaradi programa, ker pač to zahteva zakon o sanaciji. Ukrepi, ki jih navajajo v delovni organizaciji za izboljšanje gospodarjenja, so kratkoročni, premalo operativni in v premajhni povezanosti z odgovornostjo na vseh ravneh. Izpolnjevanje proizvodnih načrtov, storilnosti in prodaje, spretno spremljanje razmer na trgu, znižanje zalog za deset odstotkov oziroma vrednostno za 526 milijonov dinarjev, še posebej zalog vlečene oziroma valjane žice, mesečno spremljanje likvidnosti, zaostreitev tehnološke in delovne discipline ter odgovorno-

sti naj bi zagotovilo pozitivno poslovanje. V Plamenu načrtujejo, da bi ob koncu leta imeli za 100 milijonov dinarjev ostanka dohodka, kar pa predstavlja le 0,3 odstotka celotnega prihodka — skratka malenkost, ki se ob nenadejanem ukrepu zveze vlade lahko hitro izniči in pripelje organizacijo ponovno v nezavidljiv položaj. Program je po mnenju komiteja za družbeni in prostorski razvoj premalo ambiciozen, poudarja predvsem kratkoročne težave in ukrepe, bolj malo pa govori o nujni razvojni in tehnološki prenovi proizvodnih programov. To je bil tudi eden od razlogov, da je izvršni svet predlagal Plamenu, naj ponovno preveri srednjeročne in dolgoročne razvojne načrte, imenoval pa je tudi delovno skupino, ki bo spremljala izvajanje ukrepov v delovni organizaciji.

C. Zaplotnik

GORENJSKI GLAS

EČ KOT ČASOPIS

va zasebna trgovina tudi v Škofji Loki

ečja možnost prilagajanja kupcem

Loka, 30. septembra — Od jutri naprej bo tudi v Škofji Loki zasebna trgovina z mešanim blagom, ki jo je Mina Kržišnik poimenovala Minimarket. Čeprav prostor v trgovini ni velik, pa bo prebivalci Suhe, predvsem pa novega naselja pod Plevno, pomenil velike prilagoditve pri vsakodnevnih nakupih. V tem delu Škofje Loke ni bilo nobene trgovine in vsi so morali po nakupih v Trato.

Mina Kržišnik, ki se bo te dni spoprijela s trgovskim delom, je po poklicu ekonomistka, o svojih načrtih pa pravi: »Dva najst let sem bila zaposlena pri Loki, pri trgovski delovni organizaciji, v finančni službi. Ves čas sem želela delati kaj bolj dinamičnega, počasi sem se naveličala vseh teh financ, vseh predpisov, in mislim, da bi to znanje, ki ga imam lahko tudi drugače uporabila. Prišla je ta ponudba in odločila sem se, da poskusim.«

Seveda pa nova trgovina ne pomeni le izziva za vas, za vaše delo, temveč predvsem za Loke: »Zaledje za družbeno trgovino ni veliko, saj je odločeno od glavne ceste. Ravno sedaj pa razmišljam, če bi poiskali za kakšno posebno ponudbo, bi pa tu lahko bilo na vsakem dovolj dela za zasebnika. Računam tudi, da bomo dobro izkoristili in bodo zato kupci od drugod radi prihajali. Zasebniki pri ponudbi gotovo lahko bolj prožni, saj na primer, če česa nimamo, sem pripravljena vsak trenutek to poiskati, oditi do dobavitelja, do kogarkoli, čeprav mi to na primer ne prinese zastonj. Prinese pa sloyes oziroma zagotovilo, da je vse urejeno, da ljudje zadovoljni. V trgovini je poskrbljeno za vse, da bo to okoliš dobro dnevno ponudbo. Ne morem pa na majhnem prostoru imeti tekstila ali kaj drugega.«

Trgovina bo odprta šele v soboto, gotovo pa ste že izračunali, koliko strank bo k vam prihajalo: »Domačini že težko čakajo na novo trgovino, saj mnogi že sedaj, ko jo urejamo, prihajajo k nam, kdaj bo odprta, kaj bomo prodajali. Za sedaj sem se odločila za deljen delovni čas popoldne in dopoldne, sprva bom sama ob pomoči moža in sorodnikov. Kasneje, če bo dosegel promet, pa računam, da bom koga tudi zaposlila. Mogoče v prihodnosti v trgovini še ne bo vsega, kar bi kupci želeli, vendar smo zaradi njihove želje, da bi bila trgovina odprta čimprej, pomislili na delom. Kupcem pa se bomo skušali čim hitreje prilagajati.

V. Stanovnik

Avtocesto bodo gradili postopoma

Jesenice, 29. septembra — Na seji vseh treh zborov skupščine občine Jesenice so sprejeli poročilo o gospodarjenju in sanaciji Železarne.

V torek, 27. septembra, so bile na Jesenicah seje vseh treh zborov skupščine občine Jesenice, na katerih so razpravljali o rezultatih gospodarjenja v šestih mesecih letošnjega leta, rezultatih v Železarni, o razmerah v Kovinu in sprejeli nekaj odlokov.

Na skupni seji sveta vseh treh zborov je predsednik jeseniškega izvršnega sveta Tomaž Keršmanc med drugim dejal, da bo v Kovinu prisilna uprava še do marca prihodnjega leta, ko naj bi končno dosegli boljše poslovne rezultate. Veliko pričakujejo od novega obrata za proizvodnjo filtrov, ki ga gradijo ob pomoči medvoškega DONITA.

V občini gradijo tudi predor in ploščad pred predorom, kjer morajo zgraditi vso komunalno infrastrukturo, carinske in špedicijske objekte. Republiška skupnost za ceste je že namenila milijardo dinarjev za opremo ploščadi, prispevali bodo ostali investitorji, Intereuropa si prizadeva za brezcarinsko cono v tem prostoru in tudi Vatrostalna se pripravlja za opravljanje svoje dejavnosti pred predorom.

Oktober se na Jesenicah odpira nova čistilna naprava za mesto Jesenice, ki bo nedvomno velika ekološka pridobitev, obenem pa tudi obremenitev za uporabnike, saj jo bodo morali sami vzdrževati.

Lokacijski načrt za gradnjo avtoceste mimo Jesenic je bil v enomesečni javni razpravi, ki se prav zdaj zaključuje. Zbrali bodo vse pripombe in upravičene upoštevali, tako da bi med izvajalcem in investitorjem že oktobra podpisali pogodbo. S pripravljanimi deli na prvih dveh kilometrih avtoceste naj bi čimprej začeli, čaka pa jih še precej dela pri ureditvi vseh premoženjsko — pravnih zadev.

D. Sedej

Turizem brez prave politike gospodarjenja

Le poligon za devize

Ljubljana, 27. septembra — »Značilnost letošnje turistične sezone je, da je ta sicer pomembna gospodarska panoga v stagnaciji. Poleg novih se pojavljajo stari problemi, pa najsi bodo to problemi z vodo, ki so bili letos zlasti v ospredju v Črni gori, cvetenje morja, slabšanje gospodarskih razmer, manjši občutek varnosti in še bi lahko naštevali,« je na torkovi seji izvršilnega odbora splošnega združenja in gostinstva povedal predsednik Janislav Vehovar.

Čeprav je za letošnji devizni priliv, ki naj bi ga dal turizem značilno, da bo celo večji od načrtovanega, pa turistične delavce poleg splošnih gospodarskih težav in neurejenosti politike gospodarjenja skrbijo tudi slaba infrastruktura, ki naj bi po podatkih odganjala kar okoli 20 odstotkov tujih gostov, ter seveda dejstvo, da letos v Sloveniji ni bilo zgrajene niti ene nove turistične postelje, v vsej Jugoslaviji pa le 3 500. Pogoji kreditiranja so takšni, da nihče nima več denarja za novogradnje, pa tudi starejši objekti so vedno bolj zanemarjeni. Pohvalno pa je, da se vsaj v Sloveniji skušamo obdržati kvaliteto storitev, kar gostje pri nas še vedno pogrešajo.

V. Stanovnik

Krompir dražji od mleka

Kakšna je zmeda v našem kmetijstvu, dovolj povedo že primerjave med odkupnimi cenami nekaterih kmetijskih pridelkov. Na primer: med krompirjem in mlekom, med krompirjem in sadjem...

Ne zanikamo velikih vlaganj, ki so potrebna za pridelavo kakovostnega krompirja in za visoke hektarske pridelke, niti ne kmetove natančne nege in strokovne skrbi za občutljive krompirjeve nasade, pa vendarle: letošnja odkupna cena krompirja je razmeroma visoka. Čeprav so v kmetijskih organizacijah izračunali, da se izdatki za pridelavo kilograma krompirja ob hektarskem pridelku 25 ton na hektar sučejo okrog 500 dinarjev za kilogram, so ga v Gorenjski kmetijski zadrugi pred nedavnim odkupovali po 800 dinarjev za kilogram, zdaj ga po 900 dinarjev, neposredno pri kmetu pa mora občan odšteti zanj 1000 dinarjev in še več. Letos se je, kot trdijo dobri poznavalci razmer v kmetijstvu, prvič zgodilo, da je cena krompirja na »sivem« trgu le malenkost višja kot na »uradnem« (pri prodaji prek zadrug) in da je to tudi eden od razlogov, da zadruga pri odkupu vsaj za zdaj nima večjih problemov.

A če že pristanemo na odkupno ceno, kakršna je, in se sprijaznimo, da ni previsoka, pa se lahko le primemo za glavo, če je postavimo ob bok ceni mleka. Ni še tako dolgo, ko so kmetje in kmetijski strokovnjaki prisegli na to, da mora liter mleka vrednostno ustrežati dvema kilogramoma krompirja. Zdaj pa je razmerje povsem postavljeno na glavo, saj je z litrom mleka (odkupna cena je okrog 600 dinarjev) mogoče plačati le dve tretjini kilograma krompirja. Za takšno nesorazmerje je kriv predvsem nered v kmetijstvu oz. zgrešena kmetijska politika: odkupno ceno mleka posredno prek cene »konzuma« določa država, pri krompirju pa bolj ali manj velja zakon ponudbe in povpraševanja. Letos je povpraševanje po krompirju kar precejšnje, saj sta suša in deloma tudi slabo seme samo v Prekmurju zmanjšala pridelek za 45 odstotkov, na Gorenjskem pa za najmanj deset odstotkov. Pri sorti igor, ki prevladuje na gorenjskih poljih, so še dodatni problemi: že pred leti so namreč strokovnjaki ugotovili, da se izrojava in da se njegova odpornost zoper bolezen zmanjšuje. To se ob neugodnih vremenskih okoliščinah (kakršne so bile tudi letos) pokaže še izraziteje.

Nerazumljivo razmerje ima lahko tudi neprijetne posledice: prihodnje leto bo verjetno s krompirjem zasajenih še več površin, kot jih je bilo letos, pa tudi skrb za živino (in čistočo mleka) lahko popusti iz povsem ekonomskih razlogov.

C. Zaplotnik

Šmarjetna in njeni kulturni zakladi

Niz pozabi prepuščenih bisero

Kranj — Težko bi našli hrib, ki je obenem turistična in izletniška točka, pa bi zaradi svojih sramežljivo skritih zgodovinskih zakladov lahko bil še več.

»Ravno prav visoka, razkošno zaobljena, razprostira svoja gozdna krila nad reko Savo, se na vzhodni strani ozira proti najstarejšemu delu mesta Kranja, južna pobočja, kjer je vse do 16. stoletja rasla trta, pa še vedno nastavlja soncu. Šmarjetna...«

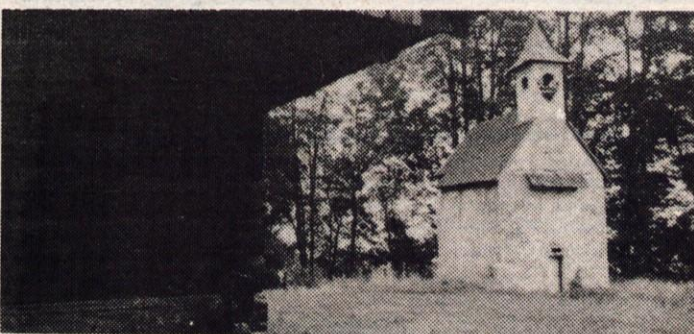
No, tole bi bilo mogoče uporabno besedilo za predstavitev Šmarjetne gore na kaki zahtevnejši turistični borzi. Toda kaj takega po vsej verjetnosti Kranj še ne bo tako kmalu dočkal. Ponuditi ljudem v ogled zgodovino, seveda povezano s sedanostjo, je včasih sila zamudna zadeva. Pa je zelo škoda, da zgodovinske, kulturne znamenitosti Šmarjetne niso bolj zanimivo predstavljene. Prav gotovo bi težko našli hrib, pa še tako blizu mesta, ki bi imel več kulturnozgodovinskih znamenitosti kot ravno Šmarjetna. Resda najprej pade v oči cerkvica na vrhu, ki jo na srečo prav zdaj obnavljajo. Toda tudi ostali deli hriba niso prav nič manj zanimivi. Žal jih občasno obiskujejo le gobarji ali pa zasebni »zlato kopci«, ki se nadejajo lonca cekinov.

Na zahodnem delu Šmarjetne, ki gleda na Rakovico, so ostanki starodavne utrdbe iz 12. stoletja, pod katero je po vsej verjetnosti še starejša stavba. Ostanki utrdbe se počasi zaraščajo, le sem in tja je kakšna vrtna v notranjost (iskalci zakladov), tako da je sprehod po tem delu skorajda nevaren.

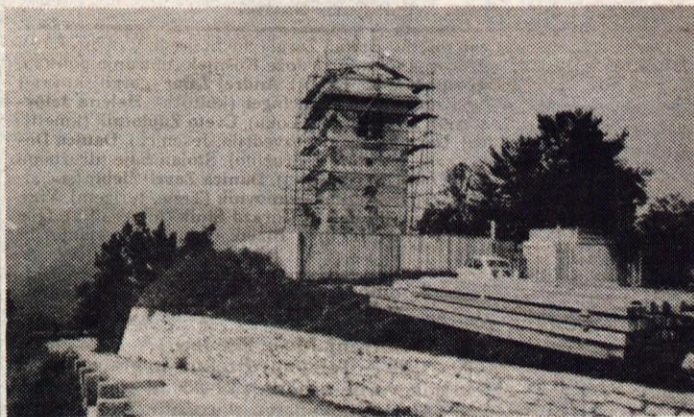
Na drugi strani, zahodni, le korak od Šempeterskega gradu, propada nekdanja grajska kapelica z lesenim poslikanim stropom in zidno poslikavo. Kupi ropotije v kapelici, ki je v Trubarjevih časih dajala zavetje protestantom, zagotovo odvrnejo še tako radovednega obiskovalca. Če bi hoteli takoj v bližnjem gozdu videti še kaj, so to skrivnostne doslej neraziskane gomile verjetno še iz železne dobe. Višje gori na pobočju bi še danes zlahka našli le ped pod površino kakšen keramičen ostanek posode na najdišču prazgodovinske naselbine, verjetno ene najstarejših v Kranju.

Morda ima Šmarjetna v tej svoji ogrlici zgodovinskih vrednot še kaj skritega. Pa ni pomembno. Kajti že to, kar ima, pušamo v nemar, propadanju, preraščanju z grmovjem in pozabo, ki si je kultura naroda pač ne bi smela privoščiti. Ob obnavljanju cerkve sv. Marjete na vrhu človeku pač prihaja na misel, če bi se našel kdo, ki bi vse te bisere zložil in postavil na ogled ljudem.

L. M.
Foto: G. Šinik

Bo zdržala? Zob časa je že hudo načel nekdanjo grajsko kapelico, ki kar kliče po obnovi.

Šmarjetna — Tik pred dokončnim propadom so vendarle začeli obnavljati starodavno cerkvico na vrhu Šmarjetne. Dokončno obnovljena bo predvidoma jeseni prihodnje leto.

uredništvo tel. 21860

KULTURNI KOLEDAR

KRANJ — Danes, v petek, 18.30 v galeriji Prešernove hiše odpirajo razstavo slikarskih upodobitev *spomenikov arhitekture in naravnih znamenitosti* — darilo avtorja ing. Rudolfa Arha Gorenjskemu muzeju. V galeriji Mestne hiše pa bodo ob 18.30 odprli razstavo skulptur v lesu Lojzeta Čampe.

V galeriji Kavka bara razstavlja *Izidor Jalovec*. V *Prešernovem gledališču* je ob 19.30 predstavlja E. Kurent Pravljič o Vesni za *red petek I.* Jutri, v soboto, 1. oktobra, bodo predstavo ponovili za red sobota I.

RADOVLJICA — V galeriji Šivčeve hiše je še do nedelje, 2. oktobra, odprta razstava ilustracij akad. slikarke *Marjance Jemec-Božič*. Cebelarski muzej bo znova odprt prihodnji teden.

VRBA — Prešernova rojstna hiša je odprta vsak dan od 9. do 16. ure razen ponedeljka.

DOSLOVCE — Finžgarjeva hiša je odprta od 9.30 do 14.30, ob nedeljah od 12.30 do 16. ure, ob sobotah je zaprta.

ŠKOFJA LOKA — V galeriji Ivana Groharja je odprta razstava plastik *Toneta Logondra*.

V galeriji Loškega gradu so na ogled likovna dela nastala na nedavnem *Ex tempore Loka 88*.

TRŽIČ — V Kurnikovi hiši je na ogled *razstava fotografij* ob 50-letnici Foto kluba Tržič.

BESNIŠKI LUTKARJI V NOVI SEZONI

Kranj — Živalski svet je za lutkovno predstavo očitno zelo primerna transformacija dejanskega sveta, imenitno prizorišče za sporočila malim in velikim ljubiteljem lutk. Po bikcu Ferdinandu, s katerim se je besniška lutkovna skupina proslavila daleč naokoli v lutkovnem svetu, po lanski uprizoritvi Bitenčevega Čarodeja Fičfaja, se bodo tudi letos lotili zgodbe iz živalskega sveta. Vse tako kaže, da bodo postavili na lutkovni oder predstavo, ki bo nastala po predlogi zgodbe Mihe Mazzinija, govori pa o zgodah in nezgodah slončka, ki se ne znajde v naši potrošniški družbi. Predstava naj bi bila nared že do novega leta.

L. M.

Ogled poslovnega objekta

Komenda — Prebivalci krajevnih skupnosti Komenda, Moste in Križ v kamniški občini si bodo danes (petek) ob 13. uri v Komeni lahko ogledali zgrajene mrliške vežice. Za izgradnjo vežic so se v vseh treh krajevnih skupnostih odločili že leta 1981, ko so se odločili za samoprispevek. Letos pa so z združenim denarjem iz zbrane krajevnega samoprispevka, samoupravne interesne komunalno cestne skupnosti Kamnik in SSZ Kamnik ta del programa tudi uresničili.

Lani so krajevne skupnosti same odkupile zemljišča za izgradnjo vežic in žarno grobišče ter prispevale del denarja tudi za projekte. Gradnja (izvajalec del je bil Graditelj Kamnik, ureditev in zazenitev z grmovnicami in drevjem pa je delo Arboretuma Volčji potok) je do zdaj veljala 290 milijonov dinarjev. Na krajevno skupnost Komenda je odpadlo 91,6 milijona dinarjev (55 odstotkov), na krajevno skupnost Moste 57,6 milijona (34 odstotkov) in na krajevno skupnost Križ 17 milijonov oziroma 11 odstotkov.

A. Ž.

Za boljšo turistično ponudbo

Cerklje — Turistični delavci pod Krvavcem imajo bogate izkušnje v razvoju turizma in s tem v zvezi tudi gostinstva na območju vseh sedmih krajevnih skupnosti. V začetku avgusta letos pa so se v upravnem odboru Turističnega društva Cerklje odločili za neke vrste »tekmovanje« oziroma ocenjevanje gostinskih objektov na celotnem območju pod Krvavcem. S tem želijo še bolj razviti in izboljšati gostinstvo in turistično ponudbo. Vse gostinske lokale so razdelili v tri skupine. V prvi skupini so gostinci, ki nudijo prenočišče, hrano in gostinske usluge, v drugi so tisti, ki poleg gostinskih uslug nudijo le hrano, v zadnji pa manjši lokali samo z gostinskimi uslugami. Najboljšim iz posameznih skupin bodo na prireditvi, ki bo predvidoma konec novembra, podelili priznanja in vrtice. Do takrat pa bo vse lokale na celotnem območju dvakrat ocenila posebna tričlanska komisija.

A. Ž.

Postopna prenova Prešernove ceste — Kar precej časa so trajale v Radovljici razprave in potem tudi priprave na prenovi Prešernove ceste. Potem pa so z deli vendarle začeli in letos bodo v objektih, kakršni bodo v prihodnje v tej ulici, že zgradili prvih 22 stanovanj, v prtiličju pa bo prostor za lokale. Tako bodo v prihodnjih letih postopoma porušili vse stare stanovanjske objekte v tej ulici in zgradili nove. Koliko časa bo trajala takšna postopna prenova, v Alpdomu še ne vedo. Za zdaj je zanesljivo le to, da bodo po dokončanju sedanje prve faze v drugi zgradili okrog 30 novih stanovanj. Vsa stanovanja v prenovljeni ulici pa bodo priključena na centralno kotlovnico v Cankarjevi ulici. — A. Ž. — Foto: F. Perdan

Končno asfalt do pokopališča — Dolga leta so na sestankih, ko so razpravljali, kaj bi bilo treba narediti v krajevni skupnosti Bitnje v kranjski občini, omenjali tudi asfaltiranje ceste proti pokopališču. Zdaj pa bo končno tudi ta cesta asfaltirana. Predsednik sveta krajevnih skupnosti Bitnje Tone Jenko pa je ob tej priložnosti poudaril, da so v krajevni skupnosti zelo zadovoljni tudi z nadaljevanjem regulacije potoka Zabnica. Tudi ta dela, kjer je izvajalec Vodnogospodarsko podjetje Kranj, letos zelo hitro napredujejo. Regulacija bo prebivalce Bitnje rešila nenehnih poplav. A. Ž. — Foto: F. Perdan

uredništvo tel. 21860

Dejan Šorak, režiser, predsednik mednarodne žirije na letošnjem kranjskem festivalu športnih in turističnih filmov

FILM USTVARJA SVET OD ZAČETKA

Kranj — V dveh desetletjih obstoja je kranjski festival vedno imel v žiriji poleg znanih športnikov tudi nadvse ugledne filmske delavce. Tokratni predsednik žirije, nadarjeni in uspešni režiser Dejan Šorak, cineast iz Zagreba, je verjetno doslej eden najmlajših predsednikov, zato pa ne tudi manj filmsko izkušen.

Ime Dejana Šoraka vsekakor zavzame v uspehu vsakega poznalca našega filma. Če pa povejmo, da je Šorak režiser filmov Mali rop vlaka ter proslavljenega filma Oficir z rožo, ki je doma in v tujini doslej prisluzil kar dvanajst nagrad, ga bo spoznal tudi vsak filmski gledalec.

Po lanskem uspehu filma Oficir z rožo, za katerega ste sami napisali tudi scenarij in zanj prejeli puljsko Zlato areno, pa zdaj že dokončujete Dneve vročega meseca, svoj tretji celovečerec. Za kakšen film gre?

»Prvikrat delam film po tujem scenariju. Doslej sem namreč vedno za vsak film, tudi gledališke in radijske drame, pa tudi dokumentarce pisal scena-

rije sam. Film je bil posnet po scenariju Siniše Končeviča v petdesetih snemalnih dneh v Beogradu, Trebinju, Dubrovniku in Sarajevu. Govori o malce skrivnostnem mladem človeku, igra ga Vicko Rujčić, ki brez posebnega razloga zapusti rodno mesto Beograd, starše, dekle, varnost in perspektivo svoje kariere in odide v majhno podeželsko mesto, da bi poskušal zbrati po delčkih smisel življenja. Je človek brez iluzij, brez jeze, sijajnega duha.

Kakšno je sporočilo zgodbe?

»Mislim, da je takšno, kot ga prinašajo tudi moji prejšnji filmi — so brez kakšnega posebnega razloga, pač pa govore o radosti ustvarjanja filma, zgodbe, čustev.

Zakaj ustvarjate filme?

»S filmi ne nameravam spreminjati sveta, niti ne slikam z njimi kakšno zgodovinsko obdobje, ne obdelujem kakšnih posebnih tem, s filmi ne obtožujem, ne branim, skratka ni nobenega pragmatičnega razloga. Ustvariti film zame pomeni radost ustvariti nov fiktivni svet filma. Ta namišljeni filmski svet pa ni treba, da je boljši od realnega, je pa drugačen in moj, nad njim imam absolutno kontrolo. Živimo sicer v krasnem svetu, vendar pa ga ne obvladujemo —

ne v smislu oblasti, pač pa vplivanja druge vrste. Dež pada, kadar hoče padati, mar ne? V mojem filmu pa je svetloba taka, kot sam želim, kozarec take oblike in nič drugačne, igralec s takim obnašanjem, kot si zamislim itd., itd.

Kako gledate na razliko med jugoslovanskim filmom nekdaj in filmom danes?

»Dolgo let je bil pri nas film skoraj izključno propaganda, zelo enostavna, včasih celo primitivna, skratka državi je film služil kot propagandno sredstvo, še posebej v času, ko še ni bilo televizije. Film celo ni bil umetnost, zelo dolgo časa ni imel tega statusa, in vrsto let po vojni je moral imeti film nekak razlog, da je sploh obstajal. Ko pa je postala takšna kontrola državnega aparata nad filmom, si je ta izmislil nov razlog za svoj obstoj — v kritičnosti, angažiranosti, analizi družbenih problemov itd.

Ali potem pripadate sedanji srečnejši generaciji, ki dela filme zaradi umetnosti in ne iz drugih razlogov?

»Lahko bi tako rekel, čeprav se avtorji filma še vedno niso otesili misli, da je treba iskati razlog, zakaj delajo film. Grešno je reči, da ustvarjaš film o smrti, o ljubezni, ljubosumju, žalosti, negotovosti in sploh o milijardi drugih stvari, ki so za človeka enako pomembne, kot je pomembna politika. Strašno smo obremenjeni s politiko in greh je, če ne delaš filma o tako imenovanih naših »temah«. Mislim, da bi temu lahko rekli kar stalizem tem v našem filmu. Pri nas je tema na nekakšnem piedestalu, zato je, če hočeš dobiti sredstva za film, v bistvu tema razlog za nastanek filma, kar je zame čisti nesmisel.

Film je za vas potem čisto nekaj drugega?

»Zelo rad imam film. Poskušal pa sem najti povsem svoj prostor v sedanjem filmskem svetu. Ne zanimajo me tako imenovane politične teme, film začnem ustvarjati zaradi čisto drugega vzgiba. V Oficirju z rožo ni poudarjen čas — to je povoj-

ni čas, v katerega je postala filmsko dogajanje — pač osrednja tema filma — spoznanje, da smrt premaga bezen.

Sodite med nadarjene in bolj zaposlene režiserje, imate že v mislih nov film?

»Tako kot dokončam Dnevi vročega meseca, tokrat v novembru, se začne pravljati na snemanje. Po mojem scenariju naj postane komedija iz vampirizma — Krvosesi. Zgodba dogaja v današnjem času grebškem Gornjem gradu, su krize se budijo vse temne sile. Upam, da bo s dalcem na smeh.

Na začetku filmske ste se ukvarjali tudi z doktarnim filmom?

»Da, zdaj sem to opustil, mu hočem ustvariti svet občetka, kar pri dokumentarni ni mogoče, tam so danosti, ne moreš zanikati.

Predsednik mednarodne stivalske režije je odgovoril loga. Kakšni so razlogi, ki sprejeli to dolžnost?

»Rekel sem že, da imam film, vse, kar je z njim povezano, me izredno zanima. Drugi zlog je Slovenija, tu se dobiti čutim in tretji razlog je kranjskega festivala. Moja mrež odstopa iz okvirov festivalov, za katere so značilne »kuhinje«. Razen tega vsak film naj bo turistični, tni, dober, slab ali povprečen, skriva v sebi vsaj delček kar je sicer značilno le za filme. Mislim, da je škoda pri nas premalo gledamo filme. Težko ga je — zaradi dodatki celovečercu, kar žalost zelo banalen razlog, ko je. Sicer pa mislim, da radi gledajo dobre kratke filme. Težko ga je — zaradi dodatki celovečercu, kar žalost zelo banalen razlog, ko je. Sicer pa mislim, da radi gledajo dobre kratke filme. Težko ga je — zaradi dodatki celovečercu, kar žalost zelo banalen razlog, ko je. Sicer pa mislim, da radi gledajo dobre kratke filme.

Lea Menc

Končno preobrat

ZNOVA ODKRIT FESTIVAL

Kranj — Morda zaradi nove vsebine kratkega športnega filma, za dosti kvalitetnejši nivo turističnega, morda pa tudi zaradi nove priljubljenosti kratkega filma nasploh, je kranjski festival naenkrat dobil svoje občinstvo. Malce pozno, saj je že dokaj »v letih«, a tudi ne prepozno: to naj bi bilo zagotovilo organizatorjem, da utegne čez dve leti občinstvo filma še bolj sprejeti.

Kranjski festival na pragu svoje četrtsotletnice doživlja kar precejšnjo mero sprememb. Najpomembnejša sprememba — predvsem pa taka, ki je vsem na očeh — je sprememba vsebine kratkega filma. Seveda še naprej ostaja festival s skusa usmeritev takšna, kot je bila ob ustanovitvi in je zapisana v festivalnem pravilniku — povezanost športa in turizma, kar naj prispeva k spoznavanju in razumevanju med narodov sveta. Mišljenje je pač vsebina kratkega filma — predvsem športnega, na kar ima pravzaprav sam festival manjši vpliv. Kratki film se namreč ne ukvarja več z velikimi športnimi prireditvami, saj se je aktualnost in zanimivost takega dogodka prenese na televizijo. Kratki film pa si vsekakor lahko privoščijo druge nič manj zanimive športne teme — kot so primer portreti športnikov. Takih filmov je bilo na tokratnem kranjskem festivalu kar nekaj, na primer bolgarski Devel rakov, češki Rada zmajujem, bolgarski Stenmarkov drugi in še nekateri. Skratka film se odvrča od velikih športnih manifestacij in se zanima za druge športne dogodke v življenju športnika, ki pa pomenijo le eno od postaj športne poti. Prav to pa je tudi pot, po kateri je mogoče razumeti šport tudi drugače — ne le kot splet zmag in porazov, pač pa kot iskanje poti, iskanje zadovoljstva, ki jih prinaša preiskovanje zmogljivosti telesa in duha.

Kdo ve, ali je ob takšnem profilu kratkega športnega filma, ki se je v letošnjem izboru pridružil tudi v primeri s prejšnjimi festivali dosti boljši turistični film, tudi kranjsko filmsko občinstvo začutilo, da so ti filmi vendarle vredni ogleda? Razen za nekaj atraktivnih filmov, ki jih je že v prejšnjih letih festival uspel dobiti v svoje programe, se namreč filmski gledalci ostajali raje doma. V napol prazni dvorani je sedelo največkrat poleg žirije le še nekaj cineastov, medtem ko so drugi prihajali skoraj izključno le na otvoritvene in zaključne predstave. Morda je pika na tem preobratu, upam, da o tem ni tvegano govoriti že sedaj, tudi izbira najboljšega filma s strani žirije občinstva. Naj bo tako ali drugače, mladi gledalci, ki so bolj kot kdajkoli prej v festivalskih dneh sedeli v kinu Center, so morda tudi bodoče občinstvo, ki bo v naslednjih letih še bolj znala ceniti kratki film. Še posebej, ker ga v kinematografiji izredno redko vidijo, pač pa bi bil lahko to že ustaljen začetek predstave igranim pred celovečercem.

L. M.

NAGRADE ZA GORNIŠKO LITERATURO

Kranj — Na mednarodnem festivalu športnih in turističnih filmov so že pred dvema letoma ustanovili nagrado Nejc Zaplotnik za gorniško literaturo. Kot je znano je bila takrat nagrada podeljena na knjigi Pot Nejca Zaplotnika. V torek popoldne pa so na Brdu nagrado drugič podelili. Za knjigo Jalung Kang (Založba Borec, 1987) jo je prejel Tone Škarja. Žirija v sestavi Zoran Jerin, Stanko Klinar in Mitja Košir je izbirala med devetimi knjigami, kolikor jih je na temo gore izšlo pri nas v dveh letih.

Nagrado za najboljšo reportažo o gorah pa je prejel Matevž Lenarčič in sicer za prispevek V senci neba objavljen v Planinskem vestniku. Za nagrado je žirija v sestavi Franci Savenc, Franc Vogelnik in Marjan Raztresen pregledala letnike Planinskega vestnika zadnjih dveh let in izbirala najboljšo reportažo med štiri-desetimi prispevki.

L. M.

SREČANJE PREVAJALCEV

Radovljica — Književni prevajalci se srečujejo vsako leto na delovnih srečanjih, tokrat se bodo v Radovljici. Po programu tridnevne srečanja bo danes, v petek, zvečer volilna skupščina Zveze književnih prevajalcev Jugoslavije, temu pa bo sledila okrogla miza o družbenem statusu prevajalcev.

Tema letošnjega srečanja prevajalcev pa je novi mediji in prevajanje, popoldanska tema pa bo iz zgodovine slovenskega prevajanja. Srečanje prevajalcev bo popestril tudi kulturni program, saj bo nastopil Linhartov oder z improvizacijo iz Matičke. Prevajalsko srečanje ima poleg izmenjave mnenj tudi svoj praktični pomen, saj gre tudi za srečanje založnikov in prevajalcev.

ODMEVI

KRANJSKOGORSKO NASILJE NAD NARAVO

Oglašamo se na članek vaše novinarko D. Sedej »Kranjskogorsko nasilje nad naravo«, objavljenem v Gorenjskem glasu 27. septembra 1988.

K temu nas je spodbudil izrazito omalovažujoči odnos do varstva okolja in netočnosti v zvezi z gradnjo, stanjem ter odzivih na objezersko cesto ob Bohinjskem jezeru. Ko novinarka primerja krajinske primere in pomisleke ob rekonstrukciji mostu čez Pišnico pri Kranjski gori, kjer gre za sporno traso ceste, s prostorskimi problemi objezerske ceste pravi, da je takrat sporna gradnja vzdignila skoraj vso Slovenijo, cesta pa je vendar bila zgrajena vsem ekološkim dušebrižnikom navkljub (na črno seveda) in s posmehom ugotavlja, da je bilo mnogo hrupa za - nič. Vse se je namreč lepo zraslo in obraslo, o sprejemljivem posegu v naravo ni ne duha ne sluha.

Prelepo, da bi bilo res!

Ravno te dni minevajo tri leta, odkar je bila mimo vseh splošnoveljavnih pravil obnašanja v prostoru, na črno zgrajena objezerska cesta. Na krajinsko občutljivem prostoru osrednjega območja narodnega parka je na-

stala velika rana, ki je več kot upravičeno vzbujala zgražanja in kritike ne le ekoloških dušebrižnikov, ampak vseh, ki jim prostor pomeni enkratno in nepopravljivo danost. Ali novinar-ka morebiti zagovarja posege, ki so nelegalni, kot je bilo kasneje ugotovljeno v vrsti postopkov, med njimi tudi kazenskem? V časih, ko je pravni red v naši družbi vedno bolj pozabljen, vrednota in nujnost, ki je vedno težje vzpostavljati vsakodnevni osnovni red organizirane (in učinkovite) družbe, je tako menefregistično pisanje in oblikovanje javnega mnenja neodgovorno in obsojanja vredno početje.

Novinarka izhaja iz dejstva, da je objezerska cesta danes že lepo zaraščena in v ničemer ne kvari krajine.

Kako daleč od resničnega stanja je ta ugotovitev. Kljub kasnejšemu velikemu trudu graditelja te inkriminirane ceste, da sanira stanje, so ti posegi pomenili le blaženje in kozmetiko, ki v ekološkem oziru ni ničesar popravila. Vsakdo, ki se danes nameni po tej poti z očmi, dovzetnimi tudi za ekološke pojave, bo opazil neutrujeno, odprto in drobni eroziji prepuščeno zgornjo brežino, neurejeno odvodnjavanje ipd. Stanje, ki je drugačno, kot smo ga poznali pred to gradnjo. Da o smislu in potrebnosti take ceste niti ne govorimo in pogrevamo že starih ugotovitev.

Članek je ponazorjen še s sliko, pod njo pa z opazko o minuli bojazni izpred let, od katere ni ostalo ničesar, saj se je vse zraslo in nikjer ni videti »da bi se sploh kdaj kaj gradilo«. Neverjetno, toda resnično! Le z eno napako. Fotografija ne prikazuje te vzorčne ceste, temveč popolnoma drugo.

Od vsakogar, ki nekaj sporoča javnosti ter upliva na njeno mnenje, se pričakuje odgovorno in pošteno obnašanje. Od poklicnih delavcev na področju obveščanja to še toliko bolj. K temu jih namreč še dodatno zavezuje stanovska etika. Pričakovati bi zato, da se pred oblikovanjem informacije preveri dejansko stanje in šele potem piše. Zato tudi predlagamo, da se bolje seznani z razvipo objezerske ceste. Z veseljem vas vabimo k temu ogledu, da vam ob tem razložimo še vrsto drugih problemov, ki jih ob takih in podobnih primerih srečujemo ekološki dušebrižniki.

Iz zapisnika zadnjega oglada republiške in medobčinske urbanistične inšpekcije dne 17. avgusta 1988 izhaja (citiraj): »Traktorska pot ob severni obali jezera je delno sanirana, učink, ki bi zajamčil trajno sanacijo, pa ni. Po naši oceni je cesto oziroma traktorsko pot sanirati s biotokretom in primernim odvodnjavanjem. Enako je ostalo odprto vprašanje funkcije pašnika nad traktorsko potjo. Predlagamo, da IS SO Radovljica v sodelovanju ustreznih služb in investitorja sprejme ukrepe za dokončno sanacijo.«

Narava svoje rane celi in zaliže. Prej ali slej, kar neutrudno dokazuje vsak dan. Vendar je med prej ali slej potrebno tudi

več deset ali tudi sto let. A človekovo življenje je tako kratko in kaj zato, če v tem času živijo in minevajo cele generacije ljudi. In med njimi bi se verjetno dobil tudi kakšen, ki mu ni vseeno, kako in v kakšnem okolju živi ali živi. Mišljenje, da bo narava že znala popraviti za nami je hudo nevarno izhodišče za jutrišnji dan. Čez tisoč let gotovo ne bo več uzreti številnih brazgotin, ki smo jih napravili v krajini, vendar se po tej logiki kaj lahko pripeti, da takrat ne bo moč srečati niti človeka.

O tem, kaj pri gradnji ceste in mostu pri Kranjski gori pomeni posek »nekaj« smrek ne bi sodili, ker to ni na območju narodnega parka. Svoje naj povedo tisti, ki o teh »brinah« lahko in morajo več vedeti po strokovni plati. Menimo pa, da je pri vseh prostorskih posegih vedno bolj potrebno iskati krajinsko najmanj nasilne posege. To je načelo, ki ga moramo spoštovati v nasprotju s poprej omenjeno logiko. Tudi za naše življenje in preživetje.

Bled, 27. 9. 1988

Triglavski narodni park
Marija Župančič - Vičar

TOVARNA ŠPORTNEGA ORODJA p.o. BEGUNJE ŠT. 1, BEGUNJE NA GORENJSKEM

Na osnovi 9. člena Pravilnika o delovnih razmerjih, Pravilnika o notranji organizaciji in seznamu del in delovnih nalog in sklepa komisije za delovna razmerja DO ELAN objavljamo prosta dela in naloge

1. SAMOSTOJNEGA TEHNOLOGA III
2. MANJ ZAHTEVNA KUHARSKA DELA

POGOJI:

- AD 1.: Višja izobrazba lesne smeri, 2 leti delovnih izkušenj na enakih ali podobnih delih in poskusno delo 4 mesece.
AD 2.: IV. stopnja srednjega usmerjenega izobraževanja smer kuharstvo ali KV kuhar, do 1 leta delovnih izkušenj, opravljen tečaj iz higienskega minimuma in poskusno delo 3 mesece.

Pisne prijave z dokazili o izobrazbi sprejema kadrovska služba ELAN tovarna športnega orodja, Begunje na Gorenjskem, 8 dni po objavi.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v roku 30 dni po preteku objave.

IZBRALI SO ZA VAS

V MERKURJEVI prodajalni v GLOBUSU v prvem nadstropju v Kranju vam nudijo STISKALNICE za sadje različnih velikosti in MLIN za sadje po zelo ugodni ceni 385.149 din.

POGODBENA ORGANIZACIJA ZDRŽENEGA DELA OMEGA
KRANJ, Ručigajeva 31

POSLOVNE PROSTORE
vzamemo v najem, v Kranju ali okolici. Manjša adaptacija ni ovira (100 ali več m²)
Ponudbe po tel.: 064 21-873 (od 7. do 15. ure) ali 064 50-368 od 16. ure dalje.

GOSTILNA - RESTAVRACIJA AVSENIK
»PRI JOŽOVCU«
BEGUNJE NA GORENJSKEM

Objavlja prosta dela in naloge
NATAKARJA ali SERVIRKE

Delovno razmerje sklenemo za nedoločen čas z dvema mesecema poskusne dobe.

Pogoji:

- uspešno končana gostinska šola, smer strežba;
- vsaj 3 leta delovnih izkušenj,
- poleg obvladanja slovenskega jezika, je zaželeno tudi znanje nemškega in delno angleškega jezika.

Osební dohodek po dogovoru.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite na naslov: Grega Avsenik, Gostilna - restavracija »Pri Jožovcu«, 64275 Begunje na Gorenjskem.

PLODOVI SONCA IN ZDRAVE ZEMLJE VETINIH KOZARCIH

OZIMNICA '88

V TRGOVINAH, KI IMAJO RADE SVOJE KUPCE

Duško Dudič

MED PESKOM IN
SNEGOM 10

Popotovanje na najpočasnejši možni način iz Pakistana preko puščave Takla-makan na streho sveta — Tibet

Samye je zgradil v 8. stoletju že omenjeni indijski učenjak Padmasambhava. Kot model mu je služila univerza iz Otantapurija v Indiji, ki je bila načrtovana kot predstavitev vesolja. Glavni tempelj je ustrezal gori Ribar — to je središču vesolja; bela, modra, zelena in rdeča pagoda so predstavljale štiri svetove — na severu, jugu, vzhodu in zahodu; manjši templji so otoki med svetovi; tempelj severno in južno od glavnega pa sta mesec oz. sonce. Kompleks je bil obdan z dvometrskim zidom. Med kulturno revolucijo — zakaj hudiča ji je bilo ime »kulturna« so Maovi branilci komunizma vandalsko ponoreli in — kot že mnogokrat prej na podobnih mestih — razbili 1200 letni kozmični red. Glavni tempelj so skorajda do tal porušili in le tajna fotografija, posneta v predmaojevskih časih, kaže meniške množice v visokem templju. Tempelj je dvanaest stoletij kljuboval strganemu vetru, astronomskim temperaturnim amplitudam, redkim snežinkam ter le tri dni revolucionarnim gardam — mladim komunistom. Fotografijo mi je izza kute potegnil in jo pogladil eden redkih starejših menihov. Večino ostalih je odsekala kulturna revolucija.

Nekaj templjev je še dandanes v funkciji proletarskih kašč. Dobesedno sem bredel čez kupe zrn do redkih ohranjenih fresk. Vedno me najbolj vsrka Avalokitesvara s svojimi tisoč rokami. Njegova svetlost je takšna, da je njegov kip v središču

ču Samye-a vedno pod ključem (?) in fotografiranje možno samo proti doplačilu 10 yuanov. Kako bi to lahko drugače razložil kot tako, da pač tudi tibetanski lamaistični menihi vsemu vesoljstvu svoje vasice navkljub, skušajo uveljaviti zakonitosti Trga. Na popotniško turistični čredni priliv najbrž zaenkrat še ni računati, a že te prve znamenice nove ere turizma je zgleđa treba malce ožeti.

Če zanemarim templje-kašče, ostane nekaj pravih med drugim glavni tempelj, posvečen vse-mogočnemu svetniku Chenrezigu. Tri tempeljska nadstropja tudi danes, ko so v rekonstrukciji, simbolizirajo tri svojske arhitektonske šole. Pritličje je s polcentovskimi molilnimi kolesi tibetansko. Sem notri zaklepajo Avalokitesvaro. Tu sem prvi večer doživel in preživel meniške molitve monotonnega dvotonskega petega deklamiranja, nadgrajenega z glasbenimi intervali udarjanja po gongih in pihanja v školjke. Grozljiv občutek prvič. A sredi, tako zgleđa, tisočodstotne molilne odsotnosti se mi sem ter tja kdo prav na široko nasmehne. Na drugo — kitajsko — nadstropje, nabito z lesketajočimi stenski slikarji, pridem po deskah za samokolnice in na drugo — indijsko — plezam v prostem slogu po zidarskem odru. Najvišje nadstropje je neke na polovici obnavljanja in ravno kar ga skupina petnajstih menihov bučno blagoslovla. Trobijo v štiri metre dolge rogove, v kratka lesena trobila, tolčejo s činelami in gongi ter zraven neumorno in zasanjano pojejo.

Okrog kozmosa sem teden dni gulil čevlje. Peš do samostana Chimu (5 ur močno navkreber, redek zrak 4000 metrov, 30° C navpično na glavo), peš do razgibanih sipin na vzhodu, peš skozi temno rdeče liste suhih dreves do Brahmaputre. In tik ob toku drobno nagubane zavese novih sipin. Zlekem se po pesku. Rad imam ta trenutke, kajti komaj se zavedam, da je to okoli mene streha sveta. Za peskom je sneg, za snegom so črne gore, rjave gore, mnogo gora. Med sipinami jezdi nekdo s premečkanim klubokom in za seboj vleče belega konja. Skozi kamero posnetek zgleđa, kot bi ga umetno insceniral. Grem naprej in za drugimi si-

pinami opazim 30 centimetrov globoko in 50 metrov široko jezero. Voda je čista kot nebo in ravna kot zrcalo. Na isti razdalji še vedno tisti jezdec z svojima belcema. Grem še naprej in — to ni res. Na ozki zelenici ob sveti Brahmaputri se pase čreda divjih tibetanskih konj. Je to na tem zavoženem planetu res še mogoče??? Saj komaj sprejemam, komaj dohajam ta apokaliptični trenutek.

V Samye-u je tovariš Mao za ljudi iz Ljudske varnosti, vojske in zagnane partije zbil skupaj poslopje, katerega tri sobe danes uporablja kozmopolitanska klošarja. Brez vode je in brez strnišča, čeprav je v kotu obzidja bila neka lesena ograda z luknjo, v katero smo občasno centralirali... Toplo, včasih kar vročo vodo sem dobival v meniški kuhinji glavnega templja. »Dežurni« menih me je vedno premeril od nog do glave. S sajasto enolitrsko zajemalko mi je v nastavljeno posodo natočil prozornega zlata. Nato sem se med pričrki in otročadjo zgubil nazaj do »zadrage«. Kristalno ledene vrtnice na šipah so se uro po sončnem vzhodu počasi že topile. Uporabljal sem še v Kašgarju kupljene čajne filter vrečke — zadnji tehnološki domet kitajske prehranske industrije.

Jutra ob čaju. Tista lepa belca jutra, ko so na nebu redke molekule ozona in visokogorski tibetanski galebi.

Starka na strehi sosednje bajte je s polavtomatsko naravno metodo zrna ječmena ločevala od plevla. Z metra in pol višine je iz jerbasa stresla nečisto zmes na streho in veter je lahko slamo hitro izločil. Obrazne gube je starka prinesla naravnost iz Zemlje. Uro je stresala in dolgo kratko uro sem srkal čaj. Sonce je medtem že objestno pritisnilo in zajtrk sem prevesil v drugo dejanje — vitaminsko. Velika pogruntavščina, pločevinka, je na Tibetu drag prehranski modni hit. Še posebej, če gre za tropске ananasove rezine z otoka Hainan. Dlesni so mi kar zapokale, ko sem jih ribal s sočnim sadežem. Werner iz Švice na ležišču poleg mene je vztrajno goštal vitaminske tablete, jaz pa še vedno vztrajam pri industrijskem konzerviranem sranju.

S soncem, čajem in jutrom je prišla vedno teta Pehta. Najzlobnejši človek v vasi je znal gleško besedo »money«, ki jo je izgovarjal kot ni, moni, meni, muni. Spečega je bila sposobna vleči za prste na nogah. Sistem ofenzivnega ranja ji je navrgel dva yuana po glavi (tretji ameriški dolarja).

Največji fenomen vasice Samye je bil baje boljši pommes frites na Tibetu. Managerja vaško freak populacijo desetih glav tudi sicer čno hranila. Študentoma z vzhodne Kitajske, po pol leta spoznavanje domovine zmanjkalo, movine in naredila sta restavracijo. Kot edine predstavnika socialističnega tabora sta mi zala, da jima posel navzre neto osemsto yuanov, rikat več kot univerzitetnemu profesorju — predsedniku kitajskega bakteriološkega združenja, če se prav spomnim, ki me je po letu iz Chengdu s službenim avtom in soferjem chengdujskega letališča peljal v mesto. Vedo smo zastupljali s pivom Lanzhou pijui. Zado- ljevali smo vaščane, ki so — namesto, da bi dopremljali programe satelitske televizije — pr- jali na okno in se zabavali ob nenavadno gro- obrazih z dolgimi nosovi. Tri ure dolgo so nepr- čno buljili v program v živo, potem ko so seve- svoje jake dali spat.

Nekaj svinjskih družin je bilo na vaški plo- di pred osrednjim templjem, a glavni so bili ja- na katere se (morajo) krepko zanašati. Dajejo obleko, gorivo (iz iztrebkov), kosti, meso, mleko, jogurt, sir in maslo. Toda ubiti njegovo velič- stvo je neverjetno ponižujoče. Mesarji so tako- čolnarjih (katerih čolni so narejeni večinoma jakove kože) in pogrebič najnižji družbeni slo- večjih mestih, z večjo porabo mesa, zaposlijo slimanske mesarje, ki nimajo predskodov zakon. Na deželi, dasiravno je cel Tibet ena de- la, v jakov sapnik natlačijo blata, se čez uro v- jo in dobijo mrtvega jakea...

(se nadaljuje)

MILENKO PAJOVIĆ

Aforizmi za današnjo rabo

Opekem sem se na žaru svoje mladosti.

☆

Ljudstvu je od sreče stopil solzivec v oči.

☆

Sezam, odprti se, prišel sem po ključu.

☆

Ne pričakujte, da bodo vozni presekali tisti, ki jim je padla sekira v med.

☆

Večina bi se morala večkrat prepričati, ali ni v manjšini.

☆

Dokler smo lakirali, je šlo gladko!

☆

Mi smo občutljivo ljudstvo. Vse občutimo na svojih hrbtih.

☆

Specialiteta nacionalne kuhinje: »Požite se živi!«

Lepša bodočnost je že za nami.

☆

Nevarno je od policije zahtevati večjo prizadevnost na delovnem mestu.

☆

Ko je prišla resnica, je streljal v samoobrambi.

☆

Neron ni zažgal Rima. Požar je izbruhnil zaradi okvare na električnih inštalacijah.

☆

Vse več je poti v socializem, na katerih je obvezna uporaba verig.

☆

Največ programov ima stroj za pranje možganov.

Iz knjige »Čiščenje jezika«, Rad, Beograd, 1982. Izbral in prevedel Edo Torkar.

Odprte strani

Urednikova beseda

Današnje Odprte strani smo odprli ustavnim spremembam in procesu pred vojaškim sodiščem. Profesor Miha Naglič iz Zirov piše o razmerju med bratstvom in enotnostjo, Cveto Zaplotnik je pripravil poročilo z zasedanja republiške skupščine, kjer so delegati razpravljali o predlogih ustavnih sprememb, svoj pogled na spremembo ustave sta prispevala tudi publicisti iz Ljubljane dr. Rado Bordon in kmet iz Zminca pri Škofji Loki, predsednik slovenske zadruge zveze Ivan Oman. Na četrti strani lahko preberete razmišljanje sociologa in publicista Pavleta Gantarja o primeru Janša, Vine Bešter pa se je o procesu pred vojaškim sodiščem pogovarjal s predsednikom in članom odbora za varstvo človekovih pravic Igorjem Bavčarjem in Bojanom Korsiko ter z vsemi štirimi obtoženimi. Naslednje Odprte strani bodo izšle v petek, 14. oktobra in jih bomo odprli aktualnim dogodkom v Sloveniji in Jugoslaviji. Vabimo vas k sodelovanju.

Leopoldina Bogataj

MIHA NAGLIČ

Med bratstvom in enotnostjo

Jugoslovanski narodi so stoletja hrepeli po tem, da bi se osvobodili tujega gospodarstva in se združili v lastni, skupni državi. V jutru, ki so ga dočakali pred 70 leti, se jim je ta podvinski sen sicer izpolnil, vendar se je že v naslednji noči sprevrgel v pravo moro. Čeprav je po krvi, bratanci po jeziku in tuji v kulturi (1) niso zmogli poiskati prave mere enotnosti v medsebojnih razlikah. Vsakokratna »enotnost« je bila taka, kakršna je diktiral veliki brat — v prvi Jugoslaviji velikosrbska buržoazija z dinastijo Karadjordjevičev, v drugi KPJ s svojo zmogovito partizansko vojsko. Vedno je kdo od (malih) bratov ostal pripravljen in nezadovoljen, vztrajal je pri svojem in iskal svoj prav — »spodkopaval je temelje ustavne ureditve« — in fasada navidezne enotnosti je naposled razpadla. Stara Jugoslavija se je zrušila zaradi notranjega razdora in zunanje agresije, že nekaj let pa smo v razkroju »brionske«, na avnojskih temeljih zgrajene Jugoslavije, katere enotnost so spodkopali »meščanska desnica«, »kosovski separatizem«, »slovenski sindrom« in še kaj. Ti bratje so zdaj spet na tem, da poiščejo novo možnost sožitja ali pa se razidejo. To ne gre več za sen ali vizijo, gre le za iskanje trezne in jasne formule sožitja — raje kot »navidezne enotnosti« — in njeno ustavno sankcijo.

Če bi tvorci obeh Jugoslavij in avnojski temelji pa so nam še vedno za izhodišče.

nismo tako daleč drug od drugega: vsi hočemo biti en sam narod, združeni v eni državi, vsi smo za ravnopravnost vseh plemen. Ostanje en edini moment, ki nas deli, to je kulturni ali bolje versko-kulturni. Pri urejanju ustave moramo torej vse stvari, kjer je mogoče medsebojna borba in spor, potisniti kolikor mogoče v ozadje, izolirati in lokalizirati... (2)

Bratstvo in enotnost na štiri načine

70 let po rojstvu prve Jugoslavije na Dedinju in 45 let po spočetju druge v Jajcu, v času, ko se na Kosovu baje bitka za tretjo, spet vneto razpravljamo o tem, kakšna naj bi bila naša skupna država in očitno postaja, da se naši pogledi v tem oziru razlikujejo bolj kot kdajkoli poprej. Jugoslovanski narodi sicer želijo ostati v skupni državi, njen notranji ustroj pa si vsak predstavlja po svoje. Razlike v pogledih in hotenjih se vedno znova še posebej izrazito kažejo tedaj, ko se sprejema temeljni akt državne ureditve — ustava. Ta temeljna nesoglasja so se sprevrgla v oster politični spopad že ob sprejemanju prve jugoslovanske ustave; že takrat so se razkrili štiri različni modeli jugoslovanske državne ureditve (3), ki so pravzaprav v igri še danes: 1. velikosrbski hegemonistični centralizem: kot največji — in ne tudi večinski! — narod so Srbi vedno stremeli k centralistično urejeni državi; z vidov-

dansko ustavo so starosrbski demokratični ustavni model vsilili »osvojenim« provincam in danes spet težijo k temu, da bi se o vsem odločalo v Beogradu in po njihovi pameti; 2. hrvaški (kon)federalizem: pravica vsakega naroda do samoodločbe — vključno do odcepitve — naj se udejanja v okvirih (kon)federativne državne ureditve; 3. jugoslovanski unitarizem oz. integralno jugoslovanstvo: konflikt med srbskim centralizmom in hrvaškim (kon)federalizmom naj se preseže v integralnem jugoslovanstvu, v vsestranski medsebojni integraciji, v moči in enotni državi in ob hkratnem onemogočanju srbskega hegemonizma. Ta tendenca se še posebej izrazito kaže pri federalnih uslužbencih, zlasti vjaških, pri »Muslimanih« in sploh v SR BiH, pri hrvaških Srbih in ne nazadnje pri nekaterih vodilnih političnih osebnostih, ki se opredeljujejo predvsem za »Jugoslovane« in šele nato za tisto, kar so po materi: Tito, Kardelj, Bakarić, Šušteršič... (Seveda stvari v praksi niso tako enostavne, kot jih zaradi boljše razvidnosti povzemamo v tej shemi. Kako je npr. mogoče Kardelju — avtorju epohalnega dela o razvoju slovenskega narodnega vprašanja, idejnemu tvorcu socialističnega samoupravljanja in očetu »brionske« ustave (1974), ki je dala našim narodom in narodnostim več samostojnosti kot katerakoli

druga od prejšnjih jugoslovanskih ustav — pripisovati tudi integralistične tendence?! — Krivo je tisto temeljno protislovje naše družbenoekonomske ureditve in političnega sistema, po katerem imamo na eni strani razglašeno socialistično samoupravljanje, na drugi pa arhaično partijsko načelo demokratičnega centralizma, na eni deklarirani federalizem in enakopravnost narodov, na drugi prikriti unitarizem federalnih organov, na eni strani težnjo k trdnemu gospodarstvu, na drugi neprestano vmešavanje politokracije v ekonomske tokove... skratka same povsem nezdružljive reči. Nekdaj uspešni hibrid (»potomec staršev z različno dedno zasnov«) (4) se je izrodil v bastarda. Morali se bomo odločiti: ali za neostalinistični realsocializem z demokratično fasado ali za odkrito socialistično demokracijo! Srednje poti očitno ni več in odlaganje odločitve samo podaljšuje agonijo.) 4. slovenski avtonomizem: teži k Jugoslaviji, ki bi, močna navzven, dopuščala visoko stopnjo notranje avtonomije. Slovenci smo zaradi svoje neštevilnosti in izpostavljenega geopolitičnega položaja nagnjeni oz. prisiljeni k gospodarskim in političnim kompromisom, pri čemer pa smo vseskozi zelo občutljivi za svojo kulturno avtonomijo. Očitno je, da k podobni rešitvi težijo tudi Makedonci in različne narodnosti — če je verjeti vse številnejšim Albancem, da niso separatisti. Črnogorci se pa tako ali drugače štejejo za srbsko elito (»Roden u Cetinje, umro na Dedinje.«). In tako smo v opisani četverni strukturi zajeli vsa paleta jugoslovanskih narodov in narodnosti. Nacionalnega vprašanja pa s tem še nismo rešili.

Bratstvo kot enotnost nasprotij

Kako zdaj vse te razlike in nasprotovanja združiti v enotnem okviru? Tako, da poiščemo najmanjši skupni imenovalec, tisto, kar nam je vsem skupno in kot tako solidni temelj združitve.

Združitve pravim, ker niti v prvi niti v drugi jugoslovanski skupnosti ni šlo toliko za združitev kot za zedinjenje s težnjo po zli-

tju; ni šlo za ohranitev bogastva razlik v enotnosti, temveč za težnjo po ukinjanju le-teh v uniformiranosti. Velikosrbski hegemonizem in integralistično jugoslovanstvo nista zmožna tolikšne politične modrosti, da bi dopustila resnično avtonomijo manjših narodov ali pa za to zahtevala previsoko ceno: glavni jugoslovanski finančni tok se že vse skozi giblje v tisti smeri, v kateri teče Sava, največja povsem jugoslovanska reka, od severozahoda proti jugovzhodu — od tistih, ki še kar dobro delajo in zato tudi nekaj imajo, k tistim, ki jim je bilo — zgodovinsko gledano — življenje bolj neprestani boj kot marljivo delo, ki se tako vse do danes niso navadili živeti od lastnega dela in bi raje še naprej delili »bratski« dohodek kot vojni plen.

Zgodovinske izkušnje so pokazale, da nobena jugoslovanska skupnost, ki nastane tako, da se eden od različnih modelov vsili vsem drugim, ne more dolgo trajati. V stari Jugoslaviji je prevladovala enotnost na srbski, v novi pa jugoslovanski način, pri čemer sta tako prva kot druga dali določene koncesije tudi hrvaškemu in slovenskemu modelu (sporazum Cvetković-Maček, »brionska« ustava). In zdaj, ko je brutalni srbski hegemonizem spet v ofenzivi, ga lahko obvlada le še poslednji varuh »bratstva i jedinstva« (beri: unitarističnega jugoslovanstva) — JLA — kar pa bi pomenilo kvečjemu to, da nas postavijo z dežja pod kap. Velebski in vsejugoslovanski model nista zdržala 70 let trajajoče preizkušnje in če bosta vztrajala pri državni ureditvi, v katero sta nas zapeljala, bosta samo še podaljševala njeno agonijo.

Trajno sožitje Jugoslovancev je možno le, če se odredimo vseobsegajočemu centralizmu in unitarizmu ter se poenotimo in zedinimo v tistem, kar nam je res skupno: v volji do življenja v državi, ki ostane socialistična (kon)federativna republika, znatraj katere se udejanjata skupna obramba in zunanja politika, v vseh drugih — neusklajenih — vprašanjih pa naj vsaka (kon)federalna enota odloča avtonomno. In prav to je že omejen najmanjši skupni imenovalec.

Jugoslavija ima pomen za Slovence in za ostale narode v njej samo, ako so v njej zajamčeni njihova enakopravnost in zaščita njihove nacio-

nalne neodvisnosti ter pogoji za njihov skupni družbeni napredek. (5) Jugoslavija, kakršna je, te funkcije ne more več vršiti. Za narode, ki bi hoteli v korak s časom in evropskimi sosedi, postaja neznosno breme. Temeljite spremembe so nujne; popravilo fasade ne zadostuje, potrebna je rekonstrukcija, ki zahteva:

osvobajanje državljanske iniciative, podjetniške svobode in demokratično nacionalno emancipacijo. Omenjene tri razvojne smeri so medsebojno povezane in pogojene.

Če naj bi bila ustava najvišja norma v jugoslovanski skupnosti in na ta način obvezovala vse državljane, mora, kot je bilo prepričljivo izraženo v več kolektivnih dokumentih, izpolniti vsaj naslednje minimalne pogoje: a. izhajati iz individualnih človekovih pravic in državljanjskih svoboščin; b. zagotavljati kolektivne pravice nacij in nacionalnih manjšin v večnacionalni skupnosti; c. odstraniti ideološke in politične postulate, ki so nezdružljivi z modernim pravom in d. biti sprejeta po ustreznih demokratičnih postopkih. (6)

Če pa takšna demokratična ustanovna rekonstrukcija Jugoslavije ni možna, potem je bolje, da gremo narazen. Bratstvo na način »enotnosti« pač ni edina možnost sožitja in obstoja!

Socialistično samoupravljanje ne prenese unitarizma in ne ustvarja neakčnih novih državnih nacij, ampak daje svobodo obstoječim narodom. (7)

OPOMBE

1. I. Cankar, Slovenci in Jugoslovani, 1913
2. Slovenec, »političen list za slovenski narod«, leto XLVI, števil. 254 z dne 5. 11. 1918
3. Prim. H. Sundhaussen, Gescichte Jugoslawiens 1918-1980, Stuttgart 1982, stran 42
4. Slovar slovenskega knjižnega jezika I
5. E. Kardelj, Razvoj slovenskega narodnega vprašanja, Lj. 1957, stran 389-390
6. Teleks, števil. 38, 22. 9. 1988, stran 10
7. Kardelj, navedeno po Enciklopediji Slovenije I, Lj. 1978, stran 359.

CVETO ZAPLOTNIK

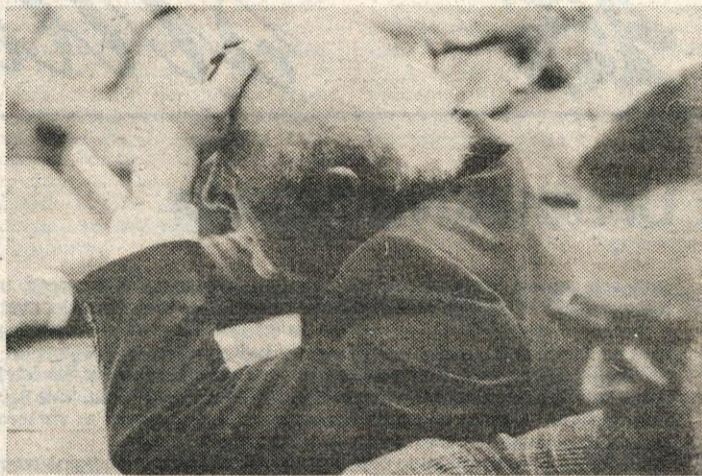
Ustavna vprašanja: sedem slovenskih NE-jev

Vse globlje nezaupanje otežuje spreminjanje ustave

Ljubljana, 28. septembra — »Postopek sprejemanja ustavnih amandmajev spremlja vzdušje vse globljega nezaupanja med narodi in narodnostmi ter med republikami in pokrajinama v Jugoslaviji. To nezaupanje se je, na žalost, v zadnjem času še stopnjevalo,« je v sredo na zasedanju republiške skupščine dejal Miran Potrč, predsednik skupščinske komisije za ustavna vprašanja in predsednik skupščine. »Teško bi trdil, da je glavni vzrok za to razprava o spremembah ustave, vendar pa je res, da so se ob tej razpravi jasneje izrazile mnoge razlike v pogledih in perspektivi odnosov v Jugoslaviji in posebej v Srbiji, kar je nezaupanje še okrepilo. Prav nezaupanje je vplivalo na to, da so zadnja leta v družbeni praksi poudarjene predvsem razlike, včasih tudi v poenostavljeni in pretirani obliki, kar še stopnjuje njihov pomen... Ker je nezaupanje tudi posledica mnogih negativnih izkušenj uveljavljanja sedanje ustave in ker mnogih nesprejemljivih zahtev in predlogov v javni razpravi o amandmajih ni bilo mogoče spremeniti, je to dejstvo bilo in ostaja najtežja okoliščina, v kateri poteka sprejemanje sedanjih ustavnih amandmajev. Vsaka realna politika pa mora to dejstvo upoštevati.«

Razprava o spremembah in dopolnitvah zvezne ustave prehaja v sklepni in najpomembnejši del. Zvezni zbor bo predvidoma 18. oktobra določil predlog dopolnil, o soglasju k predlogu pa naj bi pokrajinske oz. republiške skupščine odločale v času do 22. novembra, več kot leto in pol trajajoči postopek spreminjanja ustave pa naj bi sklenili 25. novembra, pred praznikom dneva republike, ko naj bi razglasili spremembe ustave.

Ko v Sloveniji ocenjujejo predlog amandmajev k ustavi SFRJ, ugotavljajo, da so številne pripombe iz javne razprave bistveno vplivale na vsebino dopolnil, pri tem pa je bilo upoštevano tudi veliko slovenskih stališč in predlogov. Spomnimo se: republiška skupščina je ob obravnavi osnutka ugotovila, da štirinajst predlogov za Slovenijo ni sprejemljivih in da za te ne bo dala

soglasja. Dejansko je bilo celo šestnajst takšnih predlogov, saj so nesprejemljive pristojnosti zveznega sodišča zadevale kar tri dopolnila. Skupščina je tedaj tudi sklenila, da je treba izboljšati besedila nekate-

rih predlogov, hkrati pa je zvezni ustavni komisiji predlagala, da s soglasjem drugih skupščin dodatno obravnava 22 slovenskih predlogov, ki jih nista vsebovala ne predlog predsedstva SFRJ ne osnutek ustave.

Zvezna ustavna komisija je od šestnajstih za Slovenijo nesprejemljivih stališč v celoti upoštevala sedem predlogov in iz osnutka črtala določbe o monopolnem dohodku, o pristojnosti federacije na področju vzgoje in izobraževanja, o pristojnosti zveznega javnega tožilca in pristojnosti zveznega sodišča, da na zadnji stopnji odloča o izrečenih smrtni kazni, upoštevala pa je slovensko stališče o strategiji tehnološkega razvoja, družbenih organizacijah in društvih in o

pristojnostih federacije pri rednih sodiščih in javnih tožilstvih. Od skupno 37 slovenskih predlogov, ki naj bi jih uveljavili v predlogu ustave, je bilo v celoti sprejetih 21 in smiselno upoštevanih sedem. Od 22 dodatnih predlogov je šest vključenih v dopolnila, en predlog delno, enega še proučujejo.

Sedem NE-jev

Od devetih za Slovenijo nesprejemljivih predlogov, ki še niso uveljavljeni, republiška skupščinska ustavna komisija predlaga, da dva ne bi bila pogoj za sprejem ustave, za ostalih sedem pa meni, naj skupščina še naprej vztraja in naj ne da soglasja. Gre za amandmaje o financiranju JLA, o pristojnostih zveznega sodišča, da odloča o kršitvah človekovih svoboščin in pravic, o pristojnosti federacije na področju državne varnosti in pri urejanju temeljnih odnosov v zadržništvu, o dvetretjinskem odločanju delegatov v zboru republik in pokrajin, o volitvah člana predsedstva SFRJ.

Poglejmo še na kratko, kakšno je ozadje sedmih slovenskih NE-jev!

● Slovenska ustavna komisija meni, da je področje državne varnosti dobro urejeno v sedanji ustavi in da zato ni treba ničesar spreminjati.

● Kar zadeva financiranje JLA, je slovenski predlog tak, da bi zadržali prispevek republike in avtonomnih pokrajin po narodnem dohodku. Predlog, ki za Slovenijo ni sprejemljiv, predvideva sprejetje zveznega zakona, s katerim lahko določimo kot prihodek federacije za financiranje JLA davek iz dohodka in posebni prometni davek.

● Po mnenju ustavne komisije ni utemeljenih razlogov, da bi federacija povečevala pristojnosti na področju zadržništva, zato predlaga, da se del 35. amandmaja črta.

● Predlog za spremembo načina izvolitve člana predsedstva (izvolitev v republiški skupščini naj bi potrjevala še zvezna) je v nasprotju s te-

meljnimi načeli o položaju republik in pokrajin ter njihovih skupščin.

● Rešitev, ki predvideva namesto soglasja v zboru republik in pokrajin dvetretjinsko večino, ni skladna s stališči republiške skupščine, ki se je v ustavni razpravi odločila, da ne bo pristala na spreminjanje pristojnosti obeh zborov.

● Za Slovenijo tudi ni sprejemljivo dopolnilo, da se sodno varstvo vseh človekovih svoboščin in pravic prenaša na zvezno sodišče, iz predlagane vsebine pa tudi ni razvidno, za kakšne kršitve ustavno določenih človekovih svoboščin in pravic gre in na kateri stopnji

naj bi odločalo zvezno sodišče. Šest predlogov je po mnenju ustavne komisije sprejemljivih le pod pogojem, če bo odpravljena nejasnosti in boljšano besedilo. To velja predvsem za določbe o večinah v tehnično-tehnoloških zadevah, o nasprotjih med republikami in zveznim zakonodajnim sistemom, o pristojnosti zveznega sodišča, da na zadnji stopnji odloča o gosdarskih sporih, o pristojnosti zveznega sodišča, da odloča skladnosti splošnih aktov vsem zveznim zakoni in v zakonih, pod katerimi lahko izvede izvršni svet zagotovi izvajanje zveznih zakonov.

Slovenske posebnosti

Miran Potrč, predsednik komisije skupščine SRS za ustavna vprašanja: »Med vsemi republiškimi in pokrajinskimi skupščinami je le slovenska že ob predlogu predsedstva SFRJ hkrati s soglasjem sprejela posebna stališča, v katerih je jasno opredelila kriterije za presojo vsakega predloga amandmajev ter jasno in konkretno opozorila, kateri predlogi predsedstva SFRJ ne ustrezajo tem izhodiščem. Naša skupščina je bila tudi edina, ki je po končani javni razpravi o osnutku amandmajev ugotovila, kateri predlogi so nesprejemljivi in katerim ob končnem odločanju ne bo dala soglasja. Prav tako je le slovenska skupščina načelo soglasja k spremembam ustave, ki ga sicer sprejemajo in priznavajo vse skupščine, izrazila s čvrsto opredelitvijo, da bo ob soglasju k predlogu razpravljala in odločala o vsakem predlogu posebej. Je pa tudi edina skupščina, ki mora, ko bo določen predlog ustavnih amandmajev, odločati o tem, ali bo razpisala referendum.«

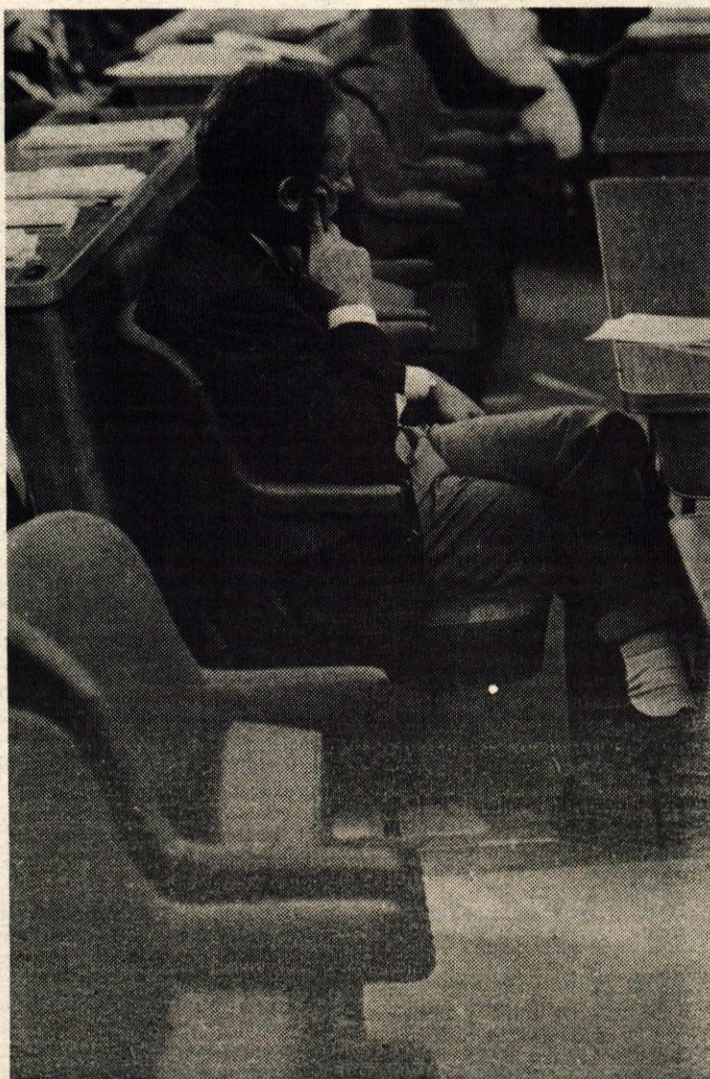
Zemljiški maksimum v ustavi

Slovenska skupščinska komisija za ustavna vprašanja ne vztraja več pri tem, da spremenjena ustava ne bi vsebovala zemljiškega maksimuma in da naj bi ga določala republiška ustava ali republiški zakon. Stališča pa ne spreminja, saj še vedno meni, da taka ustavna določba ni napredna. Za kompromis se je odločila zato, ker bi v primeru nesoglasnosti obveljal deset hektarski zemljiški maksimum. To pa bi bila še veliko slabša rešitev.

Predsednik republiške skupščine Miran Potrč se je ob tem vprašanju pogovarjal tudi s predstavniki Slovenske kmečke zveze in Zveze slovenske kmečke mladine, ki prav tako niso zadovoljni s predlagano rešitvijo. Skupščina se je obvezala, da bo pri sprejemanju nove ustave vztrajala pri tem, da se tudi lastnina kmetov ne bi omejevala z ustavo.

Največja soglasnost o gospodarskih vprašanjih

V ustavni komisiji ocenjujejo, da se predlog najbolj razlikuje od osnutka ustavnih sprememb v tistem delu, ki govori o družbenoekonomski ureditvi. Čeprav je še nekaj nejasnosti in razlik v stališčih, je pri gospodarskih vprašanjih največja stopnja soglasnosti. V delu o političnem sistemu formalnih nesoglasij ni, pričakovanja in zahteve po spremembah pa so bile večje od predlaganih. Dopolnila, ki zadevajo odnose v federaciji, so v predlogu ustave precej boljše kot v osnutku, vendar je tudi še v predlogu nekaj določb, ki jih bo treba izločiti in za katere slovenska skupščina ne bo dala soglasja.

Iz delegatske razprave

Jovanka Cetina: Še naprej moramo vztrajati pri uveljavitvi stih predlogov, ki so za Slovenijo le pogojno sprejemljivi. Po tej pa bi opozorila na težnje, da bi se organizacije s področja elektrogospodarstva, pošte in železniškega gospodarstva izdvojile iz združenega dela in uveljavile administrativni koncept.

Stane Vlaj: Ne strinjam se z opredelitvijo, da bi že boljše obratovanje amandmajev in njihovih točk odpravila nejasnosti. Polnila morajo biti napisana tako, da ne zbuja nobenega dvoma. Ekonomske amandmaje ocenjujem pozitivno, sicer pa mi bolj skrbi, kaj bo prinesel paket 43 zakonov, ki jih obljublja nova vlada in ki naj bi predstavljali gospodarsko reformo. Zvezni zbor bi moral določiti predlog takšnih dopolnil, da bi bila za sprejemljiva in da bi bili soglasni. Republiška skupščina mora storiti vse, da bi se izognili očitku, da je, denimo, Slovenija bomo mogli pripraviti v kratkem času, predvsem pa ne brez delovanja mladih in brez strokovnih, znanstvenih analiz.

Geza Bačić: Časi za kakovostne ustavne spremembe so vsi dan bolj dramatični. V delu jugoslovanske skupnosti že zgrebuje občutek za razsodnost, realnost, predvsem pa za odgovornost, kako bomo skupno živeli v Jugoslaviji. Nekateri bi radi kar na ulici sprejemali ustavo... Letošnja raziskava slovenskega javnega mnenja je pokazala, da so anketiranci, še zlasti tisti z višjo izobrazbo naklonjeni ustavnim spremembam, vendar pa kakšnimkoli, temveč takšnim, ki bodo dale organizacijam združenega dela več samostojnosti, sprostile zasebno pobudo... 81 odstotkov vprašanih je tudi odgovorilo, naj republike ohranijo sedanjo samostojnost ali naj jo še povečajo.

Tone Pavček: Ob izjavi predsedstva SFRJ o tem, da bo vztrajal na se uskladijo stališča federalnih enot, se sprašujem, ali je obvezno navodilo, napotek, ukaz in — ali ne sprejemajo ustavnih sprememb delovni ljudje, državljani Jugoslavije... Mnenje slovenske skupščine, da ustave ni mogoče spreminjati množico ljudi, je zelo obvezujoče. O vsakem slovenskem »ne« odločajo ljudje na referendumu. Ustava ne more biti samo ustava zveze komunistov, temveč vseh državljanov, zato naj tudi o njej glasujejo. V nasprotnem primeru naj bo obvezujoča samo za člane zveze komunistov.

Samo Gliha: Ob ustavni razpravi in sprejemanju dopolnil ne smemo dovoliti kupčkanja, mešetarjenja ali kakšnegakoli pričevanja. Končni predlog naj vsebuje le tisto, kar je dogovorjeno in za vse sprejemljivo. Določeno odstopanje in prilagajanje skupnim interesom je možno v zakonih, v ustavi pa najbrž ne.

Vlado Klemenčič: V zadnji fazi spreminjanja in sprejemanja ustave gremo lahko po načelu »do kraja«, češ edino naše zahteve so pravilne in jih je še treba uveljaviti, vendar to zahteva tudi nekaj politične modrosti, razmislek o tem, kakšne bodo posledice za nadaljnje življenje v skupnosti. Mislim, da imamo lahko do ustavnih sprememb pozitiven odnos, saj smo pomembno vplivali na njihovo vsebino. Nekateri, denimo, še danes nismo povsem prepričani, zakaj so naši argumenti prevladali, ko se je odločalo o zboru združenega dela na zvezni ravni.

RADO BORDON

»Sežgite svoje zakone!«

Ko sem v Gorenjskem glasu z dne 1. aprila letos, na teh Odprtih straneh, zapisal nekaj svojih misli o ustavnih krizi danes in jutri, sem izrazil tudi mnenje, da le s krpanjem ni mogoče izboljšati takšnega pravnega akta, kakršen je Ustava, da s takim ravnanjem ni mogoče pravzaprav rešiti ničesar, kajti **krpanje** bi nas utegnilo pripeljati v še hujšo družbeno krizo, če ne v pravcato katastrofo.

Zapisal sem tudi, da bi se morali v naši samoupravni socialistični družbi o vseh vprašanih, ki nas vznemirjajo, o vseh naših pravnih dejanjih **pogovoriti nanovo, pošteno in odkrito**, se o našem prihodnjem skupnem življenju dogovoriti glede na izkušnje, ki smo si jih pridobili v dosedanjem skupnem sožitju, vsa naša prava dejanja pa uskladiti predvsem glede na zgodovinsko, civilizacijsko, gospodarsko, kulturno in še kakšno različenost ter glede na razvojno stopnjo, ki so jo narodi in narodnosti, združeni v jugoslovanski federaciji, dosegli doslej.

Voltaireovo opozorilo

Da s krpanjem zakonov ni mogoče preurediti in prenoviti družbe, ki se je znašla v hudi zagati, je menil tudi sloveči francoski razsvetljenec, književnik, filozof in zgodovinar Voltaire (s pravim imenom François-Marie Arouet, 1694-1778), ko je tako rekoč na pragu velike francoske revolucije zapisal besede, ki sem jih postavil v naslov tega svojega prispevka. A izbral jih nisem tjavdan.

S svojim pozivom tedanjim francoskim oblastnikom v Franciji je Voltaire le izrazil svoje prepričanje, da je **mogoče do dobrih zakonov** priti samo tako, da se stari zakoni »sežgejo«: oziroma odpravijo, namesto njih pa ustvarijo docela **novi** zakoni, popolnoma različni od tistih, ki so družbo pripeljali v brezizhodno krizo (in nazadnje v revolucijo).

Tudi naša socialistična revolucija je tedaj, ko se je v naši državi oblikovala nova oblast, ustvarila **nove** zakone, ki naj bi zagotovili graditev nove družbe po načelih marksizma-leninizma, predvsem pa po vzoru sovjetske boljševiške družbe. V desetletjih po vojni smo Jugoslavlani dobili več novih ustav, ki pa se vse do zadnje zvezne ustave, sprejete leta 1974, ni mogle otestiti nekaterih že zdavnaj preživelih, dogmatskih ideoloških osnov. V strahu za »čistost«: ideologije, na kateri sloni naša »samoupravna socialistična«: družba, se niti danes, na pragu 21. stoletja, naši politični teoretiki in praktiki ne morejo (ali pa nemara tudi nečesto) otestiti nekaterih **ideoloških dogem**, zapisanih predvsem v temeljnih načelih ustave, čeprav je praksa jasno pokazala, da na njih ni mogoče graditi moderne, demokratične, gospodarsko uspešne države.

Namesto da bi se lotili sestavljanja **nove** zvezne ustave in **novih** republiških ustav, ki naj bi jugoslovanskim narodom in narodnostim, združenim v jugoslovanski federaciji, zagotovile kar se da hiter izhod iz splošne gospodarske, družbene, politične, moralne in še kakšne krize, so se naši sodobni zakonodajci, ki imajo v svojih rokah **monopol oblasti**, raje zatekli k novemu krpanju zvezne ustave iz leta 1974, pri čemer naj bi v njej ostale nedotaknjene vse tiste **ideološke usledine in naplavine**, ki hudo zavirajo naš razvoj in preprečujejo, da bi se naša država čimprej lahko vsaj približala naglo razvijajoči se in napredujoči Evropi.

Ne le vroče poletje, ampak tudi vroča jesen

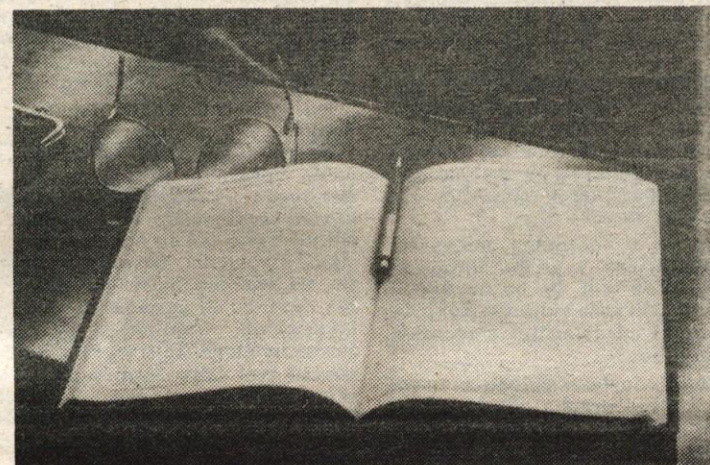
V začetku aprila, ko je zima pri nas prehajala v pomlad, še ni bilo moč slutiti, da bo kaj kmalu prišlo do **vročega poletja**, kakršno je po vsej Sloveniji zakuhal predvsem zdaj že prosluli ljubljanski vojaški proces proti četverici. Še manj pa je bilo pričakovati, da bo prišlo tudi do **vročee jeseni**, v kakršni smo prav zdaj, ko ne pričakovani val razburkanih nacionalističnih, političnih in raznih drugih (še ne docela opredeljenih) strahov preplavlja predvsem socialistični republiko Srbijo in Črno goro ter po tega tudi v druge predele naše skupne države. Pri tem je hudo in bridko, da se v takih zaostrenih razmerah v Jugoslaviji dejansko že začne, četudi za zdaj le še v besedah, nekakšna državljanska vojna, v kateri pa se prav lahko zgodi, da kdo bodisi v nepremišljenosti ali pa namerno zgrabi za orožje, kdo drug pa mu tudi odgovori z orožjem. In v takih okoliščinah naj bi se z **vso naglico** (z rokom do 29. novembra!) spre-

jela dopolnila zvezne ustave! Ta dopolnila pa so takšna, da slovenski republik (in vsem nam, ki živimo v njej) ne obetajo nič dobrega.

Časovna stiska pri sprejemanju raznih (predvsem zveznih) zakonov (po že znanem »hitrem postopku«!) je značilna bolezen jugoslovanskih zakonodajalcev. Prav to nas je tudi pripeljalo do tega, da imamo v naši državi že doslej popolnoma nepregledno množico zakonov, uredb in vsakovrstnih drugih pravnih predpisov, poleg njih pa še več kot milijon in pol najraznovrstnejših »samoupravnih«: in »družbenih«: dogovorov in sporazumov, ki se nanje ne more spoznati še tako dober pravni strokovnjak in ki v funkcioniranje naše družbe vnašajo le čedalje večjo zmedo.

Zdaj nam spet grozi, da bo z naglico, za kakršno so seveda značilni nenehni **pritisčki** najrazličnejših družbenopolitičnih struktur od zgoraj navzdol (ki dejansko vladajo v tej deželi) prišlo tudi do »reforme«: temeljnega državnega pravnega akta, t.j. zvezne ustave iz leta 1974.

Političnim strukturam, ki hočejo čimprej in za vsako ceno izsiliti »dopolnitev«: ustave iz leta 1974, je, kakor kaže, prav malo mar, da so mednarodna strpnost in medčloveški odnosi v naši državi že povsem na psu, da si večina državljanov iz dneva v dan vse bolj zateguje pas v boju z naraščajočo inflacijo, da se delavci, izpostavljeni vse večjemu obubožanju in spreminjanju v dolge vrste proletarce, že postavljajo v dolge vrste za čedalje bolj črni (in še zdaleč ne cenen) kruh, da ljudi množično prevzema strah pred jutrišnjim dnevom...

Nepopustljiva zagrizenost

Vladajoče politične strukture, seveda predvsem tiste, ki so same sebe že zdavnaj razglasile za edino, vsevedno »avantgardo«: in ki pri tem nepopustljivo vztrajajo vse do danes (in, kakor kaže, v tem tudi ne mislijo popustiti!), pa prav z dopolnitvi zvezne ustave poskušajo, ob svoji preizkušeni orožarni zastraševanju in nasilja, okrepiti svojo moč, se pravi okrepiti vlogo države (s katero se istijo!) ter le-to povrniti v unitarizem in centralizem že dobro znanega kova, kar dejansko pomeni, da poskušajo pod krinko »nujnih«: ustavnih dopolnil oziroma reform, namenjenih predvsem gospodarstvu, **onemogočiti** predvsem kakršnokoli javno prizadevanje, za tako imenovano **civilno družbo**, ki se ji z drugima besedama reče tudi **pravna država**.

Številne in vsebinsko bogate pobude, ki so jih dali slovenski izobraženci vseh strok in njihova strokovna društva v zvezi s predlogi za **ново** slovensko (republiško) in **ново** jugoslovansko (zvezno) ustavo, so, kakor je videti, ostale glas vpijočega v puščavi celó na domačih, slovenskih tleh.

Vsi tisti, ki hočejo zdaj z značilno naglico uveljaviti dopolnila Ustave SFRJ iz leta 1974, so skoraj docela gluhi tudi za vrsto pripomb in predlogov Skupščine SR Slovenije k osnutku ustavnih dopolnil, čeprav gre za vrsto nadvse pomembnih dopolnil, ki naj bi urejala odnose v federaciji in ki so za nas, Slovence, živeče v SR Sloveniji, **docela nesprejemljive**. Še več! Sedanjí predlog zvezne ustave, ki je celo še dosti **slabši** od njenega prvotnega osnutka, saj krepko posega v bistvo slovenske državnosti in suverenosti!

Za človekove pravice in državljanske svoboščine!

Še posebej so **nesprejemljiva** prav tista predlagana dopolnila, ki bistveno in odločilno posegajo v človekove pravice in državljanske svoboščine! Čeprav je osnutek ustavnih dopolnil že skoraj leto dni v tako imenovani »javni razpravi«, je treba žal ugotoviti, da ta javna razprava ni zajela širokih plasti slovenskega naroda, saj je večina dopolnil napisana v taki obliki in takem jeziku, da jih povprečni državljan, ki se ne spozna na izrazito pravno izrazje, skoraj ne more razumeti, četudi bi se želel poglabiti vanje, jih doumeti in tudi s svojim mnenjem prispevati k njihovi jasnosti. Še manj pa se povprečen državljan lahko zaveda pasti, ki so v teh dopolnilih, ali še težje dožene, kot pravi ljudstvo, v katerem grmu tiči zajec.

Vse doslej je »javna«: razprava o ustavnih dopolnilih potekala predvsem v »delegatskih«: telesih, v raznih ustavnih komisijah in podkomisijah, v političnih forumih, delujočih tajno, za **zaprtimi vrati**, v dvogovorih in dogovarjanju med raznimi pravnimi »strokovnjaki«: in odločujočimi političnimi dejavniki, vseskozi pa **mimo** večine državljanov. Ni čudno, da so ob takih načinih »javnega obravnavanja«: takó pomembnih zadev postali državljani že skoraj popolnoma apatični, brezbržni, neza-interesirani. Pri tem se, žal, mnogi niti ne zavedajo, da gre za bistvena vprašanja, ki se tičejo prav njihovega prihodnjega življenja, za vprašanja, ki je od njihove take ali drugačne rešitve odvisna usoda vsega slovenskega naroda v bližnji prihodnosti. Vse premalo se pravno nerazgledan državljan zaveda, za **kaj pravzaprav gre** in kaj pomenijo predlagana ustavna dopolnila.

Zato pa se tega zelo dobro zavedajo snovalci, pripravljalci in predlagatelji ustavnih dopolnil, saj ves čas delujejo po vnaprej dobro premišljenem, skrbno pripravljenem **scenariju**, pri čemer spretno izkoriščajo časovno stisko glede na rok, ki so ga postavili in v katerem hočejo uveljaviti predlagana ustavna dopolnila. Demagoško **izkoriščajo** tudi čedalje večje nezadovoljstvo državljanov, njihovo osiromašenje in bedo, v kakršno se državljani vse bolj pogrezajo, izkoriščajo velikansko zunanjo in notranjo zadožnost države, splošno nestabilnost, dezorganizacijo in nazadovanje gospodarstva ter sploh »izredne«: razmere.

dov, pa četudi le »začasno«, in to ob nenehni grožnji, da se »po potrebi«: uporabi trda roka, ogenj in meč... Pri tem gre tudi za (četudi spretno prikrite) **tendence**, da bi se v čim večji meri še kar naprej omogočil sistem **administrativnega poseganja** federacije (centralističnih monopolistov in unitaristov) v urejanju »tržnega«: gospodarstva, v delovanju samoupravnih interesnih skupnosti in tudi zadržištvu, skratka, za dosledno **uveljavljanje zveznih »interesov«: pred republiškiimi**, k čemer naj bi pripomoglo uveljavljanje **absolutne prednosti** zveznih zakonov pred republiškiimi, omejila samostojnost republik na področju izvrševanja sodne oblasti (funkcije sodišč in javnih tožilcev) itd., skratka, v bistvu **okrnila** državnost in suverenost republik v korist čimbolj »enotne«: federacije...

Prav Slovenci, predvsem pa **slovenski politični organi in predstavniki**, so v zadnjem času izpostavljeni vsakovrstnim pritiskom, kakršnih še ni bilo v vsem povojnem obdobju. Ti pritiski pa so taki, da v tem trenutku močno **ogrožajo** večstoletno težnjo slovenskega naroda po njegovi državnosti in suverenosti, o kateri smo dolgo časa zmotno mislili, da smo ju naposled vendarle že dosegli...

Dosedanja »javna«: razprava o dopolnilih zvezne ustave nedvoumno kaže, da gre njeno tako imenovano »usklajevanje«, le v **škodo** slovenskih predlogov, pa najsi so ti še tako dobronamerni in utemeljeni, le v škodo slovenskega naroda kot nosilca svoje državnosti in suverenosti. Pritiske, ki jih centralistično, unitaristično usmerjeni zagovorniki ustavnih dopolnil izvajajo nad slovenskimi družbenopolitičnimi forumi in predstavniki (še zlasti nad republiško ustavno komisijo in Skupščino SR Slovenije) so vrh vsega neznansko **rafinirani**, saj nenehno pozivajo k »razumevanju«, »popustljivosti«: in »kompromisu«, ki da je predvsem od njih odvisna usoda nadvse nujne gospodarske reforme, vendar tako, kakor da smo le **Slovenci** tisti, ki takšno reformo oviramo, preprečujemo, ogrožamo...

Dejansko gre za bolj ali manj odkrit **spopad** med dvema docela različnima pojmovanoma države, človekovih pravic in državljanjskih svoboščin, za docela različni gledanji na demokratizacijo družbe in na njen končni cilj, zaresno demokracijo, gre za drugačni pojmovanje idejnega pluralizma ter nadaljnega razvoja ne le slovenske republike, marveč vse jugoslovanske federacije.

Sleherno sedanje **popuščanje** tistim, ki hočejo za vsako ceno, zlepa ali zgrda okrepiti vlogo (centralizirane, unitaristične, monopolistične) države ter uveljaviti njeno zaščito s pomočjo vojaško-policijskih struktur, je lahko za slovenski narod nadvse usodno.

Ustavni »varovalni mehanizmi«

Že zdaj je docela jasno, da zagovorniki centralistično-unitaristične in vojaško-policijske usmerjenosti še zdaleč nimajo v mislih, da bi v Jugoslaviji vsaj v bližnji prihodnosti dobili **ново** zvezno ustavo in **нове** republiške ustave, ki bi jugoslovanske narode in narodnosti popeljale naprej, v 21. stoletje in v demokratično družino evropskih narodov.

Nasprotno! Namesto da bi bili v dopolnila zvezne ustave vgrajeni »varovalni mehanizmi«: za uveljavljanje in varovanje človekovih pravic in državljanjskih svoboščin, za uveljavljanje in delovanje **pravnih** države, hočejo predlagatelji ustavnih dopolnil dati z njimi »recept«: oziroma »usmeritev«: za ves nadaljnji razvoj ne samo gospodarskega, ampak vsega družbenopolitičnega življenja Jugoslavije. Že vnaprej hočejo uveljaviti take »varovalne mehanizme«, ki naj bi imeli odločilno vlogo in moč tudi pri morebitnih pobudah za sestavo in sprejem **nove** zvezne ustave in **novih** republiških ustav. Že vnaprej hočejo **onemogočiti** možnost kakršnega koli boja za ustavo, ki bi zagotavljala zares demokratični razvoj naše družbe ter uveljavljanje človekovih pravic in državljanjskih svoboščin, tega temelja sleherne **pravne** države.

Gre za spretno prikrito **igro**, s katero hočejo zavreti in preprečiti sleherni nadaljnji razvoj v smeri samoupravnega socializma »po človekovi meri«: ter obdržati Jugoslavijo v sponah centralizma in unitarizma, na vaje-tih enopartijskega sistema in »demokratičnega«: centralizma, to pa še posebej s pomočjo vojaško-policijskih struktur, ki naj bi v imenu nekakšne nenehne čuječnosti proti »kontrarevoluciji«: imele **posebna pooblastila** za ukrepanje v »izrednih«: razmerah. Pri tem naj bi bilo »samoupravljanje«: še naprej le krinka za neomejeno **samovoljno** vladavino samovernih političnih klik, nenehno delujočih v kabinetni, že kar mafijsko skrivnostni prikritosti, oprti na »močno«: vojsko in tajno policijo.

Zgodovinska odgovornost

Ali se slovensko politično vodstvo (ki je prav v zadnjem času postalo žrtev skrajno brezobzirnih, surovih napadov in nedostojnega obrekovanja), ali se slovenski delegati, kjerkoli delujejo, zavedajo, **kaj se pravzaprav dogaja** in kakšna nevarnost grozi slovenskemu narodu, njegovi težko priborjeni (čeprav še nepopolni) državnosti in suverenosti?

Ali se zavedajo, da imajo prav zdaj odločno **vztrajati** na poti k socializmu »po meri človeka«, na poti k demokratizaciji in dejanskemu čim prejšnjemu **podemokratenju** vse naše družbe, k dokončnemu oblikovanju jugoslovanske federacije kot prostovoljne, demokratično urejene zveze enakopravnih narodov in narodnosti?

Ali se zavedajo, da bi morali prav zdaj odločno **vztrajati** na poti k socializmu »po meri človeka«, na poti k demokratizaciji in dejanskemu čim prejšnjemu **podemokratenju** vse naše družbe, k dokončnemu oblikovanju jugoslovanske federacije kot prostovoljne, demokratično urejene zveze enakopravnih narodov in narodnosti?

Ali bodo **temeljna vprašanja** našega sedanjega in nadaljnjega družbenega razvoja postavili na slovenski vse-ljudski referendum? Ali pa bodo bedno kapitulirali pred režiserji, ki hočejo zavreti demokratizacijo naše družbe in preprečiti njeno vključitev v razvoj, demokratično Evropo? Ali bodo dopustili dokončno **balkanizacijo** Jugoslavije? Ali se bodo v bližnjih dneh in tednih postavili proti volji jugoslovanskega naroda, iz katerega menda izhaja njihova »legitimnost«?

Ali bodo morali sedanjí in bodoči mladi rodovi res »sežgati«: vse dosedanje zakone (začenši seveda z ustavo), da si bodo lahko utrlj pot v demokratično družbo in si zagotovili lepo prihodnost, kot pa se jim obeta ob nenehni krpanjih ustave, ki že v svojih temeljnih načelih sodi v zdavnaj preživele čase?

O vsem tem bi morali vsi slovenski ljudje znova in temeljito razmisлити, predvsem pa tisti, ki mislijo, da so upravičeni v imenu slovenskega naroda sprejemati take temeljne pravne akte, kot je Ustava, četudi v **škodo** vsega slovenskega naroda. Pri tem pa ne bi smeli pozabiti, da se izpostavljajo pravični, neprizanesljivi sodbi zgodovine, že zdaj pa tudi sodbi vseh mladih rodov...

IVAN OMAN

Ustava naj bo takšna, da se bomo počutili gospodarje na svoji zemlji

Potrebujemo takšno družbeno gospodarsko in politično ureditev, da nam bo omogočala napredek, da se bomo počutili gospodarje na svoji zemlji, da bomo uživali sadove svojega dela in da se ne bodo (delavci in kmetje) počutili, kot da nam je toča uničila napredek.

V Sloveniji in Jugoslaviji je bilo že več sprememb ustave, vendar še nikoli ni bilo tolikšne publicitete kot tokrat. Razumljivo; živimo v času velike krize, tako gospodarske, kot splošno družbeno-politične, in zato se slovenska javnost z velikim zanimanjem udeležuje ustavne razprave, zavedajoč se pomena ustave, kot temeljnega zakona v državi. V to razpravo se sedaj, ko je znan končni predlog, vključujem z nekaj kratkimi pripombami z zornega kota kmeta oz. Kmečke zveze:

1. Agrarni maksimum: mnenja smo, da naj omejitev zemljiške posesti izpade iz ustave, predvsem zvezne, in naj bo zemljiška zakonodaja stvar republike.

2. Prav tako predlagamo, naj bo v pristojnosti republike **zakonodaja s področja zadržištva**. Nobenega razloga ni, da se v tej

zadevi republika odpoveduje svoji suverenosti.

3. Zavarovanje: Predlog amandmajev predvideva, da zavarovalno organizacijo lahko ustanovijo družbene pravne osebe. Mnenja sem, da je potrebno dopustiti, da jo lahko ustanovijo tudi občani.

Potem ko sem omenil te, povsem konkretne pripombe o zadevah, ki neposredno zadevajo kmetovstvo, razmišljam o tej stvari še nekoliko dlje: besedilo ustavnih sprememb je tako obširno, da bi po svojem obsegu skorajda zadoščalo za eno celo, normalno ustavo. Nekatere stvari obravnava tako podrobno, da zakon ne bo imel več kaj predpisovati. Namen spreminjanja ustave naj bi bil lažji izhod iz krize. Vendar, tega od te ustave ne pričakujem. Ohranja namreč kompliciran gospodarski in politični sistem, ki ne bo pogojeval solidarnostnega vodenja družbe. Povrhu vsega uvaja še večji centralizem. Če želimo večjo enotnost v Jugoslaviji, se moramo otestiti centralizma. Ta namreč razdvaja, ne združuje.

Amandma XXIV. ureja volitve delegatov v skupščine (skoraj do potankosti). Določa sicer več kandidatov za eno delegatsko mesto — toda kandidate določi kandidatska konferenca SZDL. Torej nekaj deset ljudi praktično odloča, kdo bo delegat — ne volivci. Enaka volivna farsa, kot doslej. Iz takih volitev se ljudje preprosto norčujejo in zahtevajo prave, svobodne, demokratične

volitve. Določena skupina državljanov mora imeti pravico, postavljati kandidate. Brez alternativne izbire ni pravih volitev!

Na noben način ne bi smeli prezreti rezultatov raziskave javnega mnenja. Iz nje se jasno vidi, da slovenski narod terja demokratične reforme. Brez politične demokracije tudi gospodarska reforma ne bo uspeła. O tem bi si bili lahko na jasnem, saj imamo praktične izkušnje. Zaradi tega podpiram predlog Društva slovenskih pisateljev, da je treba najprej sprejeti slovensko ustavo, ustavo republike, šele nato naj pride na vrsto zvezna ustava. In teze za slovensko ustavo (pisateljska ustava) so lahko dobra osnova za pričetek slovenske ustavne razprave. Potrebujemo tako družbeno gospodarsko in politično ureditev, da nam bo omogočala napredek in ne nazadovanje, da nam bo omogočala razvoj, da se bomo počutili gospodarje na svoji zemlji, da bomo sami uživali sadove svojega dela, da se ne bomo (o boji: delavci in kmetje) počutili, kot da nam je toča uničila pri-delke.

In končno: potrebujemo tak družbeni red, da se bomo lahko vključili v evropsko skupnost: Slovenija in Jugoslavija, ker sicer...

Bog ne daj, da bi se nekoč reklo: »Danes tu Slovenski narod in njegova Republika — in nikoli več!

PAVEL GANTAR

»Primer Janša«

Po dobrih treh mesecih, ki so minili od priprtja Janše, Borštnerja in Tasića in po dogodkih, ki so se v tem času zgodili (ravnane treh glavnih »akterjev«: vojaških pravosodnih organov, odbora za varstvo pravic, oziroma demokratične javnosti in politike), se počasi zapolnjuje kamenčki v mozaiku; počasi se oblikuje zlovesna podoba motivov in interesov jugoslovanskih protidemokratskih skritih centrov moči, ki so načrtovali represivne ukrepe, katerih cilj ni bil samo kazenski pregon »tolpe štirihih«, temveč pacifikacija demokratičnih tendenc v Sloveniji.

V nadaljevanju bom poskušal osvetliti nekatere, vsaj po mojem mnenju, ključne razsežnosti celotnega primera, ki seveda še ni zaključen, najbolj pomembne stvari pa se šele utesujejo v zgodit.

1. Aretacije in sodni postopek je nujno potrebno vnesti v kontekst dogajanj, ki so se vrstili od ocene vojaškega sveta pri predsedstvu SFRJ, da gre v Sloveniji pri »napadih na JLA« za kontrarevolucijo, naslednji ključni moment v teh dogajanjih pa je tudi pogovor komandanta LAO z republikanskim sekretarjem za notranje zadeve, predsednikom CK ZKS in članom predsedstva SFRJ iz Slovenije. Čeprav so politični organi v Sloveniji zavrnili ocene o kontrarevoluciji, pozneje pa tudi odločno nasprotovali povezavam aretacij z »marčevskimi dogodki«, pa je vse bolj jasno, da gre prav za to, torej za (delno) realizacijo ukrepov, ki so jih načrtovali z namenom, da bi preprečili »kontrarevolucijo«.

2. Povsem razvidni so tudi interesi in motivi, ki stojijo za ocenami v kontrarevoluciji. Ker demokratizacijski težnji in dosežkom ni bilo mogoče ustaviti s političnimi grožnjami ter ideološkim discipliniranjem, so se pričeli zatekati k represivnim ukrepom. To še toliko bolj, ker je demokratizacija načela tudi nekatera vprašanja, ki zadevajo JLA oziroma njene vodilne funkcije, in ki so do tedaj veljala za »nedotakljiva«. Gre predvsem za vprašanje civilnega služenja vojaškega roka, prodajo orožja vojskujočim se stranem v mednarodnih konfliktih in državam, ki imajo »probleme« z osvobodilnimi gibanji, ter privilegije, ki jih uživajo vodilni oficirji JLA (

»Mamulina vila« v bližini Opatije).

V bistvu pa se ob teh vprašanjih srečujeta dva pogleda na vojsko in njeno vlogo v družbi. Na eni strani predvsem uradni predstavniki vojske in z njo povezane »politične strukture« zagovarjajo tezo, da je »armada kot sol za čista«, kar seveda pomeni, da ni mogoče nikakršna javna in »zunanja« kritika na njen račun. Z zatrevanjem, da je JLA v razmerah, ko »divjajo republiški etatizmi«, edini garant »enotnosti Jugoslavije«, ali celo »obstoja Jugoslavije«, pa se tej instituciji pripisuje posebno mesto v jugoslovanskem političnem sistemu. Na drugi strani pa se v demokratični javnosti čedalje bolj utrjuje tisti pogled na vojsko, ki v njej vidi predvsem, v današnjem času sicer nujni servis družbe in države, ki mora biti prav zaradi tega, ker razpolaga s sredstvi fizične prisile, pod stalno kontrolo civilnih predstavniških in oblastnih institucij ter javnosti.

3. Naslednja pomembna in tudi ohrabrujoča značilnost dogajanj, ki jih je sprožila aretacija trojice in poznejše sojenje četverice, pa je, da so se konstruktorji tega procesa očitno usteli, niso namreč računali na tako obsežno mobilizacijo javnosti v SR Sloveniji pa tudi ne na načine, kako se je ta mobilizacija dogajala. Odbor za varstvo pravic, ki je nastal kot reakcija na priprtje treh oseb, se je ves čas zavedal, da s svojim delovanjem ne sme ustvarjati razmer izrednega stanja, ki bi lahko služile kot povod za nadaljnje represivne ukrepe demokratične javnosti. Prav zato se je že od vsega začetka opredelil samo za tiste zahteve, ki so striktno legalne in pomenijo obrambo pravic priprtih oziroma obtoženih (ukinitve pripora, pravica do izbire civilnega zagovornika, obramba s prostosti, javno sojenje), ni pa se spuščal v preudiciranje krivde. Prav takšna strategija delovanja, ki je imela pred očmi predvsem in celo izključno interese priprtih ter pozneje obtoženih, danes pa že obsojenih, je omogočila izjemno široko mobilizacijo ljudi, tudi tisti, ki imajo sicer povsem različne nazore in politične poglede, se pa zavzemajo za demokratizacijo in za človekove pravice in svobode. Takšna strategija je tudi omogočila navezavo konstruktivnih odnosov s predstavniškimi in oblastnimi institucijami v SR Sloveniji, saj

te tako formuliranih prizadevanj odbora niso mogle preprosto ignorirati. Čeprav nobena od neposrednih zahtev ni bila realizirana, pa je bilo delo odbora v tem obdobju vseeno uspešno, saj si lahko samo mislimo, kaj bi se dogajalo, če ne bi prišlo do mobilizacije javnosti.

4. Sam proces, izrek in utemeljitve sodbe, predvsem pa pritožbe obsojenih na prvi stopnji seveda odpirajo vrsto vprašanj, ki upravičujejo domnevo, da je šlo za »montiran proces«. Naj naštejemo samo nekaj teh vprašanj:

1. Kako to, da sta bila istočasno priprta Borštner in Janša, med katerima, tudi po navedbah obtožnice, ni bilo nikakršne neposredne zveze?

2. Kako to, da so našli fotokopije, ki naj bi bila del vojaškega dokumenta na Tasićevih delovnih mizi, ki tam ne bi smela biti, če bi bile navedbe v obtožnici točne.

3. Poudariti je tudi potrebno, da pri Tasiću in Janši niso našli nikakršnih vojaških dokumentov, temveč nekakšne fotokopije, ki naj bi bile del vojaškega povelja, in za katere je poseben izvedenec po štiri-desetih urah proučevanja ugotovil, da so zaupne narave. Ob tem pa je treba še posebej poudariti, da Janši v preiskovalnem postopku sploh niso pokazali fotokopije, za katero naj bi šlo, tako da je bil v preiskavi očitno zaveden.

4. Poseben sklop vprašanj pa se nanaša tudi na delo službe državne varnosti, in na njena razmerja do civilnih oblastnih organov v Sloveniji in federaciji, predvsem pa njena razmerja do vojaških pravosodnih organov.

5. In končno je nemara najbolj aktualno vprašanje o vsebini vojaškega dokumenta, ki naj bi ga Borštner izdal. Odbor je od predsedstva SRS zahteval, naj pojasni ali je vsebina tega dokumenta v skladu z ustavo in zakoni. Izmišljajo se odgovor predsedstva vsekakor kaže, da z dokumentom nekaj ni v redu. Od tega kaj je v dokumentu in ali bo tudi prišli slej prišlo na dan, je odvisna usoda demokratizacije in s tem tudi socializma v tej deželi.

VINE BÉSTER

O ljubljanskem procesu sta posebej za bralce Gorenjskega glasa govorila Bojan Korsika in Igor Bavčar iz Odbora za varstvo človekovih pravic ter celotna četverica.

Nismo preiskovalni organ

Kaj se bo po vašem mnenju danes dogodilo na Vrhovnem vojaškem sodišču v Beogradu?

»Pričakujem, da bo sodišče glede na indicije, ki so prišli na dan med sojenjem, vse obtožene oprostito, se pravi, da bo Vrhovno vojaško sodišče razveljavilo prvostopenjsko sodbo iz Ljubljane. Kolikor imam dosedaj informacij, obtoženi v Beograd ne bodo šli, ob vsem ostalem tudi zaradi tega, ker je predsednik senata že v ponedeljek nakazal, da obtoženi ne bo dal besede, da jih ne bo zaslišal. V nekem trenutku je celo dejal, da praktično to sodišče ne potrebuje nikogar, niti javnega tožilca, obsojenih niti advokatov, kar je sicer res, vendar v tem primeru je tudi takšna izjava zelo indikativna.«

Predpostaviva, v petek sodišče potrdi (zviša, zniža) obsodbo, kar pomeni, da morajo fantje v zapor, kljub temu da obstoji še možnost uporabe izrednih pravnih sredstev, kar pa ne zadržuje rešetk?

»Kot si že povedal, je edina možnost zahteva po izrednih pravnih sredstvih, se pravi po varstvu zakonitosti, proučiv. Možno je, da svojo odločitev sporočijo precej kasneje, torej ni rečeno, da bo takoj znano, čeprav, kot mi je znano, so v primeru Kelmendija le-to sporočili eno uro po razpravi. Odbor se bo odločil o nadaljnjem delu po odločitvi Vrhovnega vojaškega sodišča. Paralelno tečejo druge aktivnosti Odbora, tukaj mislim, na Skupščino in na vsebino dokumenta, zahtev sporočila za javnost številka 52.«

Omenil si skupščino, midva se pogovarjava v sredo, torej en dan pred tem, ko bo na dnevnem redu vaša zahteva. Kaj pričakujete od delegatov slovenske skupščine?

»Želim, da bo v skladu z vlogo najvišjega organa oblasti skupščina resno razpravljala in proučila vse zahteve in informacije, ki jih je Odbor že oziroma jih bo še dal, seveda ob pogoju, da se bodo vse te informacije, ki jih ima Odbor dokumentirane varovale kot tajna.«

Je glede na vašo izjavo številka 52 pričakovati še tesnejše sodelovanje s slovensko mladinsko organizacijo?

»RK ZSMS kot družbenopolitična organizacija je takoj po ustanovitvi Odbora pristopila k članstvu kot kolektivni član, med katerimi najdemo tudi velike občinske konference in osnovnih mladinskih organizacij. Pričakujem, da bo to sodelovanje tesnejše, ker je v scenariju

Bojan Korsika

(izjava 52, op. p.) razvidno, da stvari niso potekale naključno, kaotično, pač pa gre za koordinirano akcijo določenih organov. ZSMS bo seveda morala sama razpravljati, na kakšen način se bo spila omreženju, da uporabim obveščevalni jezik, organov kontraobveščevalne službe, JLA. Gre za popolnoma nezakonite stvari, kajti po naših informacijah naj bi že prestopili vlogo, ki jo imajo.«

Govorili ste o kontroli SDV članov Odbora?

»Res je, da so aktivisti našega Odbora šikanirani. Povedali smo, da bomo dokumentacijo odstopili pristojnim organom, se pravi svetu za varstvo ustavne ureditve pri predsedstvu SRS, vendar je to formalno odprtih še polno vprašanj. Kot vemo, je član tega telesa tudi Tomaž Ertl, ki vodi organizacijo, ki je po naših informacijah in dokumentacijah, šikanirala, izvajala pritisk na določene aktiviste Odbora. Zato bo skupščina morala končno tudi v tem smislu prevzeti svojo vlogo, kajti menim, da takšen svet lahko sodi samo v skupščino, ne pa pod okrilje predsedstva. Več ne morem povedati, ker želim zaščititi naše aktiviste.«

Kolikšno je ta trenutek število članov Odbora?

»Mislim, da se število giblje okrog 1000 kolektivnih članov in s pristopom Kmečke in njihove mladinske zveze število posameznikov okrog 85.000.«

Kakšna je notranja delitev dela v Odboru oziroma kolegiju?

»Delo Odbora je javno, v čemer je tudi naša največja moč. Potrebna je določena koordinacija in sčasoma se je izdvojilo ta čas 18 naših članov (znani in zaupanja vredni delavci), ki sestavljajo kolegij Odbora. Le-ta se sestaja po potrebi in pripravlja naj-

nujnejše stvari, ki jih je potrebno narediti pred sklicem seje Odbora. Preko kolegija gredo v javnost tudi vsa naša vprašanja.«

Predvsem na začetku delovanja Odbora je bilo slišati klice, večnoma iz vrst ljubljanskih študentov, da se uporabljajo premalo agresivne metode?

»Prihajajo je do pobud o vseslovenskem petnajstminutnem štrajku in podobnem. Odbor ni nikoli takšnih predlogov prepeval, le-ti so se obravnavali na naših sejah in ker niso prodli, seveda, v kaj takšnega kot Odbor tudi nismo šli. Zadnja dva meseca podobnih predlogov ni, mislim, da je več ali manj zahteva po takšni radikalizaciji pozabljena. Naspolh mislim, da kaj takšnega verjetno ne bi med ljudmi naletelo na ugoden odmev.«

Boste uspeli priti mimo in preko vseh pregrad do javnega odkritja avtorjev ljubljanskega procesa?

»Naša naloga ni v tem, da igra vlogo nekega preiskovalnega organa, pač pa bomo to delo prepustili ustreznim organom ob tem, da bomo stalno bedeli nad njihovim delom. Še vedno je odprto vprašanje naslovljeno na slovensko predsedstvo, da pove jasno, za kakšno naravo dokumenta gre.«

V to se vedno znova poskušajo vpletati predstavniki JLA?

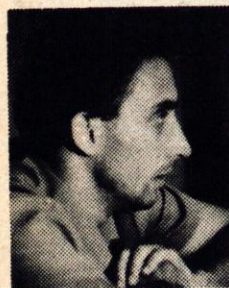
»Če s tem misliš Tominca, velja sledeče — neki general obtožuje svojega vrhovnega komandanta, vsaj eno osmino njega, da je govoril neresnico, da je izdajal državne skrivnosti. Mislim, da je popolnoma nemogoče, da neki general troši takšne izjave javno in če bi bili v našem sistemu odnosi pravilno urejeni, bi bil general Ivo Tominč danes že v pokoj, razrešen, degradiran. Spomnimo se samo francoskega premiera, ko je 40 generalov delo v predvolilnem boju podpora Chiracu, naslednji dan pa je francoski obrambni minister zagrozil tej štirideseterici, da bodo, v kolikor dajo še kakšno politično izjavo, takoj upokojeni.«

Za zaključek; znano je, da dobivate veliko pisem, telefonskih pozivov. Obstaja med njimi skupni imenovalec?

»Pišejo nam, da se jim je vrsto let godila krivica, in da je niso mogli nikjer dokazati. Tako so se obrnili na Odbor kot zadnje upanje. Mi žal moramo vse takšne pozive odkloniti, ker se ukvarjamo samo s primerom četverice, kar je jasno razvidno iz naše ustavne izjave.«

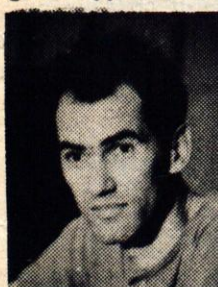
VINE BÉSTER

Ne gremo v Beograd!

Franci Zavrl: »Pričakoval sem, da bo vsaj Vrhovno vojaško sodišče spoštovalo zakone, dopustilo prisotnost javnosti, odvetnikov in poslovanje v slovenski, vendar se je vse to izkazalo za zmotno. Predsednik senata je še napovedal, da na seji v glavnem ne bomo dobili besede, Borštner je dobil grozljiv tridnevni rok za pripravo obrambe... zato

sem se odločil, da se petkovega zasedanja ne bom udeležil. Trdim, da sem bil ves čas sojenja soočen s toliko kršitvami in tako nesmiselnimi obtožbami, da mi je ostalo samo še to, da ne grem v Beograd. Saj je tako ali drugače že odločeno, ali ne?«

Janez Janša: »Po mojem mnenju je šlo v ljubljanskem procesu za dve stvari. Po verjetnem scenariju naj bi se s tem sodnim procesom dobilo nekaj političnih argumentov za obratun z liberalno strujo v slovenski politiki, po drugi strani pa naj bi se v vseh teh zadevah, ki naj bi in ki so nastale v procesu — reakcije javnosti iskalo argumente za tezo, ki je bila že vnaprej postavljena, čes da gre v Sloveniji za kontrarevolucijo. Scenaristi so se zmotili predvsem v eni točki in to tam, kjer so predvidevali reakcije javnosti na celotne postopke, kajti po mojem mnenju je bil scenarij delan na vzorcu Kosova, kjer pa so drugačne kulturne in politične razmere, skratka reakcije javnosti so bile drugačne, kot naj bi bile po teh predvidevanjih. Ni prišlo do nekih agresivnih protestov, ampak zgolj od izredno spontan in hkrati organiziranih množičnih protestov, ki so verjetno presenetili obe strani, najbolj pa verjetno pripravljale scenarija. To je tudi točka, na kateri se je po mojem vse zalomilo, ker tisti, ki so vso zadevo

pripravili, so se znašli v dilemi, kako naprej, ker se stvari ni odvijalo po scenariju, zato tudi sedaj ni mogoče ničesar predvideti, kar se tiče samega izhoda tega procesa. Stvar je po mojem že odločena, kar se tiče individualne usode nas, ki smo bili obsojeni, ni pa seveda odločena glede glavne točke scenarija, glede teh procesov v Sloveniji, ki niso bili zaustavljeni, kot je bilo mišljeno, da bodo.«

Ivan Borštner: »Mislim, da je sam obstoj in delo Odbora za nas zelo pomembno in pravzaprav velika sreča, ker, če ne bi bilo Odbora, bi se verjetno scenarij na koncu končal veliko bolj tragično za nas vse štiri. Prva stvar, ki jo mislim v prihodnosti narediti, je javna objava vseh iger, ki so se jih šli z mano v Beogradu na VMA, kjer ni bilo

David Tasić: »Ko sem izjavil, da pričakujem oprostiti sodbo, sem se ravnal v skladu z izjavo Odbora, kajti po vsej logiki, nas ne bi smeli obsoditi, ker vojaške skrivnosti nismo izdali, sicer pa mislim, da bomo kljub vsemu morali za rešetke. Kako reagirajo ljudje na ulici? Če me spoznajo, so prijazni, posebno je bilo očitno, ko smo prišli iz zapora, ko so mimovozeči glasno hupali, se obračali nazaj... V Beograd ne bom šel, nima smisla, bom raje pripravil drugo izdajo brošure V ime ljudstva, kjer je zbran velik del gradiva o in okrog procesa.«

Razkriti ozadje procesa

Javnost dela je eno vaših osnovnih izhodišč. Kako ocenjujete vključevanje sredstev javnega obveščanja v aktivnosti Odbora?

»Opaziti je bilo nihanja in očitno je, da so sredstva javnega obveščanja še vedno na neki način zelo odvisna od siceršnjih političnih razmer in tretmana našega dela v politiki, vendar zadnji čas smo v Odboru zadovoljni s spremljanjem, posebej to velja za Ljubljanski dnevnik, Mladino in Radio študent. Popravljen je tudi tretma na Televiziji, pomemben delež je prispeval tudi Val 202, Radio glas Ljubljane... skratka moram reči, da smo zadovoljni. Za ostale republike velja, da nam velik del predvsem srbskega tiska ni naklonjen, uživamo del simpatij v hrvaškem tisku. Večji del tiska v ostali Jugoslaviji je naklonjen dejavnosti Odbora, kar se kaže predvsem v potvarjanju našega resničnega dela.«

Tominčev zadnji nastop je v marsičem svojstven. Visoke vojaške osebnosti se vedno več pojavljajo v javnem življenju. Gre za kakršnokoli povezavo z ljubljanskim procesom?

»Na naše 52. sporočilo ni bilo s strani JLA nobene reakcije in tudi Tominčevih besed o Stanovniku ne razumem v tem kontekstu. Ob vsej Tominčevi gostobesednosti iz njegovih izjav ni mogoče povzeti nobene nove okoliščine, ki bi demantirala Stanovnikovo stališče. Ob tem se predvsem sprašujem, kdaj in kje so

Igor Bavčar

meje, da v neki državi predstavnik vojske tako suvereno in s takim besediščem napada predsednika neke države. V tem kontekstu je seveda ne glede na vsebino njunega dopisovanja in pogovarjanja preko sredstev javnega obveščanja zame osebno to nesprijemljivo in mislim, da bi morala slovenska politika ostro reagirati, kajti gre za svojevrsten presenads v političnih razmerjih, takšen način komuniciranja je potrebno temeljito oceniti in zavrniti.«

Kako se lahko ljubljanski proces in dogodke okrog njega umesti v aktualno jugoslovansko razmere — Kosovo, ustava, odstop Setinca...?

»V teh časih in v letošnjem letu gre za zelo velik spopad na politični sceni med različnimi tendencami in tudi naše sporočilo

kaže na politično ozadje procesa, katerega temeljni namen je bil po mojem mnenju onemogočiti slovensko demokratično in liberalno politiko čez hrbe štirihih ljudi, ki so zgolj sredstvo, s katerim se pač ta politični spopad odvija. Ta proces ni in ne more več spraviti slovenske politike na kolena, kot je bilo uvodoma mišljeno, ne more več sprovcirati spopada med demokratično javnostjo in politiko v Sloveniji, ker je, ravno nasprotno, prišlo do nekega razmerja med oblastjo na eni in ljudstvom na drugi strani, v njunem skupnem prizadevanju za pravno državo, zato se bo verjetno spopad prenese na druga področja. Gotovo bo tu zelo pomembno vprašanje ustavnih sprememb, tudi Kosova, ki bo z enim krilom svojih spopadov seglo tudi v Slovenijo, na kar v neki meri že kaže Setinčev odstop. Glede na to, da gre nam za štiri ljudi, ki jih bomo branili do konca, bomo storili vse, da bi se v popolnosti razkrilo ozadje procesa in razveljavilo sodbo prvostopenjskega vojaškega sodišča v Ljubljani.«

Si eden od kandidatov za novega člana slovenskega predsedstva. Če bi bil izvoljen — za kaj si boš najbolj prizadeval?

»Za svobodo v vsakem pogledu in na vseh področjih, se pravi svobodo misli, besede, lastnine, združevanja, skratka za neki liberalen koncept na eni strani in za slovensko samostojnost na drugi stran.«

TEMA
TEDNA

V objemu velikega očka

Iz dneva v dan bolj verjamem, kako čisto srce in plemenito dušo ima naš novi veliki očka, ki je v junaški boj vzdignil svoje 10-milijonsko trpeče ljudstvo, tlakujoč svojo pot v prihodnost z množičnimi zborovanji. Kako visoka je družbena in moralna zavest njegovih spoštovanih in gorečih množic (množice so že nekdaj, v zgodovini imele obilo, obilo družbene zavesti in veliko, veliko lastnega mnenja) kažejo manifestativne oblike tlačenih zborovalcev: Vilasi, ubili te bomo! Hočemo Ruse! Dajte nam orožje! Dol s tržnim gospodarstvom!

Samo zadržati, napihnjeno naduti in lakomni Slovenci, ki mislijo, da je resnična prihodnost že kar današnji dan, zanalašč nočejo razumeti te zdrave mobilnosti, te populistične moči, podviga v nova socialistična ozvezdja. Mevže! Hlad, ki veje iz teh Janezov, je naravnost nečloveški. Pod svoj bogati »slovenački« krov nočejo sprejeti vnukov in vnukinj srbskih družin, ki so med vojno s poglačo gostile slovenske pregnance. Pa kaj, če vsi res niso spali v hišah, ampak so jih tudi na bogatih potisnili v kozje hleve, kjer so ves dan garali za kos kruha? Pa kaj zato, če so jih tedaj morali sprejeti, saj druge izbire ni bilo? Pri nas so bili in manira je, da se vrne gostoljubje in pripravi v Sloveniji manifestacijska fešta ali 3.500 feštic za današnje izmučene humanistične duše, iz katerih vre: Pobili bomo vse Siptarje!

Napuh, sam ljubi slovenski napuh! Njihovo bedasto mrmranje o demokraciji, civilni družbi, pravu — navadne prismojarije! Naš veliki očka in njegovi modri strički že vedo, kako napreduje, da nam bo tako kot prej. Ko bomo v očkovem objemu, nam bo njegova mila svobodomiselnost včasih le dovolila, da bomo stali »na mestu voljno«, če bomo že preveč utrujeni od trdega in nepopustljivega »mirno«. Mi in naš očka poznamo kurz, saj že štirideset zgodovinskih let hodimo za edino zveličavno RESNICO.

Naravnost osupljive pa so metode, s katerimi se Slovenci ograjujejo od stvarnosti in se pogrezajo v pogubne mlakuže laži. Vzemimo Smoleta, ki zdaj pravi, da na kosovski Brezovici sploh nikoli ne bi bil, kaj šele, da bi tam lovil! Če Srbija bo država ali pa je sploh ne bo, potem je Smole tam bil in če je tam bil, je tudi lovil, pa naj stokrat pravi, da sploh ni lovec. Jasno kot pasulj, sporočajo očkov Bileni, NINOčka in Ekspres-do nebes!

Gorje slovenskim lažnivim kljukcem in blagor nam, čistim v srcu, zakaj boga (velikega očka) bomo gledali! Če pride poklicani Mišo iz Rusije, ga bomo prijetno presenetili s transparenti Dol s tržnim gospodarstvom, da bo pri priči spoznal, da prihaja v sorodno mu deželo velikih pojmovnih sozvočij, v deželo, ki ve, kaj se po svetu pravzaprav dogaja.

Naša monolitna, kolektivna volja bo uzrla nova obzorja. Naš veliki očka je, za vsak primer, že vprašal ciganko, kaj bi se zgodilo, če bi po nekem vražjem zasuku je moral ustanoviti še eno, drugo politično stranko. »Brez skrbi, očka,« je rekla jasnovidka, »če bi že moral ustanoviti drugo stranko, bi vsi, brez izjeme, zapustili prvo in drveli v drugo in še stoletja bi bil na zmagovitem belem vrancu...«

D. Sedej

JEŽ Drva za devize

Nastopila je drvarska sezona. Vseprek se bo žagalo, s »sekularji« in motornimi žagami, lastnikom se obeta lep zaslužek.

Medtem ko državna trgovska podjetja s kurivom prodajajo meter drv od 70.000 dinarjev in celo do 160.000 dinarjev, zasebniška cena »varira« od primera do primera.

V Zgornjesavski dolini, denimo v Kranjski gori, je tudi tako, da zasebniki prodajajo kubični meter za devizna sredstva. In kdo jih ima? Vikendaši. Le-ti so voljni odšteti po 100 nemških mark za kubik...

Nagradna križanka:

Rešitve prejšnje križanke; vodoravno: stričnik, Traviata, radan, ar, Aman, ala, Dubrovnik, iso, Elija, Amerika, sneda, al, Kotoriba, lada, Tjaša, an, Alan, ist, čistka, irada, vt, kan, eocen, ken, Irving, lenivost, Zala, vapiči, Anne, energetika, radon, mak, Ararat, klasa.

Naša Klavdija je izžrebala naslednje reševalce:
1. nagrada: Zofka Škulj, Cesta revolucije 7, Jesenice,
2. nagrada: Lovro Vidmar, Fr. Pirca 3, Kamnik in tri tretje nagrade: Ana Borovnik, Ljubljanska 5, Vodic, Jure Povše, Stiasnyjeva 7, Kamnik in Herma Kranjc, Štirnova 15, Kranj
Čestitamo!

Za današnjo križanko razpisujemo naslednje nagrade:
1. nagrada: 8.000 dinarjev
2. nagrada: 6.000 dinarjev
Tri tretje nagrade po 3.000 dinarjev

Rešitve pošljite do 5. oktobra na naslov: uredništvo Gorenjskega glasa, Moše Pijadeja 1, 64000 Kranj (za nagradno križanko).

ANKETA

POVEJTE, KAKŠNO PREDSTAVO IMATE O LJUBLJANSKI BANKI, TEMELJNI BANKI GORENJSKE KRANJ

NAGRADILI VAS BOMO!

Odprite Gorenjski glas na razvedrilnih straneh V PETEK, 7. 10. 1988

Ljubljanska banka

Temeljna banka Gorenjske Kranj

Gorenjc in banka — formula prihranka

GLASBENA LESTVICA RADIA ŽIRI

Lestvico lahko poslušate na Radiu Žiri v sredo, 5. oktobra, od 16. do 19. ure. Gostje oddaje bodo člani skupine ARION.

KUPON

Domača pesem

Tuja pesem

Novi predlog

Naslov

Lestvico ureja
Nataša Bešter

Domača lestvica

1. Stane Vidmar - Spl, moja mala deklica
2. Majda Arh - Ne joči, srce, za njim
3. Agropop - Himna mladosti
4. Bojan Rakovec - Katarina
5. Pop design - Katra
6. Meri Cetinič - Ne sudi me nočas
7. Don Juan - Aj, aj, aj
8. Magnet - Bodi srečna, moja Julija
9. Helena Blagne - Jedna suza za nas dvoje
10. Jasna Zlokič - Ja putujem

Novi predlog:

Big Ben — Mladi Joža

Tuja lestvica:

1. Sabrina - Boys
2. Black - Wonderful life
3. George Michael - Monkey
4. Eddy Huntington - May day
5. Glen Medeiros - Nothings gonna change my love for you
6. Michael Jackson - Dirty Diana
7. Bruce Springsteen - Tougher than the rest
8. Whitney Houston - Where the broken hearts go
9. Rick Astley - When I fall in love
10. Pat Benatar - We belong

Novi predlog:

Thompson Twins — Follow your heart

Glasovnico izrežite in jo na dopisnici v šestih dneh pošljite na naslov: Radio Žiri, Trg osvoboditve 1, 64226 Žiri.

Glasovalce čakajo lepe nagrade.

Tokrat smo izžrebali Franca Brdnika, Smlednik 34, ki bo prejel nagrado Radia Žiri. Mateja Glavač iz Jame 19 v Mavčičah pa je naša druga nagrajenka, ki si bo lahko brezplačno uredila frizuro v Frizerskem salonu Meta v Škofji Loki.

Čestitamo!

Dahnili so da:

V Škofji Loki: Vanja Šolar in Franc Šubie iz Železnikov; Vera Galičič in Rudolf Frelih iz Poljan; Irena Kunc in Branko Žakelj iz Zirovskega vrha; Darja Tancek in Tomaž Thaler iz Škofje Loke; Nada Dogar in Jože Kordiš iz Škofje Loke; Marija Kosmač in Franc Prezelj iz Davče; Simona Šlamberger in Marjan Šmid iz Škofje Loke; Stanislava Košir in Bojan Gantar iz Malenskega vrha; Mateja Piškur in Anton Semič iz Zirov; Antonija Štalec in Bojan Vlašič iz Škofje Loke; Kristina Gortnar in Vilko Cvek iz Železnikov.

Na Jesenicah: Anica Jalen in Klemen Piber iz Mojstrane; Alenka Gričar in Andrej Bizjak iz Kranjske gore; Jasmina Kenjar in Tomaž Vengar iz Jesenic.

Čestitamo!

Vremenski pregovori za oktober

Ko žerjav leti na tuje, zima že se približuje.

Ako z drevja zgodaj listje pade, njive bodo k letu rodovitne nade.

Lunine spremembe: Zadnji krajec bo v nedeljo, 2. oktobra, ob 17.58 uri. Dan bo dolg 11 ur, sonce bo vzšlo ob 6. uri in zašlo ob 17. uri in 40 minut.

ANEKDOTA

Možgani v želodcu

Ameriški senator Alexander Hamilton Stephens je bil zelo majhne postave. Med razpravo v kongresu ga je nasprotnik napadel:

»Vi, mali nevednež, lahko bi vas celega požrl in sploh ne bi vedel, da sem kaj pojedel.«

»V tem primeru,« je mirno odvrnil Stephens, »bi imeli več možgan v želodcu kot v glavi.«

SAJ NI RES...

Pojedina

V neki majhni vasi blizu Čakovca, pišejo časopisi, imajo odlično gobarsko družino, ki skrbi za popularizacijo gobarstva, za osveščanje o nevarnosti strupenih gob... itd.

Tako kot vsaka zavedna in poštena gobarska družina so sklicali redni letni občni zbor, ki se ga je udeležilo 60 zagrizenih gobarjev. Tako kot je navada, so po plodnem zborovanju odšli v bližnje gozdove, nabrali ustrezno količino gob in pripravili okusen gobji golaž.

Rezultat: 33 zastrupljenih gobarjev...

MEH ZA SMEH

Frnikole

Dva majhna fantka prideta v bolnišnico. Eden neutolažljivo joka, drugi se kisto drži.

»Kaj bo fant?« prijazno vpraša zdravnik.

»Frnikole sem pojedel,« pravi jokajoči.

»No ja,« pravi zdravnik, »jih bomo že spravili ven. Zakaj pa se ti tako kisto držiš? Si tudi ti pojedel frnikole?«

»Ne,« pravi drug, »prišel sem zato, ker so bile frnikole moje...«

YU POP-TOP

Ohranjanje zgodovinske kontinuitete

Posebna strokovna komisija, ki jo je ustanovil Odbor za organizacijo mitingov po Jugoslaviji, je minuli teden podelila najvišje priznanje za izvirnost, kreativnost in predvsem za ohranjanje zgodovinskega izročila večji skupini delovnih ljudi in občanov, ki so se udeležili doslej največjega mitinga solidarnosti v Nikšiću.

Priznanje (sliko Sloba v pozlačenem okviru) so si zaslužili zato, ker so po mitingu krožili v trojkah, oblečeni v črne srajce in z dolgimi bradami...

GLAS	MESTO V BOKI KOTORSKI	SL. SKLA. DATELI KREK	VRSTA VRBE	OLIVER TWIST	SL. KOLO. TURNA SO PRANISTKA	VRSTA PAPIGE	ALKOH. PLJAČA	IME DVEH GR. JUNA. KOV. PRED TROJ
JAPON. FILMSKI REŽISER (AKIRA)								
SKLADBA ZA ZBOR IN ORKESTER OLIVER MILAR								
				ZOLAJEV ROMAN FR. MESTO OB LOARI				
						SREDIŠČE VRTEJNJA- POGON DIVJADI		
							AVSTRJ. ZVEZNA DEŽELA	SOVJET. MESTO NA JUŽNEM URALU
OTOK OB SARDINIJU	NAMEN. CILJ	CEMENTAR. NA NA PRI. MORSKEM REKA V SEV. NEMČIJI						
KDOR KA PITULJA			BREME					
BESEDE BREZ PO UDARCA		REKA SKO. ZI MÜNCHEN K. NAVER PAVEL		ERVIN CRNKO		RISTO SAVIN BEOGR. TV REŽISER		
PREČEN DROG V KOZLOCU		PODNEBJE		KOPELE. DENIH BLOKOV NA LEDENIKU				
ALPSKI SMUČAR CENTER NA ŠVEDSKEM	TROJA	KUHINJSKA POSODA FIN. PAR. NA KOPEL		LESENO. OBUVALO	ZVARJENO MESTO			MESTO V ZRN. OB REKI KOCHER
NAJVIŠJA KARTA PRI TAKOKU		NAŠA ALP. SMUČAR. (VERONIKA)		VELIKALE. PA VEŽA				
IME NORVEŠKEGA PISATELJA BUKHA				SRB. IGRA LEC. ŽIVO. JINOVIC				
PRIPOMO. ČEK ZA GLEDANJE		RIM. BOGI. NJA JEZE OTOK V PRESPAN JEZERU		IZRAB. LIJENOST. NAELEKTR. SN. DELEC				
LITUJ	SLIKAR. KOBILCA TRŠAR DRAGO			LETOV. PRI OPATUJI VIKTOR KONJAR		KURIR ANDREJ KURENT		
RIMSKI DRŽAVNIK (MARK)				FRANC. FILOZOF IN PISATELJ (KANDID)				
SLOV. MA. TEMATIK (ALOJZU)				AVTOR KRIŽANKE R. NOČ	ŠAH VELE. MOJSTER (Z. NDR. (JOHANNI)		GREGOR NOVAK	

ureja DARINKA SEDEJ

Ob rob pozitivnemu dopingu

Ben Johnson ni več »Big Ben«. Saj to je fatamorgana, vse se je razblinilo. Vest, da je bil olimpijski zmagovalec na 100 m, svetovni rekordar z 9,78 sekundami, idol bodočega športa, pozitiven na doping kontroli po finalni tekmi. To je hud šok in najtrši udarec štiriindvajsetim olimpijskim igram in športu nasploh. Šele sedaj razumemo pravi pomen besed predsednika MOK Juana Antonia Samarancha. »Jemanje nedovoljenih sredstev v korist doseganja športnih rezultatov je nevarnejše od politike olimpijskih iger in političnih pritiskov, ki jih imamo.«

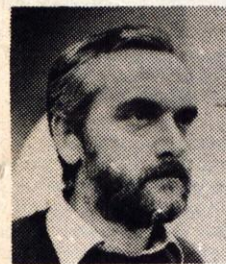
Sedaj se lahko vprašamo, če je Ben Johnson na dopingu pozitiven, kdo je še čist. V tem vprašanju je, na žalost mnogo, mnogo hude resnice. Primer Johnsona, najhitrejšega sprinterja na našem planetu, je razkril vso hipokrizo današnjega športa. Zaradi uspeha za vsako ceno, zmage brez ozira na vse, vzameš katerokoli sredstvo, s tem prideš do ogromnih materialnih koristi.

Odpira se torej vprašanje, koliko je še takih Benov Johnsonov. Ne samo v atletiki, temveč tudi v drugih športnih panogah. Tam, kjer se doping kontrola ne opravlja tako medicinsko natančno kot v atletiki. Tam se ne ve, kdo jemlje taka sredstva in kdo ne. Kdo je v tej igri, ki je polna zla in nevarnosti za zdravlje. Pri tem sodelujejo cele skupine ljudi. Trenerji, zdravniki, fizioterapevti, funkcionarji. Ali je vse to sama laž?

Primer Ben Johnson je velika tragedija kraljice športa in samega športnika. Le-ta bo sedaj do konca svojega življenja zaznamovan za to, kar se je zgodilo v Seulu. Postala bo vek olimpinizma prej in posledje pozitivne doping kontrole Bena Johnsona, kanadskega atleta, sprinterja. Nič več ne bo enako!

D. Humer

Iztoku Klavori zlati znak za mentorstvo

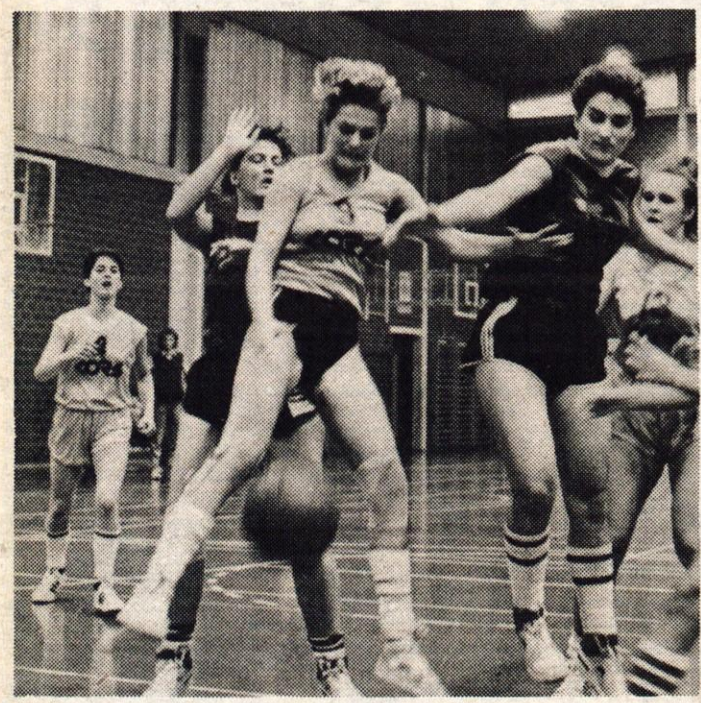
Kranj, 28. septembra — V dvorani Union je bilo pretekli petek slovesno. Podeljene so bile zlate, srebrne in bronaste plakete šolskim športnim društvom na osnovnih, srednjih šolah in šolah s prilagojenim programom. Med dobitniki je bilo podeljenih tudi pet zlatih znakov za mentorstvo na šolah v Sloveniji. To je hkrati tudi edino slovensko priznanje za dolgoletno delo mentorjem telesne vzgoje v šolskih športnih društvih. Med dobitniki zlatega znaka mentorja je tudi profesor telesne vzgoje Iztok Klavora,

mentor šolskega športnega društva Jošt na gimnaziji - srednji šoli pedagoške, računalniške, naravoslovne in matematične usmeritve v Kranju.

»To je moje prvo priznanje za delo mentorja. Leta 1970 sem začel na osnovni šoli Simon Jenko v Kranju. Tam smo bili trije učitelji telesne vzgoje in vsako šolsko leto smo se kot mentorji menjavali pri šolskem športnem društvu. Leta 1978 smo bili republiški prvaki, isto leto smo dobili tudi Bloudkovo nagrado za uspehe na tem področju.

V šolskem letu 1978-79 sem nastopil delo na gimnaziji Kranj. Na tej srednji šoli je nekaj več kot tisoč dijakov in več kot petdeset odstotkov jih je vozačev. Slabost telesne vzgoje na vseh starih srednjih šolah je v tem, da imamo slabše pogoje za delo. Telovadnice so stare in ob šolah nimamo igrišč. Prav zato je delo na osnovnih šolah lažje, boljše in še večji učinek je. Na gimnaziji smo štirje profesorji telovadbe in vsako leto se menjavamo v mentorstvu na ŠSD Jošt. K nam hodi več kot polovico vozačev, s katerimi je težje delo. Težje je motivirati srednješolce in vozače se ne vračajo. Gimnazija pokriva praktično vso Gorenjsko. To je še ena ovira, saj moramo vsa razredna tekmovalna opraviti po rednem pouku. Pa še to je, da je gimnazija usmerjena na računalništvo, matematiko in pedagoško prakso. Učne ure so natrpane. Vse to je velika obremenitev za vse dijake. To so glavne ovire za še boljše tekmovalne pogoje. Ukvarjamo se z odbojko, atletiko, gimnastiko, košarko in plesom. Program pripravimo na osnovi želja in pobud naših srednješolcev. V mojih desetih letih dela na gimnaziji smo bili že osemkrat nagrajeni z zlato plaketo RCSŠD in dvakrat s srebrno. Naloga mentorja v ŠSD je delo kot koordinator, organizacija razrednih tekmoval in priprava na vsa tekmovalna v občini, medobčinska in republiška. Pri vsem tem našem delu bi morali reorganizirati sistem tekmoval. Pri današnjem sistemu je preveč administrativnega dela. Imeti moraš vso dokumentacijo vseh tekmovalj.

D. Humer

Kranj, 28. septembra — V dvorani na Planini je potekal dvodnevni ženski košarkarski turnir kot uvod v novo košarkarsko sezono v prvi B zvezni in prvi republiški ženski ligi. Košarkarice Sava Commerce se pod vodstvom novega trenerja Antona Erlaha dobro pripravljajo za novo prvenstveno sezono. Prvič bodo igrale v novoustanovljeni prvi B zvezni ligi, ki se začela 29. oktobra. V okviru priprav so pripravili tudi kvaliteten turnir. Nastopile so ekipe Ilirija iz Ljubljane, Kors Rogaška, Marles iz Maribora in domača ekipa. Pred drugim sobotnim srečanjem so se od dolgoletnega zvestega dela in igranja v klubu poslovili od igralke: Polone Oblak, Jože Habjan, Olge Baligač, Vlaste Mladenovič in Ksenije Ponikvar. Izidi turnirja - Sava Commerce : Ilirija 55:59, Ilirija : Kors Rogaška 59:73, Sava Commerce : Marles 78:77, Ilirija : Marles 94:69, Kors Rogaška : Marles 73:49, Kors Rogaška : Sava Commerce 62:63. Vrtni red - 1. Kors Rogaška, 2. Ilirija, 3. Sava Commerce, 4. Marles. (DH) - Foto: F. Perdan

Na letališču Brnik in na Bledu svečano pričakali naš olimpijski dvojec brez krmarja, Prešerna in Mujkiča, nosilca bronaste kolajne

Brnik - Bled - Seul - bron in osmo mesto

Bled, 27. septembra — Za njima je bil že najtežji del bronastih zvezslav na seuleski reki Han. Zgodovina jugoslovanskega veslaškega športa bo zapisana z zlatimi črkami. Zapisan bo 24. september, točna ura 12.12 po seuleskem času. Blejska »laboda« Bojan Prešeren in Sadik Mujkič, ki sta v finalu na štiriindvajsetih letnih olimpijskih igrah v dvojcu brez krmarja osvojila tretje mesto in bronasto odličje je bilo njuno. Še en težak dan je bil v terek na letališču Brnik. Imeli smo vtis, da sta se bronasta fanta z Bleda bolj znašla na vodi Han kot na letališču Brnik pri prehodu iz letala. Blejčani in ostali so na Brniku svečano pričakovali četverico Blejčanov. Domov sta se vrnila tudi veslača dvojca s krmarjem, Miloš Janša in Sašo Mirjanič, osma v Seulu.

Brez potrebne samozavesti v življenju ni uspehov. Tudi v športu ne. Zaupati vase in v svoje moči pa vendarle pomeni tudi realno ocenjevanje sposobnosti. Pretirana samozavest pomeni precepitev sposobnosti, kar po drugi strani pomeni podcenjevanje naspornika. Tisti, ki so zašli v to skrajnost, so na olimpijskih igrah večinoma to tudi plačali. Samozavest torej da, a brez pretiravanja v eno ali drugo skrajnost. Najbolje pa seveda je, če si samozavesten sam pri sebi, da si tiho in dosežeš tisto, kar si zmožen.

Da pod Triglavom biva klen slovenski športni narod, so dokazali na teh štiriindvajsetih letnih olimpijskih igrah v Seulu veslači Bleda, plavalce Darjan Petrič iz Kranja, strelci in strel-

ke in še nekateri drugi. Ne tako kot zmagovalec na 100 m Kanadčan Ben Johnson, ki je jemal antibiotike. Le-ti so ga stali olimpijskega zlata, svetovnega rekorda in izključitve iz olimpijskih iger in atletskih steza. Veslača Bleda, prva slovenska nosilca bronaste kolajne iz Slovenije in doma z Bleda, Bojan Prešeren, Sadik Mujkič, veslača dvojca s krmarjem Janezom Ambrožičem, Milan Janša, Sašo Mirjanič in njihov trener Miloš Janša. Vsi ti fantje, očetje in močje so kleni, saj so doma pod Triglavom na Gorenjskem.

Jatovo letalo je v sili razmer pristalo na Brniku z dvournozamudo. Pristati bi moralo ob 10.35, a je ob 12.30. Ko si stopil na letališko stezo, si takoj zagledal pozdrav Blejčanov s panoja.

Družini Prešeren: oče Janez, soproga Marija, mati Milena in Sadikova starša mati Melvida in oče Sulejman.

Cooperjev test v Kranju

Kranj, 28. septembra — Partizan Kranj prireja v nedeljo, 2. oktobra, od 9. do 12. ure v športnem parku Stanka Mlakarja v Kranju tradicionalni Cooperjev test — 12-minutni tek po novi tartanski stezi. Preskušnja je brezplačna, vsak udeleženec pa bo dobil kartonček z rezultatom in oceno pripravljenosti po znanih tabelah ameriškega zdravnika Kennetha Cooperja. Otroci se bodo lahko preskusili v petminutnem teku.

J. Bogataj

Nogometni spored

V II. slovenski ligi igra Naklo v nedeljo ob pol enajstih doma proti novincu v ligi - Bilje (pri N. Gorici), ob 15.30 gostuje vse boljši Jeseničani vožečo ekipo Jadran Lama, Sava gostuje v Novem mestu, Triglav pa v Črnomlju.

Mladinci Save igrajo že v soboto ob 15.30 doma proti Kovinarju, Britof pa v nedeljo ob 15.30 prav tako doma proti Usnjariju (V). V gorenjski A ligi so v VI. kolu v soboto ob 15.30 na sporedu naslednja srečanja: Lesce:Visoko, Alpina:Kokrica, Bitnje:Tržič, Zariča:Britof, LTH:Creina Primskovo, Polet:Mavčiče; B liga: Preddvor:Podbrezje, Bohinj:Velesovo, Trboje:Hrastje, Grintavec:Alples, Podgorje:Senčur.

Pionirske tekme so na sporedu v soboto ob 14. uri, kadetske v soboto ob 10. uri, mladinske pa v nedeljo ob 9.30 (južna skupina) oz. ob 10.00 (severna skupina).

D. Jošt

Tržiško prvenstvo v krosu

Tržič, 28. septembra — V tržiški občini so že izvedli jesenske kroze v osnovnih šolah in v nekaterih krajevnih skupnostih, za konec pa pripravljajo odbor za rekreacijo TKS, atletska sekcija TVD Partizan in ŠSD Storžič še občinsko prvenstvo v krosu. Tekmovanje bo v sredo, 5. oktobra, ob 15. uri na nogometnem igrišču v Lescah. Udeleženci bodo razdeljeni v dvajset skupin po starosti in spolu in bodo tekli na progah, dolgih od 400 do 5000 metrov. Organizatorji sprejemajo prijave v pisarni TKS (telefon 50-342) še v sredo do dvanajstih, zamudniki pa se bodo lahko prijavi še pol ure pred štartom na nogometnem igrišču. Tekmovanje, ki sodi v okvir ak-

cije Razgibajmo življenje, bo obenem veljalo tudi kot ekipno prvenstvo šolskih športnih društev in kot ena od preskušanj delavskih športnih iger. Najboljši v posamezni starostni skupini se bodo uvrstili v občinsko reprezentanco, ki bo nastopila 15. oktobra na krosu Dela v Domžalah.

J. Kikel

Kros bo v Ribnem

Radovljica, 28. septembra — Iz radovljiške zveze telesnokulturnih organizacij so sporočili, da bo občinsko prvenstvo v krosu 1. oktobra ob 18. uri v Ribnem (pri strelišču) in ne v Zasiplu, kot je bilo objavljeno v razpisu.

Planinsko srečanje na Stegovniku

Lom, 28. septembra — Mladi iz Loma pod Storžičem pripravljajo v nedeljo, 2. oktobra, ob 11. uri planinsko srečanje na Stegovniku. Pobudo za to je dala Luka Karničar z Jezerskega, sicer pa so se za srečanje dogovorili že spomladi na prvomajskem smučarskem tekmovalju na Javorniku. Odkar je bila lani na Stegovnik urejena pot, je namreč med mladinci tudi čedalje več zanimanja za to izletniško točko. Za vse, ki bi v nedeljo radi odšli na vrh organizirano, je zbirno mesto ob devetih dopoldne na planini Javornik. Po srečanju se bodo vsi vrtnili na Javornik, tudi tisti, ki bodo prišli z jezerske strani.

J. Kikel

Bronasta olimpijca VK Bled Sadik Mujkič in Bojan Prešeren prihajata z JAT-ovega letala.

Na njem je pisalo: »Vi ste živi norci, hvala vam za vse«. Vihrale so jugoslovanske zastave in godba iz Gorij je urezala prave slovenske note. Na Brniku je bila skoraj polovica Bleda. Na Bledu pa nad dva tisoč ljudi, tudi turisti, ansambel Karavanke in me njimi tudi veslači Kopra, ki so prišli pozdravit Blejčane.

Marija, mati, soproga Marija, oče Janez, družina Prešeren, Mevlida in Sulejman, mati in oče Sadika Mujkiča, so poleteli v spontano srečanje s svojimi sinovi, soprogom. Solze radosti, čestitke, cvetje in poljubni deklet v narodnih nošah. Res lepo, spontano, resnično zadovoljstvo iz vseh src... Olimpijada je sen vsakega športnika in če je tu še kolajna, je s tem povedano vse. To so bile prve besede Bojana in Sadika.

Sadik Mujkič: »Nisem pričakoval takega uspeha. Uspeh v polfinalu nama je dal novih moči in tisti moto finalnega nastopa, ki nama je dal nato tretje mesto in ton veslanja na reki Han. Dobre psihofizične priprave so porok za uspeh na vsaki veliki tekmi. Ne samo na tako težki kot je bila na olimpijskih igrah.«

Bojan Prešeren: »Tretje mesto je realno. Dva čolna v velikem finalu, in eden v malem finalu, osmo mesto, to so uspehi za nas in ostalo peščico veslačev Jugoslavije, Slovenije, Bleda. Napor za te uspehe je bil ogromen in nismo pričakovali takega zaključka, kot smo ga dosegli.

OD TEKME DO TEKME

Nova zmaga Janeza Pintarja — Predzadnja dirka motociklistov za državno prvenstvo je bila v Banjaluki, kjer so gorenjski tekmovalci dosegli lep uspeh. Pred 30.000 gledalci je v kategoriji do 80 cm zmagal Janez Pintar iz Kranja, član AMD Domžale. Startala sta tudi Albin Stern in Milan Špendal. Prvi vozi za Domžale, drugi pa za Kranj, vendar zaradi okvare in padca nista prišla na cilj. Janez Pintar je startal tudi v kategoriji do 175 cm in na motorju honda zmagal. V kategoriji do 250 cm je startal na yamahi Albin Stern in s tretjim mestom dosegel letos najboljšo uvrstitev. Zadnja dirka je bila v nedeljo, 25. septembra, na motodromu na Grobniku pri Reki. Vabljeni. — M. Jenkole

Tempo zmagal na turnirju — Športno društvo Brezje pri Trzinu je priredilo v okviru akcije Razgibajmo življenje turnir v malem nogometu. Pred nekaj sto gledalci je nastopilo šest ekip. V finale so se uvrstile ekipe Mokrov hram, Tempo in Stripyji iz Radovljice. V odločilni tekmi je Tempo premagal Radovljčane in zmagal. Vse tekme je odlično sodil Jože Umbrecht iz Gorici. V predtekmi so igrali pionirji Leš in Brezje. Ze tretje leto zapored so zmagali Lešani, tokrat po streljanju kazenskih strel s 3 : 1. — J. Kikel

Milan Nadižar prvak — Odbor za rekreacijo TKS Tržič in Teniška sekcija TVD Partizan Križe sta priredila v Križah občinsko člansko prvenstvo v tenisu. Igralo je 44 tenisačev iz tržiške občine. Občinski prvak je postal Milan Nadižar, ki je v finalu premagal Štefana Jakšiča z 2 : 0. V igri za tretje mesto je Dušan Jazbec premagal Andreja Slaparja z 2 : 1. V četrtfinalu so izpadli Grega Štefe, Jure Janškovec, Dušan Meglič in Marjet Jazbec. — J. Kikel

Viktor Šerbec najboljši v bližanju — Na balinišču Janeza Štefeta Zavrtarja je bil balinarski turnir v bližanju ob prvi obletnici 72 ur trajajočega balinarskega maratona. Pokal maratona je osvojil Viktor Šerbec. Sledijo mu Gusti Knific, Dare Žakelj, Dare Borič in Cveto Perko. — J. Kikel

Uspešni tržiški alpinisti — Tržiški alpinisti Aljaž Anderle, Željko Perko, Klemen Premrl in Janez Primožič so bili zadnje čase zelo aktivni. Preplezali so kombinacijo Nemške smeri, Zlatorogovih polic in Čopovega stebra. Peter Varagič, Klemen Premrl in Janez Primožič so konec avgusta v steni Košutnikovega turna v Avstriji splezali varianto Genes. Janez Primožič se je udeležil tabora pod Mangartom, kjer je v dolini Belopeških jezer skupaj z Novogoričanom Igorjem Badaličem splezal v slabem vremenu Gilbertijev stebel, teden dni kasneje pa je s Fipom Benetom zlezal Cocolinijevo zajedo. — J. Kikel

Odbojarski turnir na Brezjah — Športno društvo Brezje je v okviru akcije Razgibajmo življenje priredilo turnir v odbojki. Med ženskami je zmagalo moštvo Peko DSSS, med moškimi pa Podlublje. Vsa srečanja je dobro sodil Brane Hrovat iz Begunj. — J. Kikel

Zmaga Ferda Demšarja — Na Štefetu balinišču je bilo zanimivo tekmovalje v zbijanju. Zmagal je Ferdo Demšar pred Dušanom in Poldetom Kavčičem. — J. Kikel

Andrej Loc najboljši — Tržiški šahisti so se spet zbrali na rednem hitropoteznem turnirju. Med 13 šahistov je zmagal Andrej Loc pred Srečom Mrvarjem, Pavlom Locem, Kerščem, Kogojem in Škrjancem. — J. Kikel

Zmaga mladega Aleša Rozmana — V Lenartu je bila dirka v motokrosu za pionirje v kategoriji do 60 cm z menjalnikom. Startala sta tudi Tržičana Aleš Rozman in Tomaž Zabret. Rozman je zmagal, Zabret pa je bil tretji. Naslednja dirka bo 2. oktobra v Slovenskih Konjicah. — M. Jenkole

ALPETOUR

TURISTIČNA AGENCIJA

RABAC - UPOKOJENCEM NUDIMO JESENI IN POZIMI POCENI POČITNICE (DIN 102.000 NA TEDEN V OKTOBRU)

SALZBURG 1 DAN, ODH. 8.10.

DUNAJ BRNO 2 DNI (ODH. 7.10. ZJUTRAJ - ŠE NEKAJ PROSTIH MEST)

KRAKOV ODH. 26.10

CARIGRAD, DRESDEN, KRAKOV, BUDIMPEŠTA (ZA SKUPINE)

RIM ODH. 3. IN 5.11. (ZA SKUPINE)

RIM ODH. 25. IN 27.11. (ZA SKUPINE IN POSAMEZNIKE)

ZAHTEVAJTE NAŠ IZBOR **IZLETOV** PO DOMOVINI IN TUJINI.

Elkroj

ELKROJ - proizvodnja modne konfekcije Mozirje, n.sol.o.

Komisija za delovna razmerja DO Elkroj Mozirje n.sol.o. TOZD Konfekcija Mozirje objavlja prosta dela in naloge

VODJA INDUSTRIJSKE PRODAJALNE V TRŽIČU (1 delavec-ka) - za nedoločen čas.

POGOJI:

1. Srednja šola poslovske ali komercialne smeri
2. 3 leta delovnih izkušenj
3. Poskusno delo 2 meseca.

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas.

Vsi zainteresirani naj vložijo pismene prijave na naslov Elkroj Mozirje, splošni sektor, v 8 dneh od dneva objave.

O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po opravljeni izbiri.

MERCATOR - KMETIJSKO ŽIVILSKI KOMBINAT GORENJSKE KRANJ
DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB

Oglašja prosta dela in naloge

DIPLOMIANEGA PRAVNIKA

za pripravo osnutkov statusnih samoupravnih aktov ter ažuriranje sodnega registra in urejanje disciplinskih postopkov

Posebni pogoji: 2 leti delovnih izkušenj na pravnem področju

DELAVALCA S V. STOPNJO STROKOVNE IZOBRAZBE RAČUNALNIŠKE SMERI

za operatorska dela v računskem centru

Posebni pogoji: 1 leto delovnih izkušenj na področju AOP, pasivno znanje angleškega jezika.

Za objavljena dela in naloge je določeno 2 oz. 3 mesečno poizkusno delo.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema M-KZK Gorenjske Kranj, JLA 2, v 8 dneh po objavi.

Ljubitelji **HATHA YOGA** obveščamo, da bo **OKTOBRA** v Kranju ponovno **ZAČETNI** tečaj, ki ga organizira **ŠRC-JEŽICA** iz Ljubljane pod vodstvom **SILVANE SVARA** iz Reke. Začetek tečaja 8. 10. 88.

24-urni tečaj bo potekal ob sobotah in nedeljah v telovadnici OŠ »Helena Puhar« v naslednjih urah:

— **SOBOTE** (8., 15., 22. in 29.10.88) od 17.-20. ure

— **NEDELJE** (9., 16., 23., 30.10.88) od 9.-12. ure

Cena: 70.000.- din. Število udeležencev omejeno!

Informacije in vpis na telefon 064/27-345 od 20.-21. ure

Iskra

ISKRA KIBERNETIKA
Industrija merilno regulacijske in stikalne tehnike Kranj, n.sol.o.

Komisija za delovna razmerja TOZD DELAVSKA RESTAVRACIJA objavlja prost delokrog del in nalog

NATAKARICA

Za opravljanje teh del se zahteva poklicna gostinska šola ustreznosti smeri in vsaj 2 leti ustreznih delovnih izkušenj.

Prijave z dokazili o izobrazbi pošljite na naslov: Iskra Kibernetika Kranj, Kadrovska služba, Savska loka 4, 64000 Kranj v 8 dneh po objavi.

ALPETOUR

Hotel TRANSTURIST Škofja Loka

BILJARD KLUB SORA ŠKOFJA LOKA
VAS VABI NA

I. TURNIR ZA POKAL
»BILJARD KLUB SORA«

ZMAGOVALCE
ČAKAJO BOGATE NAGRADE

INFORMACIJE IN PRIJAVE SPREJEMAMO NA
TEL.: 60-504 VSAK DAN, RAZEN PONEDELJKA,
OD 15. URE DALJE **DO 9. OKTOBRA.**

TEKMOVANJE SE PRIČNE Z ŽREBANJEM
14. OKTOBRA OB 17. URI.

KOMPAS

JUGOSLAVIJA

KOMPASOVI IZLETI V TUJINO

- GRADEC, mednarodni sejem, 1 dan, 1., 2., 7., 8.10
- DUNAJ, 2 in 3 dni, cena od 165.700 din, 15 in 21.10
- PADOVA - BENETKE, 1 dan, 1.10.
- BOLOGNA - PARMA, 2 dni, 1.10.
- SAN MARINO - RIMINI, 2 in 3 dni, 1. in 7.10.
- RIM SKOZI STOLETJA, 5 dni, 19.10.

Priporočamo:

- S KATAMARANOM K SOSEDOM — SAN MARINO, 2 dni, 7., 8., 21. in 22.10.
- BENETKE, 1 dan, 24.9. 15.10.
- KRETA, 3 dni, 29.9., 5 dni, 7.10. - 3 dni
- BALEARI, 5 dni, 9.11.
- BARCELONA, 4 dni, avtobus/letalo, 10., 23.10
- FLORIDA - MEHIKA - ACAPULCO, 17 dni, 16., 23.11. in 7.12.
- KRIŽEM KRAŽEM PO ZDA, 17 dni, 16., 23., 11., 7.12.

POČITNICE 1988 - DOMOVINA

● JESEN NA LOŠINJU - hoteli VESPERA, AURORA, PUNTA, CENA za 7 dni že od 250.000 dalje; organiziran avtobusni prevoz - doplačilo 40.000 din, ODHODI vsako soboto od 24.9. dalje!

POSEZONSKO ZNIŽANJE CEN TUDI V KOMPASU!

- NOVIGRAD/dep. Stela Maris, polni penzion samo 139.500 din za teden dni!
- ROVINJ - Vilas RUBIN: polni penzion samo 145.000 din za teden dni.

POČITNICE 88/89 - SKI

● **SMUČARSKI KATALOG POČITNICE 88/89**
Smučanje v JUGOSLAVIJI, AVSTRIJI, FRANCIJI, ITALIJI, BOLGARIJI, ČSSR, ŠPANIJI, ŠVICI IN TUDI V ZDA IN ZSSR

- **KOMPASOVI SNEŽNI KLUBI** - POPUSTI — DARILO ZA ZVESTOBO - ŠPORT IN REKREACIJA - ZABAVA - PROGRAM ZA OTROKE - IZLETI IN ŠE MARIKAJ - **BOVEC - BOHINJ - MALLNITZ**
- SMUČANJE Z ORGANIZIRANIMI AVTOBUSNIMI PREVOZI - za otroke ceneje
- **REZERVACIJE OD ČETRKA 22. septembra dalje**
- **DINARSKA VPLAČILA NA OBROKE DEVIZNA VPLAČILA**

POČITNICE 88 - TUJINA

SUPER JANEZOVA PONUDBA

- Španija Palma de Mallorca, 8 dni, 11. 10.

PLAČLJIVO V 4 OBROKIH!

KOMPASOVI JESENSKI IZLETI PO DOMOVINI IN K SOSEDOM V SEPTEMBRU IN OKTOBRU

PRIPOROČAMO ZA POSAMEZNIKE IN SKUPINE — DOSTOPNE CENE!!!

- HRVATSKO ZAGORJE - 1 in 2 dni, od 56.000 do 132.000 din
- VIPAVSKA DOLINA in GORIŠKA BRDA - 1 dan, 49.500 din (obisk vinske kleti)
- **ZGORNJESAVINSKA DOLINA VABI** - 1 in 2 dni od 41.000 do 85.500 din (prijetno s koristnim) - prvi odhod 1.10.88
- PRIPOROČAMO ZA SKUPINE - VIKEND IZLETI Z LETALOM!!!
- KONTINENTALNA ČRNA GORA - 7.10.88
- SARAJEVO-MOSTAR-DUBROVNIK - 7.10.88
- Z LADJO V DUBROVNIK IN ČRNO GORO 13.10.88
- JEZERA IN PLANINE MAKEDONIJE - 6.10.88
- OD SKOPJA DO OHRIDA - 7.10.88
- OHRID - biser Makedonije - 28.10.88
- HVAR - OTOK SONCA - 6.10.88
- VIS - 7.10.88

STROKOVNA POTOVANJA

- MÜNCHEN, Oktoberfest 88, IKOFA, 1 dan, 23., 24., 30.9. in 1.10
- PARIZ - PREMIER VISION, AVTOMOBILSKI SEJEM, TAPETE IN HIŠNE OBLOGE, 4 in 5 dni, 30.9. in 1.10.
- PRET A PORTER, ženska moda, 23.10
- KOLN, Fotokina 88, 4 dni, 6.10.
- PARIZ - EQUIL HOTEL 4 dni, 17.10
- MILANO, VENDE MODA in MODIT, 3 dni, 29.9.
- FRANKFURT, Interstof, 4 dni, 24.10
- BUDIMPEŠTA, HOVENTA, 3 dni, 26. in 30.9.
- NÜRNBERG, Klima - IKK, 3 dni, 29.9.
- ESSEN-BLECH, OBDELAVA PLOČEVINE, 4 dni, 7.11.
- FRANKFURT - Mednarodni knjižni sejem, 4 dni, 4.10.
- FRANKFURT, IKA-HOGA, gostinstvo-gastronomija, 2 dni - 17., 18., 19.10., 1 dan - 18.10.
- DUNAJ, INTERTOOL, mednarodni sejem orodjarstva, 3 dni, avtobus, 29.9.
- MÜNCHEN, CEREMITEC, 3 dni, 18.10
- MILANO, BI-MU sejem orodjarstva, 3 dni, 15.10
- BOLOGNA, SAIE - gradbeni stroji, 2 dni, 28.10.
- STUTTGART - INTERBAD, 3 dni, 16.10
- PARIZ - elektronika, 4 dni, 14.11.

Prijave sprejemajo naslednje Kompasove poslovalnice:
Škofja Loka Nama — tel.: 61-957, Kranj — tel.: 28-473,
Jesenice — tel.: 81-768, Bled — tel.: 77-245, Kranjska gora — tel.: 88-162

SEDAJ JE ČAS SAJENJA CVETIC!

Prodajalna **ŽIVILA GLOBUS** je tudi letos dobro založena s čebulicami cvetic:

hijacint, irisa, narcis itd...

POHITITE Z NAKUPOM - SEDAJ JE ČAS SAJENJA

Poleg čebulic je na zalogi naravno gnojilo, zemlja za presajanje rož itd...

GORENJSKI GLAS
VEČ KOT ČASOPIS

TOVARNA POHIŠTVA
AJDOVŠČINA

V SALONU POHIŠTVA
V PRIZIDKU
VEČNAMENSKE
DVORANE PPC
GORENJSKI
SEJEM KRANJ

LIPA
POHIŠTVO

ZA PRIJETNO POČUTJE
V VAŠEM DOMU

MALI OGLASI

tel.: 27-960
cesta JLA 16

APARATI STROJI

Prodaj barvni TV. Tel.: 38-469

Pralni STROJ ZOPPAS, prodaj. Tel.: 80.000 14977

Prodaj nov motor M 33/T za IMT 539 ali 533. Čebašek, Trbovlje 72 15010

INDUSTRIJSKI ŠIVALNI STROJ SINGER, rabljen prodaj. Tel.: 24-733 ali Cankarjeva 15, Kranj 15026

Zanimiv artikel z orodjem in 20 tonsko štanco, prodaj. Tel.: 42-638, po 14. uri 14908

Prodaj eno leto star VARILNI APARAT. Tel.: 68-082, po 15. uri 14922

Ugodno prodaj črno-belo TV, staro 4 leta, termoakumulacijsko peč 2,5 KW, peč na olje in pisalni stroj-unis. Tel.: 79-564, od 14. ure dalje 14935

Ugodno prodaj barvni TV gorenje. Tel.: 61-419 14951

Samonakladalno PRIKOLICO SIP 19, prodaj. Tel.: 39-058 14970

Prodaj RADIOKASETOFON grunding in digitalni VIDEOREKORDER. Tel.: 73-573 15148

Prodaj barvni TV sprejemnik ISKRA. Tel.: 23-189, v soboto 15151

Prodaj TRAKTOR TORPEDO 7506 in nakladalno SIP N SP 24-28. Illova 11, Kranj 15154

Zelo poceni prodaj star pralni STROJ ZOPPAS super automatik. Polica 12, Naklo, tel.: 47-660 15043

Ugodno prodaj nov VIDEOREKORDER PANASONIC internacional NVG 33, digital, deklariran. Tel.: 45-114 15048

Prodaj PUMPO za pranje avtomobilov HANNING 80 atmosfer. Tel.: 68-603 15054

Prodaj 2 leti staro 50-litrsko zamrzovalno OMARO Končar za 25 SM. Tel.: 35-536 15062

Ugodno prodaj nov, nerabljen enofazni ELEKTRO MOTOR, še v garanciji. Cena 30 SM. Melkič, Trg Rivoli 6, Kranj 15074

Prodaj hladilno SKRINJO za 30 SM. Šmid, Dovje 46, Mojstrana 15077

Ugodno prodaj zelo ohranjen pralni STROJ gorenje. Josifovski, T. Vidmarja 10, Kranj 15107

Prodaj MOTORNO ŽAGO Jonsere-des 930. Tel.: 27-520 15111

ugodno prodaj barvno TV znamke Iskra azur, staro tri leta in pol. Jungič, Frankovo nas. 175, Škofja Loka 15131

Ugodno prodaj pralni STROJ EI NIŠ. Kralj, Podlublje 85 15132

Prodaj pomivalni STROJ IGNIS, malo rabljen, termoakumulacijski PEČI 2,5 in 4 KW in hišni telefon, prodaj. Vse zelo ugodno. Tel.: 75-346 15137

Poceni prodaj trajnožarečo PEČ elind 3, nov električni radiator in nov TRIM TOP šport opreme Ljubljana. Tel.: 78-696 14939

Prodaj neškropljena domača JABOLKA za mošt. Jošt, Sp. Duplje 72 14945

TAPISERIJI (2600x1050 mm, 950x1900 mm), radiestezijsko določena vrednost 12,6 NM, prodaj. Radovan Rakovec, Zg. Bitnje 124 14962

Vrhunski gramofon Hitachi HT 60 S, iskra črno-beli prenosni TV, starejši hladilnik gorenje, kuppertsbusch štedilnik ter pretočni bojler 10 litrov, poceni prodaj. Orehek, Mlaška c. 23, Mlaša pri Kranju 14968

Prodaj zimsko JABOLKA voščenske, možnost obiranja. Stanovnik, Log 9, Škofja Loka 14972

Prodaj SADIKE sliv, hruš in jabolk in perzijske mucke. Tel.: 23-157 14973

Prodaj ŠTEDILNIK- centralna rostfri 35000 Kcal za 240 SM in DRVA. Tel.: 70-237 14974

Prodaj JABOLKA za ozimnico in predelavo. Benedičič, Prezrenje 19, Podnart, tel.: 70-028 14975

Prodaj suha bukova DRVA. Tel.: 68-114, int. 356 14980

Prodaj suha mešana DRVA in kupim vrata in okna s polkni. Tel.: 62-418 14988

Prodajmo lepe, obrane jabolka (voščenska) po zmerni ceni. Tel.: 66-177 14990

Prodaj nov TROSILEC VICON, suhe plohe 50 mm in deske 20 mm. Tone Rogelj, Sp. Brnik 54, Cerklje 15016

Prodaj odpadni KROMPIR. Prebačev 53, tel.: 39-598 15021

Poceni prodaj dva nova strešna OKNA in otroško posteljo z jogijem. Tenetiše, tel.: 46-080, od 15. ure dalje 15036

Ugodno prodaj domača JABOLKA. Bašelj 7 15046

Prodaj rabljene radiatorje in mlin za mletje žita. Tel.: 42-527 15051

Končno stopnja 2x200 (400) V, zvočnike, mešalko, avtoradio OKA-avtoroverse, več delov in opremo za Z 750, prodaj. Tel.: 61-135 15057

Ugodno prodaj otroški kombiniran VOZIČEK peg. Tel.: 39-392 15065

Prodaj smrekov OPAŽ in bukova DRVA. Tel.: 79-560, popoldan 15072

Ugodno prodaj TOVORNO PRIKOLICO za osebni avto. Tel.: (061) 50-049 15090

Prodaj MONITOR SANYO (commodore), ATX 50, opremljen, avtomatik, letnik 1984. Tel.: 22-278 15093

Prodaj električni HARMONIJA harmona. Tel.: 34-410, Polajnar, Smedniška 95, Kranj 15115

USNEN MOŠKI JOPIČ-nov, temnorjav, št. 48, poceni prodaj. Tel.: 33-912, popoldan 15116

KABEL zemeljski, nov, 27 m, 4x4 kvad.mm Cu, GUME michelin zimske, nerabljene s platišči za CITROEN GS, ŠTEVEC 3-fazni dvotarifni, nov, prodaj. Tel.: 26-709 15119

Ugodno prodaj hladilno skrinjo 380-litrsko novo kopalno kad 1,40 cm, siporek 60x12, 42 kosov, modelarec 70 kosov in otroško posteljo. Tel.: 68-188 15122

Izredno poceni prodaj novo žensko krzno jakno volk št. 40-42. Tel.: 74-509 15128

Prodaj JABOLKA na drevesu ali obrana. Dobida, Vrhnje 15, Radovljica 15130

Prodaj domača JABOLKA. Poljčič 11, Begunje 15134

Prodaj mešana suha DRVA. Illova 11, Kranj 15155

IZGUBLJENO

Na avtobusni postaji v Škofji Loki ali na avtobusu za Kranj sem izgubila temno rdečo semiš DENARNICO z dokumenti in denarjem. Najditelja prosim, da mi vrne dokumente, denar pa obdrži na ime: Marija Pajk, Osrednja knjižnica, Kranj, p.p. 64000 Kranj 15083

27. septembra ob 7. uri jutraj je bila izgubljena ženska ROČNA URA quartz od Brionov do SDK v Kranju. Najditelja prosim, da mi jo proti nagradi vrne. Živkovič, SDK KRANJ 15149

KUPIM

Kupim suhe bukove plohe 50 mm debeline. Tel.: 66-788 15039

Kupim manjši, dobro ohranjen pisalni stroj. Naslov v oglasnem oddelku. 15159

Kupim APN 4 MS ali TOMOS dvobrzni. Zakoč, Trg Rivoli 9, Kranj, tel.: 35-346 15173

POSESTI

Prodaj GOSPODARSKO POSLOPJE. Ogled od 14. do 18. ure. Bistrica 9, pri Naklem 14870

Oddaj GARAZO v Kranju. Tel.: 23-483 14903

Prodaj kletno GARAZO v Vrečkovici. Tel.: 41-000 14913

Rušim staro hišo, razprodaja opreme in materiala. Ogled v soboto, 1. oktobra pri Zupan Dario, Podbrezje 48 14919

Lokal v Kranju, najemem. Šifra: TAKOJ 15086

V središču Kranja oddam prostor za skladišče. Šifra: 100 KVAD.M 15139

Istarsko hišo prodaj. V hiši sta voda in elektrika. Primerna je za vikend ali turistično dejavnost. Možnost kredita. Tel.: (061) 841-376 15142

vsak dan by kateja

NA ODDELKU POSEBNIH
PRODAJ V PRVEM NADSTROPJUVelika izbira - ugodne cene:
keramike LIBOJE kozarcev,
posode EMOVSAK PETEK DO 22.URE V
RESTAVRACIJI

- prijetna glasba v izvedbi kitaristke Jelke Zupančič
- kulinarčne specialitete

VELEBLAGOVNICA **nama** ŠKOFJA LOKAGRADBENI
MATERIAL

Prodaj nova balkonska VRATA JELEBOR SU 220 x 100. Pohleven, tel.: 66-858

Prodaj LES za ostreže. Tel.: 35-438 14773

Ugodno prodaj 2 kub. m TERVOVA in 55 kg smole. Jovanovič, Planina 27 14773

Dva kolektorja, ekspanzijsko posodo, diferencialni termostat, Merkur pletivo, deset vogalnikov, marmorni polici, Lip vrata. Tel.: 48-501, po 19. uri 14895

Prodaj tri OKNA, 2 kosa 80x60 in eno 80x90, vse 15 odstotkov ceneje. Tel.: 51-354 14900

Prodaj 5000 kosov bobrovec (novi), les za ostreže in ISOSPAN. Tel.: 25-315 14952

Poceni prodaj 300 kosov siporeksa 12x60 in komplet notranjih vrat. Hafnerjeva 16, Stratišče 15011

Ugodno prodaj MEŠALEC za beton. Fijavž, Senično 61, Trčič 15017

Ca 2.000 kosov strešne opeke FOLCAR KIKINDA in RADOMLJE, rabljen cena 300 din za kos prodaj Maks Žnidar, Utik 18, Vodice nad Ljubljano 15023

Ugodno prodaj aluminij 0,8 mm za žlebove ipd., 72 kg. Tel.: 79-930 15058

Ugodno prodaj nova dvokrilna VRATA za tuš kabino, širine 80 cm. Zasavska c. 14, tel.: 27-254 15060

Prodaj povsem nova notranja VRATA-polna, lužena, 71 cm s podboji in slepimi podboji (5 kosov desnih in 4 kose levih), ter desna vhodna vrata-smreka, po zelo ugodni ceni. Tel.: 81-700, od 10. do 12. ure dopoldan, popoldan 81-504 15096

Prodaj 25 vreč APNA 10 odstotkov ceneje. Bernik, Sv. Andrej 3, Škofja Loka 15157

Poceni prodaj 300 kosov SALONTIKE 40x60 cm, 100 kosov LATE 7 x 5 cm, 1 grt za kopalnico-vse rabljeno. Marjan Krivec, Zg.Bitnje 136, pri Puškari 15164

Prodaj gradbeno DVIČALO, punte, bankine. Franc Dolenc, Partizanska 46, Škofja Loka, tel.: 61-958 15168

Ugodno prodaj BAKER za žlebove 0,55 mm. Zupanec, Retljeva 10, Kranj Čirče 15179

RAZNO PRODAJ

GLISER ELAN GT 080 z motorjem 30 KM, ugodno prodaj. Tel.: 39-448

Prodaj terovl, butane, domače žganje in nerjaveče pomivalno korito. Zupanec, Retljeva 10, Čirče 14765

Prodaj skoraj nov italijanski globoki VOZIČEK chicco in košek. Tel.: 24-234 14806

Prodaj drobni KROMPIR za krmo. Žabnica 41, tel.: 44-647 14869

Prodaj večjo količino drobnega KROMPIRJA. Janez Križaj, Sr. Bitnje 18, Žabnica 14875

Prodaj ROČNE VOZIČKE z derco, stoječe lestve in bukova DRVA. Zg. Bitnje 43, Žabica 14882

Prodaj silažno KORUZO in drobni krompir. Milica Teran, Zg. Duplje 4 14899

Otroško KOLO kecek, ugodno prodaj. Tel.: 37-173 14904

Prodaj KROMPIR za seme, vrste igor. Trnje 9, Škofja Loka 14911

Prodaj JABOLKA, neškropljena-goster, kanada, voščenska, zlata prame-na, voščenska, rdeči deliši, rjavčki, ontaria, krivopelji in žganje. Peter Mohorič, Žiganja vas 59 14915

Prodaj krmni KROMPIR igor. Koželj, Lahovč 18, Cerklje 14923

Prodaj drobni krompir za krmo. Zadruga 15, Duplje 14930

Prodaj BMX 20" standard, dobro ohranjen. Golob, Kidričeva 15, Kranj 14931

Poceni prodaj tovarno prikolico za osebni avto. Milan Brezar, Mlaška 75, Mlaša Kranj 14932

Prodaj stoječo KORUZO za silos. Tel.: 45-586 14934

Prodaj dva kubika PLOHOV debeline 5 cm in 1 kub. m debeline 9 cm, rabljena garažna vrata ter motor z menjalnikom za Z 750. Sebenje 65, Križe 14937

Obrtnik
ŠKOFJA LOKAOBRTRNIK
Blaževa ul. 3
64220 ŠKOFJA LOKA

Komisija za delovna razmerja DO Obrtnik Škofja Loka, Blaževa ul. 3 razpisuje prosta dela in naloge

SKLADIŠNIKA MIZARSKE DELAVNICE

Pogoji: poklicna šola lesarske smeri
2 leti delovnih izkušenj
poskusno delo 60 dni

Pisne vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite na naslov: DO Obrtnik, Blaževa ul. 3, Škofja Loka, v roku 15 dni po objavi.

Kandidati bodo o rezultatih razpisa pisмено obveščeni.

SREDNJA LESARSKA ŠOLA
64220 ŠKOFJA LOKA, Kidričeva 49

Srednja lesarska šola Škofja Loka organizira v šol. letu 1988/89 izobraževanje za pridobitev poklica lesarski tehnik.

Pogoj za vključitev je zaključeno 3-letno šolanje v lesarski usmeritvi.

Predavanje v seminarjih trajajo dve leti.

Predviden začetek je 6/10-1988 ob 15. uri na SREDNJI LESARSKI ŠOLI, Kidričeva 59, Škofja Loka.

Triglav - Gorenjka

LESCE

ROŽNA DOLINA 8

ŽITO LJUBLJANA
TOZD TRIGLAV - GORENJKAL
LESCE

ŽITO Ljubljana TOZD »Triglav - Gorenjka« Lesce, Rožna dolina 8 - komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge:

PEK - 2 delavca

Pogoji: poklicna živilska šola - smer pek, eno leto delovnih izkušenj

Za objavljena dela in naloge se zahteva trimesečno poskusno delo. Delovno razmerje se sklenu za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev Sprejema 15 dni po objavi »ŽITO« Ljubljana, TOZD Triglav-Gorenjka Lesce.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

Prodaj Z 128, letnik 1985. Tel.: 77-994
14941

JUGO 45/A, modre barve, letnik 1988,
prodaj ali menjam za 126. Čehajč, C.
1. maja 34, Jesenice 14942

Prodaj R 4, letnik 1979, obnovljen, ce-
na 5 Mio. Oman, Novi svet 10, Škofja
Loka, tel.: 60-652 14943

Prodaj ALFA ROMEO GULIETTA, let-
nik 1979, registriran do avgusta 1989.
Tel.: 74-221 14944

Prodaj PEUGEOT 204, letnik 1972, za
120 SM. Srečko Kirn, Ravne 17, Tržič
14946

LADA 1300 S, letnik 1985, prodaj.
Tel.: 23-425 14949

Prodaj APN 6. Klemenčič, Zg. Besni-
ca 114 14950

Prodaj odlično ohranjen Z 101, prva
registracija 1976, prevoženih samo
58.000 km, prvi lastnik. Tel.: 67-056
14953

Prodaj GOLF JGL, letnik 1981, ter-
moakumulacijsko peč 3 KW in dva fo-
telja, vse dobro ohranjeno. Tel.:
75-735, popoldan ali dopoldan 14954

R 4, letnik 1976, cena po dogovoru,
prodaj. Jovanov, Zirovnica 35 14955

Prodaj GOLF, letnik 1978. Tel.: 33-534
14956

Prodaj Z 101, letnik 1975, obnovljen.
Karlo Javorič, Vodnikova 4, Lesce
14957

FORD GRANADO KARAVAN, letnik
1977, prodaj. Tel.: 24-762, Bertoncije-
va 8 14958

Prodaj Z 750 SE, letnik 1981 za 2,5
Mio. Tel.: 24-888 14960

Prodaj prodaj JUGO 55 L, letnik
1985, prevoženih 23.000 km. Tel.:
74-227, od 8 do 21. ure 14961

Prodaj LADO 1500, letnik 1979. Tel.:
37-269 14965

Z 101, letnik 1973, ugodno prodaj.
Tel.: 80-848 14966

Prodaj FORD TAUNUS 15 MTS, sta-
rejši letnik, vozen, cena po dogovoru.
Šibar, Zgoša 15, Begunje 14976

GOLF JGL, letnik 1981 in VW 1200 J,
letnik 1976, nujno prodaj. Tel.: 60-830
14978

Prodaj Z 101, letnik 1978, tudi na po-
hišveno posojilo. Tel.: 38-021 14979

Prodaj ali zamenjam GOLFA diesel,
letnik 1986/87, za GOLFA GLD, letnik
1984, dobro ohranjenega, do-lačilo.
Tel.: 69-509 14981

Prodaj Z 101 GT 55, letnik 1984. Ljubo
Jenko, Zg. Bitnje 54 14982

Prodaj 126 P, letnik 1978. Tel.: 26-659
14984

Prodaj VW 1302 in zadnjo havbo za R
9. Tel.: 77-981 14986

Prodaj Z 101 GTL 55, letnik 1986. Tel.:
79-013 14987

Prodaj Z 101 L, letnik 1977 in etažno
peč za centralno kurjavo. Zalag 66,
Cerklje 14991

Prodaj GOLF diesel, star 4 leta. Pred-
dvor 6 14992

Prodaj AUDI 80 LS, prevoženih 77000
km. Uroš Vidmar, Boh. Bistrica, Zoiso-
va 22, tel.: 76-124 14993

Prodaj BT 50, letnik 1987. Robert
Ravnikar, Sv. Duh 111, Škofja Loka
14994

Prodaj TAM 2000, HOBY 83 in prikolici
ITAS 10 ton. Tel.: 62-581 14997

BMW 316/84 z originalno dodatno
opremo ugodno prodaj. Staneta Ža-
garja 34, Kranj 14998

Prodaj JUGO 45 L, letnik 1986. Stra-
hinj 66, po domače pri Gabru, Naklo
14999

Ugodno prodaj Z 101 GT 55, letnik
1983, ter Z 101 1,1 GX, letnik 1987. Tel.:
50-514 ali 50-132 15000

Prodaj JUGO 45, letnik 1982, Visoko
92, Senčur 15004

Prodaj R4 TL, letnik 77. Tel.: 35-900
15005

Prodaj FIAT 132, letnik 1982. Bošnjak-
ović, Sp. bitnje 34, Zabnica 15006

Prodaj dobro ohranjeno Z 101, letnik
1975. Tel.: 36-918 popoldan 15007

Z 101, letnik 1978, prodaj. Delavska
cesta 5, Kranj 15008

JUGO 45, letnik 1982, garažiran pro-
daj. Tel.: 60-439 15009

Ugodno prodaj LADO 1500, letnik
1981. Tel.: 25-812 15012

R 4 prodaj, letnik 1983. Fijavž, Seni-
čno 61, Tržič 15015

Prodaj za FIAT 125 P novi prvi desni
blatnik in dve gumi 165-13 s platišči.
Posavec 65, Podnart 15018

Prodaj Z 101, letnik 1976, ohranjeno.
Ogled petek in sobota Trogljič Brane,
Vrečkova 5, Kranj, tel.: 33-369 15019

Z 101 comfort, letnik 1982, prodaj.
Tel.: 22-914 od 15. ure dalje 15022

Prodaj JUGO 45 A, letnik 1986. Tel.:
34-757 od 15. ure dalje 15025

Prodaj AUDI 80 FORMEL E GL, letnik
1982, dobnikar, Titov trg 18, Kranj
15027

Prodaj VW 1600 variant, celega ali za
rezervne dele. Jelovčan, Zg. Besnica 6
15028

Ugodno prodaj zelo dobro ohranje-
no VESPO PX 200 E. Tel.: 34-409 15029

Prodaj Z 101, letnik 1987. Jordan Sto-
janov, Ilirska 13, Jesenice 15030

FIAT 128 CL, letnik 8/1982, z dodatno
opremo in JADRALNO DESKO, uvo-
ženo, 160 l, 6,3 kvad. m, prodaj. Tel.:
80-143 15031

Prodaj Z 101 SC. Počkaj, Ljubljanska
15, Kranj 15032

Prodaj avto Z 750 LE, 26.000 km, let-
nik 1984, cena 5 Mio. Tel.: 77-493
15034

Prodaj MOTOR BT 50. Stane Vrhunc,
Zasavska 41, tel.: 27-830 15035

GOLF JGL, 80/81, prodaj. Tel.: 79-809
15037

Prodaj Z 101, letnik 1985 december.
Majcen Janez, Pristava 69/a, Tržič
15038

R 5 GTL, prva registracija 7/79, pro-
dam. Tel.: 69-522 15040

Ugodno prodaj KOMBI ZASTAVO
850, letnik 1981 in VW kombi bus 8+1.
Tel.: 74-159 15041

Nujno prodaj LADO 1300, letnik 1984,
bele barve. Tel.: 34-185 15042

Ugodno prodaj ŠKODO 120 LS, let-
nik 1978. Informacije po 15. uri tel.:
74-693, Radovljica, Gradnikova 60
15044

Ugodno prodaj Z 101 GT, letnik 1983,
cena 700 SM. Prebačev 70, Kranj
15047

Prodaj 126 P, letnik 1978, dobro ohran-
jen. Golniška 25, tel.: 23-369 15049

Prodaj Z 101, letnik 1976, celega ali
po delih. Tel.: 37-808 15050

VISO CLUB II, letnik 1982, prodaj.
Tel.: 48-580 15052

OPEL KADET 1,3, letnik 1982, prodaj.
Cena 20 Mio din. Tel.: 21-944 15055

Prodaj dva kosa POLOSOVIN za R 4.
Meglič, tel.: 50-765, dopoldan 15059

VW - hrošč, letnik 1976, prevoženih
106.000 km, registriran celo leto, pro-
dam. Kiršner, Valjavčeva 10, Kranj
15061

Z 101 GT 55, letnik 1984, karamboliran,
prodaj. Tel.: 51-436 15063

Prodaj Z 101, dobro ohranjeno, letnik
1978, po ugodni ceni. Matovič, Detelji-
ca 3 15064

Prodaj Z 101, letnik 1983. Tel.: 66-946
15067

Poceni prodaj MOTOR za Z 101, let-
nik 1975, nevožen 4 leta, z menjalni-
kom in polosovino, novi obročki in od-
mična gred. Kropa 3 15068

Prodaj Z 126 P, letnik 1980, registri-
ran do septembra 1989. Bobič, Fin-
žgarjeva 29, Lesce, tel.: 74-255, popol-
dan 15069

Ugodno prodaj voznega neregistrira-
nega FIČKA. Mlaška c. 93, Kranj 15088

Prodaj APN 6, letnik 1984. Zdenko
Kovačič, Zlato polje 3/c, Kranj 15094

Prodaj Z 101, letnik 1975, v voznem
stanju. Tel.: 82-658 15098

Prodaj osebni avto Z 101 GTL 55, let-
nik 1985, prevoženih 10.000 km. Parti-
zanska 6, Senčur 15100

Prodaj R 12, registriran celo leto,
prodaj tudi veliko rezervnih delov za
R 12 in 126 P. Milojevič, Zabnica 64
15101

Prodaj APN 6 in Z 750 neregistriran.
Tel.: 23-875 15105

JUGO 45/A, letnik 1986, prodaj. Tel.:
73-513 15106

Prodaj Z 101 comfort, letnik 1982. Še-
vo, Adergas 2, Cerklje, ogled popol-
dan 15108

Z 128, star leto dni, 11000 km, prodaj
20 odstotkov ceneje. Tel.: (061)
831-476 15109

Prodaj Z 101, staro 3 leta. Tel.: 27-520
15110

Prodaj avto JUGO 45, letnik novem-
ber 1985 ali menjam za Z 750 ter pro-
dam moped TORI, letnik 1986. Zalokar,
Zalog 74, Cerklje 15112

R 4 TLS, letnik 1977, odlično ohranjen
in PONY EXPRESS, prodaj. Tel.:
24-122 15113

Prodaj R 4 GTL, letnik 1981, 58000
km. Staneta Žagarja 39, Kranj 15114

Prodaj dobro ohranjen APN 6. Tel.:
42-319 15117

Prodaj JUGO 45/a, letnik 1986. Tel.:
34-593 15120

Prodaj Z 101 comfort, letnik 1981.
Strniša, Seljakovo 56, Strazišče Kranj
15125

Prodaj Z 101, letnik 1978, dobro ohran-
jeno. Pintar, Šmidova 12, Cirk 15127

Prodaj VW 1300, letnik 1972, prva
reg. 1976. Ogled po 15. uri. Karupović,
T. Dežmana 10, Kranj 15129

Prodaj WARTBURG KARAVAN-TU-
RIST, lepo ohranjen. Zirovnica 3/b,
tel.: 80-834 15135

Prodaj JUGO 45/A, rdeče barve, let-
nik 1986 in GOLF diesel, letnik 1986.
Tel.: 42-037 15140

Prodaj Z 101 LE, letnik 1981, dodatna
oprema, za 5,6 Mio. Tel.: 82-759 15141

GOLF JGL, letnik 1981, dobro ohran-
jen, prodaj. Janc, Sebenje 4, Križe
15144

BT 50 ugodno prodaj. Pogačar, Bele-
harjeva 31, Senčur 15146

Prodaj JUGO 45/A, letnik 1987. Ilov-
ka 11, Kranj 15152

Prodaj Z 101 GT 55, letnik 1984. Slav-
ko Sanković, Šempeterska 27, Straziš-
če 15156

Prodaj ŠKODO 100 L, letnik 1976, re-
gistriran do septembra 1989. Tel.:
21-890, od 10. do 16. ure 15161

Prodaj Z 750, letni 1978. Kostič, Grad-
nikova 5, Kranj 15162

Prodaj dobro ohranjeno Z 750, regi-
strirano do avgusta 1989. Anton Po-
kljkar, Poljšica 13, Zg. Gorje 15163

Prodaj GOLF JGL, letnik 1981, 62.000
km, dobro ohranjen, garažiran. Tel.:
47-791 15165

Z 101 comfort, letnik 1980 (40.000 km),
odlično ohranjeno, prodaj. Tel.:
34-206 15170

Prodaj BT 50 in ATX 50. Lucija Fran-
tar, Sebenje 51, Tržič 15171

Prodaj osebni avto Z 101, letnik 1984,
cena ugodna. Boris Berce, Kočna 34,
Bl. Dobrava 15172

Prodaj JUGO 45/A, letnik 1986/10,
dodatno opremljen, zaščiten, garaži-
ran, cena po dogovoru. Žibert, Križe
20/b, Tržič 15174

Prodaj MZ 250 ETZ, zelo ugodno.
Leopold Brovč, Zg. Veterno 1/a, Tržič
15175

Z 101, letnik 1977, poceni prodaj, celo
ali po delih. Voklo 70 15176

Prodaj Z 101 GTL 55, letnik 1985, lepo
ohranjena. Tel.: 35-882 15177

Prodaj TOMOS AVTOMATIK A 3 ML,
letnik 1986. Voglj 47, Senčur 15178

Ugodno prodaj obnovljeno Z 101 lux,
letnik 1977. Begunjska 17, Lesce, tel.:
74-207 15070

Prodaj dobro ohranjen OPEL KA-
DET, letnik 1972, registriran do 5. 5.
1989. Gorice 55, Tel.: 46-083 15071

Ugodno prodaj GOLF diesel, letnik
1984. Tel.: 74-479 15079

Prodaj odlično ohranjen, garažiran
RENAULT 4 TL, letnik 1983. Suceva 9,
Kranj 15080

GOLF JL, letnik 1980, bencin, dodatno
opremljen, prodaj. Tel.: (065) 62-024
15082

ZIVALI

Prodaj 9 mesecev brejo telico. Kidri-
čeva 46, Škofja Loka 14880

Prodaj drugič brejo KRAVO-bika in
teličko, stara po 6. mesecev. Tel.:
60-022, zvečer 14920

Prodaj težjo KRAVO visokobrejo. Ol-
ševek 22, Preddvor 14967

Prodaj 9 let starega KONJA, težkega
čez 500 kg, vajenega vseh del, prime-
ren tudi za jahanje. Partizanska 18,
Bled 14985

Prodaj večjo KRAVO. Habjan, Dra-
žgoše 15 14989

Prodaj KRAVO simentalco, brejo 4
mesece. Tupaliče 24, Preddvor 14995

Prodaj TELETA simentalca, 5 tednov
starega. Mežnarec, Selo 22, Zirovnica
14996

Prodaj KRAVO, ki bo sredi novem-
bra telila. Jamar slakov, Gorjuše 5,
Boh. Bistrica 15002

Prodaj OVCE. Zg. Duplje 6 15045

Prodaj 7 mesecev starega TELETA -
simentalca. Vidmar, Breg ob Savi 33
15066

Prodaj težjo KRAVO, brejo 6 mese-
cev. Pšenična polica 3, Cerklje 15084

Prodaj 20-120 kg težke PRAŠICE, pri-
merne za nadaljnjo rejo. Stanovnik,
Log 9, Škofja Loka 15126

Prodaj tri tedne starega BIKKA. Sr-
vas 13, Senčur 15145

Prodaj KONJA, starega 5 let. Lom
pod Storžišem 26, Tržič 15166

Prodaj KRAVO z drugim teletom ali
brez. Tel.: 83-176 15167

ZAPOSLOTITVE

Pozor! Novo ČISTILNO SREDSTVO, ki
ga do sedaj še ni bilo na našem tržiš-
ču potrdjuje uspešne akvizitorje.
Ugodnost za vodje skupin. Tel.:
61-339.

IŠČEM ČISTILKO za čiščenje 4 nad-
stropnega bloka (2 vhoda), dvakrat na
teden. Vse ostalo po dogovoru. Kranj,
HS Šorlijeva 18, 20 14856

Čistokrvno srebrno-sivo pritlikavo
PUDLJICO, prodaj. Tel.: 25-233 14885

Iščem gospodinjino mlajšo upokojenko
iz Škofje Loke ali okolice. Tel.: 61-127
14898

Obratni električar takoj dobi zaposli-
tev. Tel.: (064) 79-478 14902

Iščem kakršnokoli delo na dom. Tel.:
84-426, po 16. uri 14907

Iščem honorarno delavko za strojno
pletanje. Tel.: 42-058 14910

V varstvo sprejemam otroka. Naslov v
oglasnem oddelku. 14917

Prevzamem manjša zidarska dela na
Bledu ali okolici. Tel.: 78-606 14959

Komunikativnim osebam nudim lep
zaslužek. Tedenska izplačila provizij.
Tel.: 39-782 14969

Delo na dom dobi samostojna krojači-
ca, šivilja. Šifra: BOUTIQUE 15001

Za prodajo potrošnega artikla iščem
pridne in zanesljive akvizitorje. Izplači-
lo takoj. Tel.: 60-802, od 16. do 18. ure
15123

Zidarsko-fasaderska dela in ometi vse
po kvalitetni in solidni ceni, opravljaj-
mo! Tel.: 35-265, zvečer 15147

Šivilji-pletilji sposobni, z veliko prakse,
nudim redno honorarno delo v Pletil-
stvu. Tel.: 24-631, od 16. do 18. ure
15158

OBVESTILA

Izdelujem CISTERNE za kurilno olje z
dostavo ali na vašem domu in VARIM
vse ostale ovine. Tel.: 79-855, zvečer
13206

IZOLACIJO CENTRALNE KURJAVE z
pločvino napravimo hitro, po zmerni
ceni. Tel.: 061-216-673 proti večeru
14391

TV MEHANIKA PORENTA, Breg ob
Savi 75, vas obveščam, da vam v naj-
krajšem času popravim vaš TV aparat.
Tel.: 40-347. Se priporočam! 14831

VODOVODNE INSTALACIJE NA HIŠI,
novi ali stari (tudi razna popravila, pre-
delave), vam kvalitetno in solidno iz-
gotovi obrtnik. Delamo z masinami!
Tel.: 28-427 14855

Prodaj JABOLKA po 600.-din/kg. Ma-
rija Šušteršič, Makarjeva 75, Senčur,
tel.: 41-026 14877

ROLETE in ŽALUZIJE, LAMENE in
TERMOFOLJ zavese, večja popravila
naročite Špilarijevim, Gradnikova 9,
Radovljica, tel.: 75-610 15013

Izdelujem betonske stebre za kozolce.
Dežman, Strahinj 15, tel.: 48-542 15033

Izdelujem cementno strešno OPEKO,
format kinkida (15 kosov/kvad. m.). Iz-
delana je z dodatkom uvoženih plasti-
fikatorjev. Izdoba v nekaj dneh. Tel.:
061/831-006 15076

STAR VIDEO SENČUR, Rožna 26, tel.:
41-105, vam ponuja odlične posnetke
po najnižjih cenah. Vsaka deseta kase-
ta je brezplačna! 15099

OSTALO

Nudim štipendijo za 1. letnik Strojne
tehnične šole. Naslov v oglasnem od-
delku. 14878

Prodaj leseno gradbeno BARAKO
5x4. Tel.: 50-853, od 15. do 16. ure
14918

GARAŽO najemam na Planini v ul. V.
Vlahoviča. Tel.: 38-400 14940

Prodaj KROMPIR za krmo. Britof 315
15003

Prodaj dve goveji KOŽI. Britof 224,
Kranj 15078

Preklicuem izgubljeno tablico za iden-
tifikacijo kamiona Zastava št. šasije
0516, št. motorja 052361, tip 640, leto
proizvodnje 1977. 15104

Inštruiram računalništvo in matemati-
ko. Tel.: 43-030 15136

Poučujem klavirsko harmoniko. Tel.:
23-329, ponedeljek in četrtek od 16. do
18. ure 15180

V SPOMIN

Danes mineva žalostno leto
dni, odkar nas je zapustil naš
dragi mož in oče

RUDOLF KAVČIČ

s Police pri Naklem

Vsem, ki se ga spominjate in za hip postojite ob
njegovem grobu, iskrena hvala.

VSJ NJEGOVI

OBLETNICA

Ura slovesa pred letom je bila,
težke ločitve spomin se budi,
ljubezen do tebe pa ni ugasnila
kot lučka v našem življenju gori.

Kako močna je ljubezen spoznaš,
ko se le-ta spremeni v bolečino.

5. oktobra bo minilo leto dni, ko je
prenehalo biti mlado srce naše
nenadomestljive hčerke in sestre

OLGE KONČAN

iz Cerkelj

Zahvaljujemo se vsem, ki obiskujejo njen prerani grob, prina-
šajo cvetje in ji prižigajo sveče.

VSJ TVOJI, KI TE POGREŠAMO

Cerklje, 5. oktobra 1988

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega

ERVINA MESTINŠKA

iskrena hvala vsem, ki ste ga med njegovo hudo in dolgotraj-
no boleznijo obiskovali, mu vlivali upanja ter ga lepo in veliko
številno spremenili na njegovi zadnji poti in mu darovali obilo
cvetja. Zahvaljujemo se tudi socialni službi tovarne SAVA za
denarno pomoč, dr. Perčičevi, dr. Jenkovi iz ambulate Sava za
požrtvovalnost med njegovo boleznijo, vsem zdravnikom in
patronažnim sestram iz ZD Kranj, zdravnikom, sestram in
streznemu osebju iz UKC Ljubljana Onkološki inštitut pa za
lajšanje njegove bolezni. Posebna hvala prostovoljnim gasil-
cem SAVA Kranj, ki so ga tako lepo pospremili na njegovi
zadnji poti, kot tudi pihalni godbi in solistu, gospodu duhovni-
ku pa za lep pogrebni obred in govor ob grobu.

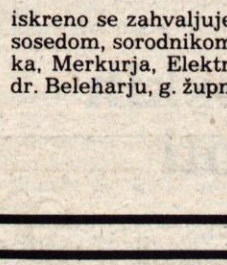
VSJ NJEGOVI

ZAHVALA

Tiho nas je zapustila draga mama,
babica, prababica in tašča

CECILIJA PLEVEL

iz Zaloga

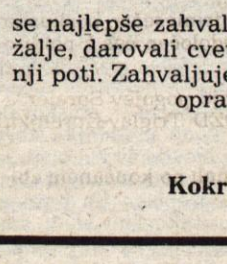
iskreno se zahvaljujemo za pomoč, cvetje in izrečeno sožalje
sosedom, sorodnikom, prijateljem, sodelavcem tovarne Plani-
ka, Merkurja, Elektro Kranj in prijateljem s tržnice. Hvala
dr. Belearju, g. župniku, pevcem in vsem, ki ste jo pospre-
mili na zadnji poti.

VSJ NJENI

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža,
očeta in starega očeta

LOVRA KOŠNJEKA

se najlepše zahvaljujemo vsem, ki ste nam izrekli so-
žalje, darovali cvetje in ga pospremili na njegovi zad-
nji poti. Zahvaljujemo se tudi pevcem in g. župniku za
opravljeni pogrebni obred.

VSJ NJEGOVI

Kokrica, 21. septembra 1988

Sporočamo žalostno vest, da nas je zapustil naš sodelavec v
pokoju iz tozda Vzdrževanje in energetika

LOVRO KOŠNJEK

roj. 1919

Od njega smo se poslovili v sredo, dne 21. septembra 1988, ob
16. uri na pokopališču na Kokrici

Sindikalna organizacija
SAVA KRANJ

Sporočamo žalostno vest, da nas je zapustila naša sodelavka
iz tozda Klinasti jermeni

JUSTINA KUTIN

roj. 1935

Od nje smo se poslovili v sredo, dne 28. septembra 1988, ob
15. uri na kranjskem pokopališču

SINDIKALNA ORGANIZACIJA
SAVA KRANJ

Sporočamo žalostno vest, da nas je zapustil naš sodelavec v
pokoju iz tozda Gumenotehnični izdelki

PETER MARKOVIČ

roj. 1911

Od njega smo se poslovili v petek, 23. septembra 1988, ob
16. uri na pokopališču v Tenetišah.

Sindikalna organizacija
SAVA KRANJ

Voda je spet pitna

Jesenice, 29. septembra — Na Zavodu za socialno medicino in higieno v Kranju pravijo, da je voda iz zajetja Javornik, kjer se je v začetku septembra zastupilo 180 ljudi, spet pitna.

V začetku septembra je jeseniška Železarna praznila akumulacijsko jezero v Javornških Rovtih, mulj je po nesrečnem naključju zašel v vodovod pitne vode za Javornik. Ko so prebivalci začeli iskati zdravniško pomoč, so takoj napravili analizo pitne vode in ugotovili, da se je z virusom shigelle zastupilo 180 ljudi, vsaj desetkrat toliko pa je bilo po vsej verjetnosti okuženih.

Voda iz zajetja Vidic in Žvab je bila torej oporečna, saj so vanjo zašle fekalije iz neugotovljene greznice. Ljudje so se zastupljali predvsem zato, ker je delavec, spet po nesrečnem naključju, zaprl ventil za klor. Iz teh zajetij voda tudi sicer ni dobra in jo morajo stalno klorirati. Jeseniški Vodovod skrbi za napeljava novega vodovodnega omrežja po občini in za sanacijo starih zajetij, vendar zaradi pomanjkanja denarja do zdaj še niso uspeli Javorničanom zagotoviti vode iz na novo zgrajenega vodovoda iz Završnice.

Ko se je pojavila zastupitev, so uvedli avtomatično kloriranje in nevarnost ponovnega obolenja odpravili. Na Zavodu za socialno medicino in higieno v Kranju pravijo, da so vodo iz Javornškega vodovoda pregledali 15. septembra in nato spet 21. septembra, medtem ko so v času, ko je bila možnost okužbe največja, vzorce vode pregledovali dvakrat tedensko.

Zdaj je, pravijo, voda spet bakteriološko neoporečna in primerna za pitje. Še vedno jo klorirajo, vendar pa v dopustnih količinah.

D. Sedej

Asfalt na Mali Rupi - Še do nedavnega je bil na celotnem odseku Partizanske ceste v krajevni skupnosti Vodovodni stolp v kranjski občini (od obrata Jelovice do Rupe) makadam. Ker pa so imeli v Komunalnem gradbenem podjetju Kranj kot upravljalci te ceste po vsakem večjem deževju težave z vzdrževanjem, predvsem pa precej stroškov, so v krajevni skupnosti skupaj s krajani Male Rupe predlagali KOGP, da bi na bolj kritičen odsek asfaltirali. Čeprav je ureditev te ceste predvidena po programu šele 1990. leta, so se dogovorili, da bodo stanovalci desetih hiš s prostovoljnim delom in zbranimi 3 milijoni dinarjev prispevali svoj delež za ureditev in asfaltiranje. Tako je klanec na Mali Rupi v dolžini 250 metrov zdaj urejen in asfaltiran. Na Partizanski cesti pa sta ostala še dva odseka z makadamom in sicer od obrata Jelovice do križišča, kjer je most čez Kokro, in od vrha klanca do Rupe. Na prvem delu bo najbrž najprej treba zgraditi oporni zid, od Rupe do Male Rupe pa urediti odvodnjavanje meteornih vod.

— A. Ž.

Slavnostni seji in srečanje v Gozdu

Križe, Cerklje - Ves teden so bila v krajevnih skupnostih Križe, Pristava, Sebenje in Senično različna športna tekmovanja in druge prireditve ob letošnjem skupnem praznovanju krajevnega praznika. Osrednji svečanosti pa bosta jutri in v nedeljo. Tako bo jutri (sobota) ob 18. uri v Osnovni šoli Kokrškega odreda Križe skupna slavnostna seja vseh štirih krajevnih skupnosti, kjer bodo med kulturnim programom podelili tudi priznanja najboljšim na tekmovanjih. V nedeljo, 2. oktobra, pa bo ob 11. uri v Gozdu pri koči PD Križe tradicionalno srečanje ob obletnici požiga vasi. Slavnostna govornica bo predsednica občinske organizacije ZSMS Tržič. Prireditelji, vse štiri krajevnih skupnosti, poleg krajanov še posebej vabijo na srečanje borce Kokrškega in Gorenjskega odreda.

Različne prireditve in športna tekmovanja ob letošnjem skupnem praznovanju pa se bodo po nedeljskem tekmovanju lovcev na Stefanji gori začele v nedeljo, 2. oktobra, v petih krajevnih skupnostih pod Krvavcem v kranjski občini. Skupno praznovanje krajevnih skupnosti Brnik, Cerklje, Poženik, Šenturška gora in Zalog se bo v nedeljo začelo s turnirjem v malem nogometu in nadaljevalo v ponedeljek s šahovskim in košarkarskim turnirjem. V torek, 4. oktobra, ob 19. uri pa bo v združenem domu v Cerkljah skupna slavnostna seja svetov vseh petih krajevnih skupnosti.

A. Ž.

Oživljanje koroških partizanskih poti

Ljubljana, 23. septembra — Pred nedavnim je izšla v zbirki Koroška pota brošura Javke brez Hajke, ki jo je izdala Skupnost koroških partizanov iz Ljubljane. Gre pravzaprav za vodnik, kot so pojasnili predstavniki skupnosti za Zveze koroških partizanov iz Celovca na današnji tiskovni konferenci v Ljubljani, v kateri je seznam 155 partizanskih javk.

Koroški partizani so že dolgo razmišljali, kako bi se oddolžili vsem žrtvam nacizma na Koroškem in tudi vsem domačinom, ki so jim stali ob strani v njihovem boju. Tako se je rodila zamisel o partizanskih poteh na prek dva tisoč kvadratnih kilometrov ozemlja na obeh straneh državne meje, kjer je vrsta partizanskih javk. Z javkami, ki so jih zajeli v vodniku, so skušali prikazati razprostranjenost našega medvojne gibanja na Koroškem. Poimenovali so jih Javke brez Hajke, da bi obiskovalci vedeli, da se v nekaj problematičnih obmejnih predelih danes lahko mirno in svobodno gibljejo, ter se brezskrbno predajo od-

dihu in spoznanju novih krajev ter ljudi. Zato Koroški partizani vabijo prebivalce na obeh straneh meje pod geslom »Pojdite z nami v preteklost, da bi bolje razumeli sedanost in bi lahko gradili srečnejšo prihodnost!«, da obiščejo koroške kraje in partizanske javke v njih.

Da bi obiskali eno ali več javk, več jih je tudi v kranjski, tržiški in jeseniški občini, niso potrebne posebne priprave. Obisk je lahko del družinskega izleta, oddih po napornih nakupih ali ovinek na službeni poti. Možno je seveda tudi večednevno počitniško potovanje, saj so med točkami na Koroških partizanskih poteh številne domačije s kmečkim turizmom in celo planinske postojanke.

S. Saje

Srečanje ovčerejcev

Stara Fužina, 30. septembra — To nedeljo, 2. oktobra, pripravljajo pri kulturnem domu v Stari Fužini srečanje ovčerejcev. V programu bo ocenjevanje in prodaja ovac, tekmovanje v ročnem striženju, krtačenje volne in predenju, prikazano pa bo tudi strojno striženje. Prav tako bo poskrbljeno za srečelov, pripravljajo pa tudi keglanje za ovna. Za zabavo in ples bo skrbel ansambel Triglavski kvintet.

V. S.

Učenci razstavljajo

Tržič, 30. septembra — Z večrajšnjim kulturnim programom so učenci Osnovne šole heroja Bračiča iz Tržiča odprli razstavo svojih likovnih del. Razstava je v paviljonu NOB, odprta pa bo do 9. oktobra, vsak dan med 17. in 19. uro, ob sobotah pa tudi popoldne. Učenci vas vabijo, da si jo ogledate.

V. S.

Gobarska prireditev v Škofji Loki

Škofja Loka, 27. septembra — Gobarska družina v Škofji Loki, ki združuje prek 70 ljubiteljev gob, pripravlja s svojimi člani po premoru v lanskem letu spet veliko gobarsko prireditev. V soboto in nedeljo, 1. in 2. oktobra 1988, bo namreč v hotelu Alpetour v Škofji Loki celodnevna razstava. Z njo bodo gobarji prikazali bogastvo gozdnih sadežev, ki jih ponuja narava za izboljšanje vsakdanjega jedilnika, posebej pa opozorili na nevarne, strupene vrste gob. Sobotni večer bodo sklenili z gobarsko pojedino, ki se bo začela ob 20. uri v hotelu. Obiskovalcem pa ne bodo ponudili samo gobjih jedi po naročilu, ampak jih bodo razvedrili s prikazom diapozitivov in nagradnimi igrami v ugotavljanju vrste gob.

S.

Na olimpiadi naši presenečali in razočarali

Kranj, 28. septembra — Vse kaže, da bodo igre štiriindvajsete letne olimpiade v Seulu rekordne po dosežkih. To je bilo tudi realno pričakovati, saj so se vse športne velesile prvič zbrale po več kot desetletju. Zapomnili pa si jih bomo tudi po nekaterih osrednjih osebnostih in nič manj po presenečenjih in razočaranjih.

Kako drugače poraze ali zaostanke za pričakovani sprejemajo v jugoslovanski ekipi in seveda tudi mi v Jugoslaviji, ki s TV ekranom

in radijskih sprejemnikov gledamo in poslušamo, kaj so naši športniki in športnice dosegli.

Kaj bi tarnali? Strelci so dosegli kar tri kolajne, veslaški dvojec Bleda bronasto, košarkarice bodo osvojile eno, enako tudi košarkarji in rokometarice, veslača kanuja in kajaka, vaterpolisti in boksar ter še kateri. Torej bo bera medalj presegla pričakovanja. Kako gledajo na uspehe gorenjski ljubitelji športa, ki vse dogodke spremljajo ponoči in podnevi na TV ekranih in pri radijskih sprejemnikih.

Greta Gričar, delavka na Brniku: »Naši veslači in strelci so na olimpijskih igrah dosegli uspehe nad pričakovanji. Razočarali so nogometaši. Veliko so naredili strelci, ki so se domov vrnili z dvema zlatima odličjem in eno bronasto. Enako tudi veslači Bleda, ki imajo bron. Plavalec Darjan

Petrič je za naše razmere v plavanju dosegel ogromno. Košarkarice več kot srebra ne morejo dobiti, košarkarji naj bi bili prvi, vaterpolisti, rokometarice in rokometarice pa so še vedno v boju za kolajne. Tudi sama z možem v poznih nočnih urah spremljam vsa dogajanja na TV ekranu.«

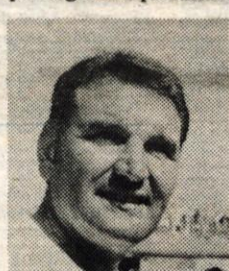

Tomaž Teger, delavec na Brniku: »Navdušen sem nad veslačema Bleda. Strelci so pokazali vse tisto, kar od njih nismo bili vajeni. Razočarali so nogometaši. Med njimi tudi vaterpolisti, rokometarice in rokometarice. Košarkarice so že srebrne in za to mlado ekipo je to že več kot zlato. Košarkarji

naj bi bili zlati fantje. Vaterpolisti glede na relativno dobre priprave še niso pokazali dobre igre. Zdi se mi, da so slabo taktično in fizično pripravljani. Darjan Petrič je obe plavalni disciplini odplaval fantastično in potrdil, da je plavalec svetovnega slovesa še posebej, ker ima take pogoje za treninge kot nihče z vrha na svetu. Na TV ekranih gledam tiste stvari, ki so mi pri duši.«

Štefan Hočevar, Ljubljana: »Bil sem trener osmerca in četverca Ljubljane. Strelcev ne poznam, a so presenečali. Vaterpolistov in košarkarjev smo navajeni, da nam prinašajo kolajne. Atleti so dosegli veliko. Presenetil me je časovni razmik in vseh prenosov nisem mogel gledati. Za Darjana je osmo mesto ogromen uspeh. Tudi majcen je dal veliko. Za nogometaše mislim, da ne sodijo na olimpijske igre. Vsekakor pa res priskrbe čestitke obema blejskima čolnoma. Enako dvojcu brez in dvojcu s krmarjem. Kaj hočemo, sem pač doma v veslanju. Prav ti so tudi presegli vsa pričakovanja.«

Jože Berce, Blejec: »Leta 1964 in leta 1972 sem veslal v reprezentančnem osmercu in četvercu. Medalja, ki sta jo dosegla Prešeren in Mujkič, je izjemen uspeh. Enako tudi osmo mesto Ambrožiča, Mirjaniča in Janše. To so veslači, ki so kvalitetni, ki so s svojim odredkanjem dosegli res tisto, kar smo le na tihoma pričakovali. V Seulu je veliko naših, tistih, ki jih ni mesta. Darjan Petrič je dosegel izreden uspeh za take pogoje, kot jih ima za delo doma. Gledam TV in poslušam radio. Z vsem sem na tekočem. Tudi rokometarice, obe ekipi, obe ekipi košarkarice in vaterpolisti se lahko domov vrnejo z odličji.«

D. Humer
Foto: F. Perdan

27. september — dan službe izvrševanja kazenskih sankcij

Ko prostost postane največja vrednota...

Radovljica, 27. septembra — Delavci radovljiškega oddelka Zaporj Ljubljana so ob dnevu službe izvrševanja kazenskih sankcij povabili sodnike, tožilce, odvetnike, kadrovske in socialne delavce, politike, novinarje in druge na ogled novourejenih prostorov za obsojence ter na pogovor o delu in življenju v zaporu, predvsem o delu z obsojenci na odprtem oddelku.

Vodja radovljiškega oddelka Franc Porenta je povedal, da je v priporu (in preiskavi) na leto povprečno po 23 ljudi na dan, deset do petnajst »prekrškarjev«, največ iz mejne, jeseniške občine, trenutno pa je v zaporu tudi enajst obsojencev, zmogljivosti pa so še enkrat tolikšne. Po navodilu, ki velja od novega leta dalje, naj bi ljudje, ki so obsoje-

ni na tri oz. šest mesecev, in tisti, ki so del kazni prestali že v drugem zaporu, prestajali kazni čim bližje domu - torej Gorenjci v Radovljici. Vsi obsojenci, razen enega, ki je že upokojen, hodijo na delo - v Ekoterm, Gradinec, Elan, Domplan, Žito, k zasebnikom, po novem zakonu pa bodo lahko delali tudi na kmetijah. Na mesec dobijo okrog 180

tisoč dinarjev oziroma četrtno tistega, kar zaslužijo. Na leto imajo pravico od 18 do 30 dni dopusta, dvakrat na mesec do izhoda za 48 ur oziroma večkrat za krajši čas...

Precej drugačen režim kot na odprtem oddelku je v priporu, kjer so vsi stiki priporočeni nadzirani in so mogoči le z vednostjo preiskovalnega sodnika ali predsednika senata. Med priporniki, še zlasti med tistimi, ki se prvič znajdejo za rešetkami, je največ poskusov samomorov. Vsako leto jih odkrijejo deset do petnajst. Najpogostejše si poskušajo vzeti življenje z rezanjem žil, s pitjem čistil, eden je, denimo, pojedel vilico. Ker so pobezi iz zaporov ali vsaj poskusi zadnje čase precej aktualni, smo povprašali, kako je s tem v radovljiškem oddelku. Franc Porenta je pojasnil, da so zadnji klasični pobezi zabeležili pred dvema

letoma, ko so štirje zaporniki prerezali rešetke, zvezali rjuhe in se po njih spustili na dvorišče. Lani so imeli en primer (zapornik je izbral priložnost, ko so urejali prostore, in se po vrvi škripca spustil v pritličje), letos za zdaj še nobenega, vendar se je treba zahvaliti predvsem budnosti paznikov, ki so odkrili žage v salami, piti, v napolnjenih...

»Zaporniki niso več številke, kot so bili nekdaj,« ugotavlja Franc Porenta. »Pazniki so pravzaprav že vzgojni, strokovni delavci, uporaba sile je zakonsko določena in o vsakem takem primeru moramo posebej poročati republiknemu sekretariatu za pravosodje.«

Naj bo tako ali drugače: kljub vsej humanosti in odprtosti naših zaporov še vedno velja pravilo, da jih je najlepše opazovati od zunaj!

C. Zaplotnik

Nevsakdanja sodna obravnava na Jesenicah

Kdo zavira razvoj kraja?

Jesenice, 29. septembra — Na Temeljnem sodišču Kranj, enoti na Jesenicah, se je večerjela nevzakdanja sodna obravnava: kdo je kriv, da se zavira razvoj kraja in pojavljajo številni problemi? Enako je že zdaj več kot jasno: v Kranjski gori so med seboj hudo sprti.

V četrtek, 29. septembra, se je na občinskem sodišču na Jesenicah začela za naše razmere dokaj nenavadna ali nevzakdanja sodna obravnava.

Borut Perovšek, direktor TOZD Hoteli Kompas Kranjska gora je vložil zasebno tožbo zaradi kaznivga dejanja žaljive obdolžitve po členu 108/III Kazenskega zakona Slovenije proti šestim predsednikom družbenopolitičnih organizacij in krajevnih skupnosti Kranjske gora. Tomaž Arih, Boris Oitzel, Sašo Jelinčič, Anton Robnik, Jože Gazvoda in Jože Borštnar so namreč 19. junija 1986 na seji komiteja za SLO in DS pri krajevni skupnosti Kranjska gora sestavili in podpisali pismo komiteju za SLO in DS in družbenopolitičnim organizacijam občine, v katerem navajajo nekatere stvari, ki se tičejo krajevnih razvojnih problemov, zapletov in težav in pri tem omenjajo Boruta Perovška.

To pismo so obravnavali v minulem obdobju domala že na vseh »ravneh« in »nivojih«, tako v jeseniških občinskih družbenopolitičnih organizacijah, bili z njim seznanjeni pri jeseniškem izvršnem svetu in tako dalje. Zelo resno se je za poravnavo zavzel poravnalni svet pri krajevni skupnosti Kranjska gora, a do poravnave ni prišlo.

Ne sami obravnavi na Temeljnem sodišču Kranj, enoti na Jesenicah, je predsednica senata sodnica Marija Rozman pozvala, naj se vendarle v interesu kraja in njegovega razvoja pomirijo in poravnajo. Odvetnik obtoženih je poudaril, da spornega pisma nikakor niso pisali z namenom razžalitve, temveč so delali v okviru svoje pristojnosti, v svojstvu članov komiteja za SLO. Podpisniki pisma ponujajo poravnavo, zavečajo se, da taki spori najbolj škodijo razvoju Kranjske gore. Če pa Perovšek meni, da se navedene trditve v pismu neresnične in zanj žaljive, lahko predložijo dokaze. Odvetnik Boruta Perovška se s poravnavo nikakor ni strinjal in dejal, da bo tudi tožilec predložil dokaze za žaljive trditve v pismu.

Obravnava na sodišču na Jesenicah so nato prekinili, nadaljevala se bo po 15. novembru.

D. Sedej

lesnina KRAJN

salon pohištva Primskovo

se priporoča za nakup sedežnih garnitur iz blaga in usnja po izredno ugodnih cenah. Zaradi prehoda na druge barve dekoracijskih preoblek so nekatere sedežne garniture cenejše tudi za več kot 300 starih milijonov dinarjev.

Po ugodni ceni dobite v Lesnini tudi JOGI vzmetnice.

Zaloge so omejene, zato ne odlašajte.

Lesnina vam pri nakupu nudi obročno plačevanje 3 — 6 — 12 mesecev — prevoz do 30 km je brezplačen.